

Kansainvälinen palkkaverovertailu 2015

Mikael Kirkko-Jaakkola

TIIVISTELMÄ

Selvityksessä tarkastellaan palkkaan kohdistuvaa tuloverotusta sekä palkkasidonnaisia veronluonteisia työnantajamaksuja esimerkkilaskelmien avulla 18:ssa Suomen kaltaisessa kehittyneessä OECD-maassa. Esimerkkipalkat ovat 27 300 euroa, 41 800 euroa, 64 300 euroa ja 135 800 euroa vuodessa. Perheettömien palkansaajien lisäksi selvityksessä käsitellään myös kaksilapsisten perheiden verotusta.

Vuonna 2015 palkkaverotus kiristyi Suomessa jo kolmatta vuotta peräkkäin. Hallituksen toimista verotusta kiristi solidaarisuusveron alarajan lasku 100 000 euron verotettavista tuloista 90 000 euron tuloille sekä ylimpien tuloluokkien jättäminen ansiotaso-/inflaatiotarkistusten ulkopuolelle. Kunnallisveroprosenttien ja veronluonteisten palkansaajamaksujen nousu kiristivät verotusta myös pienituloisemmilla palkansaajilla.

Suomen palkkaverotus on vielä eurooppalaisessa keskitasoa selvityksen matalimmalla palkkatasolla. Palkansaajan työssä etenemistä ja tulojen lisäystä verotetaan Suomessa kuitenkin varsin ankarasti jo pienehköillä tulotasoilla ja tuloveroprosentti kiristyy jyrkästi tulojen noustessa.

Suomalaisittain keskipalkkaisen veroprosentti ylittää muiden Euroopan maiden keskiarvon 2,7 prosenttiyksiköllä. Verotuksen ero korostuu selvästi naapurimaa Ruotsiin, jossa 41 800 euron tuloilla veroprosentti on 6,3 prosenttiyksikköä matalampi kuin Suomessa. Myös tällä tulo-
tasolla marginaaliveroprosentti on Suomessa pohjoismaiden korkein.

Mitä suuremmille tuloille siirrytään, sitä suuremmaksi Suomen palkkaverotuksen ero kansainväliseen tasoon kasvaa. Selvityksen hyvätuloisilla palkkatasoilla työntekijää verotetaan Suomessa 4,4 – 7,3 prosenttiyksikköä ankarammin kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin. Suomi verottaa selvityksen suurituloisinta palkansaajaa Belgian ja Italian jälkeen kolmanneksi eniten.

Suomalaiset työnantajamaksut ovat lähellä kansainvälistä keskitasoa. Esimerkiksi Virossa ja Ruotsissa työnantajamaksut ovat selvästi Suomea korkeammat, Norjassa selvästi matalammat ja Tanskassa ne ovat lähes olemattomat. Suomen asema vertailumaiden joukossa ei paljoa muutu tarkasteltaessa työn verorasitusta koko palkkaverokiilalla, johon sisältyvät sekä palkansaajan verot ja pakolliset veronluonteiset maksut että työnantajan pakolliset palkkasidonnaiset maksut.

Euroopan komission (2015b) mukaan työn verotuksen keventämiselle on suurin tarve selvityksen EU-maista Belgiassa, Italiassa, Ranskassa ja Suomessa.

Selvityksen on tehnyt Veronmaksajain Keskusliiton pääekonomisti Mikael Kirkko-Jaakkola. Osa veroprosenteista on laskettu tilintarkastus- ja verokonsultointitoimisto PwC:ssä Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta. Veronmaksajain Keskusliitto on julkaissut kansainvälistä vertailutietoa työn ja palkan verotuksesta vuodesta 1995 lähtien.

SISÄLTÖ

1	Johdanto.....	5
1.1	Työn verotukseen liittyviä käsitteitä.....	5
1.2	Selvityksen vertailumaat	6
1.3	OECD:n palkkaveroselvitys.....	6
1.4	Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit	7
1.5	Vertailussa käytetyt veroperusteet.....	9
1.6	Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi.....	11
2	Kokonaisveroaste ja verotuksen rakenne	12
2.1	Kokonaisveroasteet	12
2.2	Verorakenne ja työn verotus.....	13
3	Vertailumaiden veromuutokset 2015.....	15
3.1	Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa.....	15
3.2	Verotus vertailun muissa Euroopan maissa	25
3.3	Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa	31
4	Työn verotus vuonna 2015	35
4.1	Palkansaajan tuloveroprosentit.....	35
4.2	Palkansaajan marginaaliverotus.....	41
4.3	Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut	44
4.4	Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä	45
5	Suomen palkkaverotus verrattuna Skandinaviaan, Viroon, Saksaan ja Britanniaan.....	48
6	Lopuksi	58
	Lähteitä	59

LIITTEET:

- Liite 1 Vertailun palkkatulot eri valuutoissa.
- Liite 2.1 Tuloveroasteet 2015, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 2.2 Tuloveroasteet 2015, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 3 Lisätulon marginaaliveroasteet 2015, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 4 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut 2015.
- Liite 5.1 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2015, yksinäinen palkansaaja ja yhden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe.
- Liite 5.2 Palkkaverokiila eli verojen yhteenlaskettu osuus työvoimakustannuksista 2015, kahden työssäkäyvän vanhemman palkansaajaperhe, kaksi lasta.

1 JOHDANTO

Selvityksessä tarkastellaan palkkatulojen verotusta Suomessa ja 17 vertailumaassa. Pääpainon saavat neljällä esimerkkipalkkatasolla tehdyt laskelmat, joilla pyritään kuvaamaan tuloverotusta vertailumaissa suomalaisen palkansaajan näkökulmasta.

Johdantoluvussa käydään läpi verokiilaan liittyviä määritelmiä ja palkkaverovertailun lähtökohtia. Luvussa 2 luodaan lyhyt katsaus vertailumaiden kokonaisverasteisiin ja tuloverotuksen merkitykseen maiden verorakenteessa. Luvussa 3 esitellään selvityksen 18 vertailumaassa viime aikoina toteutettuja tai suunnitelmassa olevia etenkin palkkaverotusta koskevia veromuutoksia. Kansainvälisen palkkaverovertailun tärkeimmät esimerkkilaskelmien tulokset on esitetty luvussa 4. Kappaleessa 4.1 käydään läpi vertailumaiden tuloveroprosentit ja kappaleessa 4.2 marginaaliveroprosentit. Kappaleessa 4.3 esitellään työnantajan sosiaalivakuutusmaksuja ja kappaleessa 4.4 koko työvoimakustannukseen kohdistuvaa palkkaverokiilaa. Luvussa 5 vertaillaan tarkemmin Suomen palkkaverotusta muihin selvityksen pohjoismaihin sekä Viroon, Saksaan ja Iso-Britanniaan. Luvussa 6 kootaan yhteen selvityksen keskeisiä huomioita.

1.1 Työn verotukseen liittyviä käsitteitä

Työn välittömiä veroja ovat työntekijöiden palkastaan maksamat tuloverot sekä veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut, työnantajan maksamat palkkasidonnaiset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut sekä joissakin maissa työnantajan maksamat koko palkkasummaan sidotut työnantajamaksut.¹

Verot vaikuttavat työn hintaan kolmea kautta: työnantajan palkkasidonnaisina, veronluonteisina sosiaalivakuutusmaksuina, työntekijän palkkasidonnaisina veroina ja veronluonteisina maksuina sekä työntekijän kulutuksessaan maksamina välillisinä veroina. Nämä tekijät muodostavat palkkatulon kokonaisverokiilan.

Palkkaan sidotut verot ja veronluonteiset maksut muodostavat suurimman osan verokiilasta. Usein verokiilasta puhuttaessa tarkoitetaan vain työntekijän ja työnantajan maksamia palkkasidonnaisia veroja ja veronluonteisia maksuja. Myös tässä selvityksessä keskitytään työn välittömien verojen kansainväliseen vertailuun, eli siihen osaan kokonaisverokiilaa, josta kulutusverojen osuus on jätetty pois. Tätä verokiilan osaa kutsutaan palkkaverokiilaksi.

Verokiilalla on olennainen osansa taloustieteellisessä tutkimuksessa. Verokiilan kaventamisen ajatellaan lievittävän palkankorotusvaatimuksia, alentavan työn hintaa ja siten lisäävän työllisyyttä. Toisaalta verokiilan leikkauksen ajatellaan nostavan ostovoimaa ja parantavan kulutuskysyntää.

¹ Näitä viimeksi mainittuja työnantajamaksuja ei Suomessa peritä.

Veronmaksajain Keskusliitto on jo kahdenkymmenen vuoden ajan seurannut verokiilan ja palkkaverotuksen kehitystä Suomessa (ks. esim. Kurjenoja 1998, 2003 ja Lehtinen 1995a ja 1995b). Kokonaisverokiila on Suomessa kaventunut 1990-luvun huippuvuosiin verrattuna ennen kaikkea siksi, että tuloverotusta on kevennetty. Nyt viimeisen kolmen vuoden aikana suunta on kuitenkin kääntynyt.

1.2 Selvityksen vertailumaat

Veronmaksajain Keskusliitto on tutkinut 17 maan palkkaverotuksen tasoa vuodesta 1995 lähtien (ks. Lehtinen 1995b). Alkuperäiset maat ovat Alankomaat, Belgia, Espanja, Italia, Itävalta, Ranska, Saksa, Suomi, Britannia, Norja, Ruotsi, Sveitsi, Tanska, Australia, Japani, Kanada ja Yhdysvallat. Selvitykseen valittiin Suomen kaltaisia pitkälle kehittyneitä markkinatalousmaita, jotka olivat Suomen tärkeitä vientimaita. Lisäksi mukaan otetuissa maissa luonnollisten henkilöiden tuloverotus ja sosiaalivakuutusmaksut muodostivat merkittävän osan kertyneistä verotuloista. Pohjoisen Euroopan maat ovatkin vertailujoukossa kattavasti edustettuina. Vuonna 2004 maiden joukkoon otettiin mukaan myös Viro, joten vertailumaiden lukumäärä kohosi 18:aan.

Nyt selvityksessä on mukana kaikkiaan kaksitoista Euroopan unionin jäsenmaata (joista yhdeksän on euromaata), kaksi Euroopan unionin ulkopuolista eurooppalaista maata sekä neljä Euroopan ulkopuolista maata. Vertailumaiden joukko on erilainen kuin laajemmissa EU:n tai OECD-maiden vertailuissa. Toisaalta se sopii hyvin juuri globaaliin palkkaverovertailuun, koska maajoukkoon kuuluu elintasoiltaan samankaltaisia maita. Se myös täydentää EU- tai OECD-maiden tilastoja ajantasaisemmilla tiedoilla.

1.3 OECD:n palkkaveroselvitys

OECD on jo pitkään selvittänyt keskipalkkaisen työntekijän verorasitusta eri jäsenmaissa. Tuorein julkaistu selvitys koskee vuosia 2013–2014 (OECD 2015a). OECD:n laskelmien veroperusteet ovat siis vanhempia kuin tässä selvityksessä.

Toinen keskeinen ero Veronmaksajien ja OECD:n selvitysten välillä on laskelmien pohjana olevissa tulotiedoissa. OECD:n lähtökohtana on keskituloisen kokoaikatyötä tekevän palkansaajan vuosipalkka kussakin maassa. Tulotasoa ei siten ole vakioitu maiden välillä, vaan palkansaajien verotusta verrataan kunkin maan paikallisella palkkatasolla. Veronmaksajien selvityksessä tarkastellaan samaa palkkatasoa, joka muunnetaan markkinakurssein eri maiden valuutoiksi.

OECD:n selvityksessä tarkasteltavien palkkojen väliset erot ovat melko pieniä. Perheettömän työntekijän työn verotus lasketaan keskipalkan lisäksi 67 ja 167 prosenttia keskipalkasta ansaitseville. Hyvin monessa maassa vertailun suurituloisimman (167 prosenttia) työntekijän palkka ei ulotu tuloveroasteikon ylimpään

tuloluokkaan, kuten ei esimerkiksi Suomen osalta. OECD:n tarkastelussa suomalainen suurituloinen ansaitsee vuodessa 71 659 euroa vuonna 2014.

Eroista huolimatta OECD:n vertailun antama kuva keskimääräisen kokoaikatyötä tekevän työntekijän verotuksesta on hyvin samankaltainen kuin viimevuotisessa Kirkko-Jaakkolan (2014) palkkaveroselvityksessä samalta vuodelta. Molemmissa vertailuissa keskipalkkaista perheetöntä palkansaajaa verottaa ankarimmin Belgia. Kireitä verottajia ovat molemmissa selvityksissä Saksa ja Tanska. Veronmaksajien vertailujoukkoon kuuluvien 18 maan joukossa Suomi oli OECD:n mukaan viime vuonna seitsemänneksi ankarin perheettömän keskituloisen palkansaajan verottaja. Kirkko-Jaakkolan (2014) selvityksessä Suomi oli kuudenneksi kirein. OECD:n selvityksessä Suomen keskipalkka (42 910 €) on hieman Veronmaksajien keskipalkkaa (41 200 €) korkeampi.

OECD on ulottanut laskelmansa koskemaan myös erilaisia lapsiperheitä. OECD:n selvitykseen sisältyy verotuksen lisäksi myös tietoja kotitalouksien saamista tulonsiirroista, jotka on tässä rajattu tarkastelujen ulkopuolelle.

1.4 Vertailun palkkarakenne ja perhetyypit

Jotta tuloverotuksen tasosta ja Suomen suhteellisesta asemasta palkkaverokilpailussa saisi kattavan kuvan, tässä selvityksessä tarkastellaan palkkatuloilla elävää työntekijää neljällä eri tulotasolla. Pienin palkkataso on asetettu siten, että se riittäisi uskottavasti kokoaikatyötä tekeväälle yksinäiselle palkansaajalle toimeentulon ainoaksi lähteeksi. Täten se asettuu varsin korkealle tasolle. Tulonsiirtoja ei tässä selvityksessä tarkastella.

Seuraamalla tuloveroasteen muutoksia tulotason noustessa saadaan käsitys kunkin maan tuloverotuksen progressiosta. Selvityksen toiseksi alin palkkataso, 41 800 euroa, vastaa jotakuinkin kokoaikaisten työntekijöiden keskipalkkaa Suomessa tänä vuonna. Alin palkkataso on noin 65 prosenttia keskipalkasta ja toiseksi alin taso noin 65 prosenttia toiseksi ylimmästä palkkatasosta. Tarkasteltavan palkkahaitarin ylin esimerkkipalkka on noin viisinkertainen alimpaan palkkatasoon verrattuna. Tuloverotuksen kireyttä selvityksen eri maissa on tarkasteltu tällä palkkarakenteella vuodesta 2002.

OECD-maiden keskipalkat vuodelta 2014 löytyvät liitteestä 1. Viron, Espanjan ja Italian keskipalkat ovat selvästi pienempiä kuin selvityksessä käytettävä toiseksi alin vertailupalkka. Sen sijaan esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa keskimääräinen palkka ylittää selvästi tässä selvityksessä käytettävän toiseksi alimman esimerkkipalkkatason. Itävallassa, Ruotsissa ja Yhdysvalloissa maan keskipalkka on varsin lähellä selvityksessä käytettävää suomalaista keskipalkkaa.

Vertailun ylin palkkataso, 135 800 euroa vuodessa, on suomalaisittain varsin korkea. Monissa maissa palkkahaitari on kuitenkin leveämpi kuin Suomessa, joten

riittävän korkea ylin palkkataso on kansainvälisessä vertailussa järkevää. Myös valtion tuloveroasteikkojen tulorajat vaihtelevat maittain paljon². Suomessa korkein mahdollinen 58,8 prosentin marginaalivero saavutetaan noin 98 000-117 000 euron verotettavilla tuloilla³. Vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla marginaaliveroprosentti on 57,6.

TAULUKKO 1.1 Selvityksen palkkatulot vuonna 2015, euroa/vuosi.

Yksinäinen henkilö ja yhden tulonsaajan perhe	
	27 300
	41 800
	64 300
	135 800
Kahden tulonsaajan perhe	
	27 300 + 41 800 = 69 100
	41 800 + 64 300 = 106 100
	64 300 + 135 800 = 200 100

Taulukossa 1.1 esitetään selvityksessä käytetyt palkkatasot perhetyypeittäin. Yllä esitetyllä palkkarakenteella kuvataan tuloverojärjestelmän progressiivisuutta meillä ja muualla eikä tyypillisten esimerkkipalkansaajien verotusta. Valitulle palkkarakenteelle löytyy toki myös vastinetta suomalaisessa palkansaajakentässä. Alla muutamia esimerkkejä Tilastokeskuksen (2015) palkkatilastoista poimittujen kokoaikaisten palkansaajien vastaavanlaisista ansiotasosta vuodelta 2014⁴.

Alin esimerkkipalkka asettuu hyvin lähelle esimerkiksi koko vuoden työssä olevan kokoaikaisen

- kaupan kassan,
- tarjoilijan,
- kuntasektorin laitoshuoltajan ja
- koulunkäyntiavustajan sekä
- kirjastovirkailijan mediaanipalkkaa.

Toiseksi alinta palkkatasoa vastaavat esimerkiksi koko vuoden työssä olevan kokoaikaisen

- rajavartijan,

² Ylin 135 800 euron esimerkkipalkka ylittää reilusti tuloveroasteikon ylimmän tuloluokan alarajan monissa maissa. Esimerkiksi Belgiassa ylimmän tuloluokan alaraja on 37 870 euroa ja Alankomaissa 57 585 euroa. Osassa maita valtion tuloveroasteikon ylin tuloluokka on sen sijaan hyvin korkealla. Saksassa se alkaa vasta 250 730 eurosta, Yhdysvalloissa reilusta 413 200 USD:sta (noin 366 900 euroa) ja Sveitsissä 755 200 Sveitsin frangista (noin 704 500 euroa).

³ Marginaaliveroprosentti on kuluvana vuonna korkeimmillaan 98 000-117 000 euron verotettavilla vuosituloilla kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen ja työtulovähennyksen poistumisen vuoksi. Tätä korkeammilla tuloilla marginaalivero laskee hieman tasaantuen 57,6 prosenttiin.

⁴ Kuukausipalkat on kerrottu 12,5:llä, jotta vuosituloksi on saatu vuosipalkka lomarahoineen.

- tietoliikenneteknologian käyttäjätukihenkilön tai
- kuntasektorilla esimerkiksi päätoimisen tuntiopettajan ja
- kättilön mediaanipalkka.

Toiseksi ylimmän esimerkkipalkan suuruisia mediaanipalkkoja on esimerkiksi koko vuoden työssä olevilla

- upseereilla,
- teollisuuden tuotantojohtajilla,
- yksityisellä sektorilla lainopillisilla erityisasiantuntijoilla ja rahoitusanalyytikoilla,
- valtiolla neuvottelevilla virkamiehillä.

Ylimmälle palkkatasolle yltävät esimerkiksi

- yksityisellä sektorilla johtajien ylin palkkakymmenys,
- kuntasektorilla lääkärin ja maakuntajohtajien ja
- valtiolla pääjohtajien ja kansliapäälliköiden ylin palkkakymmenys.

Yksinäisen tulonsaajan lisäksi palkkaveroselvityksessä tarkastellaan kaksilapsista perhettä, jossa lasten iät ovat 5 ja 7 vuotta.⁵ Lapsiperheissä joko toinen puoliso on täysin tuloton tai molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä. Yhden tulonsaajan perhe on monissa maissa yleisempi perhetyyppi kuin Suomessa, jossa 15–64-vuotiaiden naisten työllisyysaste vuoden 2015 kolmannella neljänneksellä oli 68,8 prosenttia. Miesten vastaava työllisyysaste oli samalla aikavälillä 70,1 prosenttia. Suomen kannalta on mielekästä tarkastella perhettä, jossa molemmat vanhemmat ovat palkkatyössä, mutta yhden tulonsaajan perhe kuvaa paremmin perheiden verotusta monissa muissa maissa.⁶

1.5 Vertailussa käytetyt veroperusteet

Laskelmissa tarkastellaan kaikkia palkkatuloihin kohdistuvia tuloveroja ja veronluonteisia maksuja kussakin maassa. Tältä osin laskelmien lähtökohta on sama kuin OECD:n selvityksessä keskimääräisen palkansaajan tuloverotuksesta eri maissa. Tässä selvityksessä tarkastellaan kuitenkin pelkästään verotusta, eli sosiaalietuuksia ei ole lainkaan huomioitu, vaikka palkansaaja voisi niihin olla oikeutettu. OECD:n tarkastelussa sen sijaan esim. Suomen lapsilisä on huomioitu perheellisten tulonsaajien tapauksessa.

Laskelmissa huomioidaan vain viran puolesta automaattisesti tehtävät verovähennykset. Mahdolliset paikalliset tuloverot (kunnallis- tai osavaltioverot yms.) lasketaan yleensä keskimääräistä verokantaa käyttäen. Yhdysvaltojen (Coloradon osavaltio), Kanadan (Ontarion osavaltio) ja Sveitsin (Zürichin kantoni) osalta las-

⁵ Monessa maassa lasten iät vaikuttavat verotuksen kautta annettavan perhetuen suuruuteen.

⁶ Pelkästään 27 300 euron vuosituloilla eläminen Suomessa ilman tulonsiirtoja on kahden vanhemman ja kahden lapsen perheelle vaikeahkoa. Siksi alin tulotaso yhden tulonsaajan suomalaisilla perheillä ei ole käytännössä kovin realistista, kun mahdollisia tulonsiirtoja ei huomioida.

kelmat on tehty valitulle esimerkkialueelle, jonka verotaso ei ole poikkeuksellinen ja joka edustaa maan keskitasoa.

Suomen osalta laskelmissa on huomioitu seuraavat palkansaajan maksamat verot ja veronluonteiset maksut: valtion tulovero, kunnallisvero, kirkollisvero, sairausvakuutusmaksun päiväraha- ja sairaanhoitomaksu, palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksu sekä yleisradiovero. Laskelmissa on käytetty vuoden 2015 keskimääräistä kunnallisveroprosenttia 19,84 % sekä keskimääräistä kirkollisveroprosenttia 1,43 %. Verojen rajausta on kirkollisveroa lukuun ottamatta sama kuin kansantalouden tilinpidossa ja kansainvälisissä verotilastoissa (OECD 2014 ja OECD 2015a). Kirkollisvero sisällytetään laskelmiin, koska valtaosa eli 73,7 prosenttia suomalaisista kuului evankelis-luterilaiseen kirkkoon vuoden 2014 lopussa. Kirkollisveroa ei Suomea ja Ruotsia lukuun ottamatta sisällytetä muiden maiden osalta verolaskelmiin, koska se ei ole OECD:n yleisen tulkinnan mukaan pakollinen vero.

Työnantajien sosiaalivakuutusmaksuja tarkasteltaessa veronluonteisiksi tulkitaan kaikki lakisääteiset ja pakolliset maksut, jotka maksetaan julkiselle sektorille sosiaalivakuutusvelvoitteiden rahoittamiseksi, ja jotka määräytyvät työntekijän palkkatulosten, yrityksen maksaman palkkasumman tai yrityksen työntekijöiden lukumäärän perusteella. Lisäksi veronluonteinen sosiaalivakuutusmaksu ei ole vastikkeellinen, eli suoritettuna maksun määrä ei suoraan vaikuta etuuden määrään. Sosiaalivakuutusmaksujen rajausta noudattaa OECD:n verotilastoissaan käyttämää luokitusta (OECD 2014 ja 2015a).

Käytännössä varsinkin työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen vertailtavuuteen liittyy monia tulkinnanvaraisuuksia, joten tulokset eri selvityksissä saattavat poiketa jossain määrin toisistaan. Tässä selvityksessä on rajatapauksissa pyritty noudattamaan OECD:n omaksumia käytäntöjä⁷. Työnantajamaksujen suuruuteen vaikuttavat useissa maissa myös oletukset työntekijän ammatista⁸ sekä esimerkiksi erilaiset työnantajamaksuille säädetty verohelpotukset.

Yksityisen työnantajan maksamien sosiaalivakuutusmaksujen yhteismäärä on Suomessa vuonna 2015 keskimäärin 23,38 prosenttia palkasta. Työnantajien lakisääteisiä veronluonteisia sosiaalivakuutusmaksuja ovat työeläke-, tapaturmavakuutus-, työttömyysvakuutus- ja ryhmähenkivakuutusmaksu sekä sairausvakuutusmaksu⁹.

⁷ Osa Australian eläketurvasta rahoitetaan työnantajamaksuilla (the Superannuation Guarantee system), mutta yksityisillä rahastoilla, vakuutetun henkilökohtaisilla tileillä ja vakuutetun omilla eläketurvaa koskevilla päätöksillä on järjestelmässä huomattava rooli. Tämän vuoksi Australian työnantajamaksuja ei tässä selvityksessä tulkita veroluonteiseksi sosiaalivakuutusmaksuksi kuten ei OECD:n tilastoisakaan (OECD 2014 ja 2015a).

⁸ Ranskan sosiaalivakuutusmaksu laskettaessa on oletettu, että kolmen alimman palkkatason työntekijät eivät ole esimiesasemassa ja ylimmän palkkatason työntekijä on. Italiassa taas on oletettu kahden ylimmän palkkatason työntekijän olevan esimiesasemassa teollisuussektorilla (dirigenti in industria).

⁹ Tapaturma- ja ryhmähenkivakuutusmaksut eivät sisälly OECD:n tilastoimaan veroasteeseen.

Työnantajan sairausvakuutusmaksu on kaikilta työnantajilta 2,08 % palkasta. Työnantajan palkkasumman mukaan porrastettuna työttömyysvakuutusmaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä maksua vuonna 2015 (2,33 %). Eläkemaksuna on käytetty yksityisten työnantajien keskimääräistä TyEL-maksua (18,00 %). Keskimääräinen työnantajan tapaturmavakuutusmaksu on 0,9 % ja työnantajan ryhmähenkivakuutusmaksua 0,07 %. Työnantajan toimialasta ja koosta johtuen todelliset veronluonteiset työnantajamaksut voivat olla suurempia kuin tutkimuksessa käytettävä yksityisten työnantajien keskiarvo. Työnantajan maksut nousivat Suomessa yhteensä 0,32 prosenttiyksikköä vuoteen 2014 verrattuna.

Suomea, Ruotsia ja Viroa koskevat laskelmat on tehty Veronmaksajain Keskusliitossa. Muiden maiden osalta verolaskelmat on pienin poikkeuksin laatinut Veronmaksajain Keskusliiton toimeksiannosta kansainvälisen tilintarkastustoimisto PwC:n Helsingin toimisto.¹⁰ Pääasiassa laskelmat on tehty kullekin tarkasteltavalle maalle vuonna 2015 alkavan verovuoden veroperusteiden mukaan.

1.6 Palkkatulojen muuntaminen eri valuutoiksi

Veronmaksajain Keskusliiton ennen vuotta 2002 tehdyissä palkkaverovertailuissa tarkasteltiin ostovoimaltaan vertailukelpoisia palkkatuloja (esim. Autio 2000, Autio ja Kurjenoja 2001). Vuonna 2002 euron käyttöönnoton myötä aikaisempaa käytäntöä muutettiin, ja siirryttiin tällöin kaikkien mukana olevien euromaiden kohdalla euromääräisesti samoihin palkkatasoihin.

Nyt Veronmaksajien palkkaverovertailu kuvaa sitä, kuinka paljon euroja palkan-saajalle jää tuloverojen jälkeen käteen kullakin euromääräisellä tulotasolla. Sitä, mikä on netto- tai bruttopalkan ostovoima eri maissa, ei käsitellä. Samaa periaatetta sovelletaan myös euroalueen ulkopuolisiin maihin. Euromääräiset esimerkiksi palkat on euroalueen ulkopuolisten maiden kohdalla muunnettu sen maan valuutaksi markkinakursseja käyttäen (liite 1). Euroalueen ulkopuolisten maiden muuntokursseiksi on tässä selvityksessä valittu vuoden 2015 ensimmäisen neljänneksen keskipurssi. Norjan ja Ruotsin valuuttakurssit heikkenivät merkittävästi suhteessa euroon edellisessä selvityksessä käytettyihin vuoden 2013 keskipurssihin verrattuna, minkä johdosta näiden maiden tarkasteltavat tulotasot nousivat niiden omissa valuutoissaan selvästi. Britannian, Sveitsin ja Yhdysvaltojen valuuttakurssit taas vahvistuivat suhteessa euroon, minkä johdosta näiden maiden tulotasot pienenevät.

¹⁰ Yhdysvaltojen veroprosenttien laskemisessa on hyödynnetty verohallinnon IRS:n sivulta löytyvää laskuria. Ranskan ja Italian työnantajamaksut on laskettu OECD:n, IBFD:n ja PriceWaterhouseCoopersin tietojen perusteella. Perheellisillä Britannian veroprosenteissa on huomioitu ansiotulovähennyksen ja lapsihyvityksen yhteisvaikutus.

2 KOKONAISVEROASTE JA VEROTUKSEN RAKENNE

2.1 Kokonaisveroasteet

Kokonaisveroaste suhteuttaa kaikki julkisen sektorin keräämät verotulot bruttokansantuotteeseen. Mittari kuvastaa julkisen sektorin laajuutta kansantaloudessa. Kokonaisveroasteen tulkintaan liittyy kuitenkin ongelmia erityisesti kansainvälisissä vertailuissa. Eroja maiden välillä synnyttävät muun muassa valtioiden mahdollisuus jakaa julkista tukea joko suorina tukina tai verovähennyksinä sekä tulonsiirtojen verollisuus tai verottomuus. Myös maiden erilaiset tavat rahoittaa eläkkeitä sekä harmaan talouden osuus kansantaloudessa vaikuttavat veroasteen tasoon. Ongelmista huolimatta kokonaisveroaste on laajasti käytetty tunnusluku, josta on olemassa kattavasti tilastotietoa. Taulukossa 2.1 esitetään vertailumaiden kokonaisveroasteet 1980–2013.

Taulukko 2.1 Kokonaisveroasteet selvityksen vertailumaissa 1980–2013 Lähde: OECD (2014)

	1980	1985	1990	1995	2000	2005	2010	2012	2013
	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Tanska	42,3	45,4	45,8	48	48,1	49,5	46,5	47,2	48,6
Ranska	39,4	41,9	41	41,9	43,1	42,8	41,6	44	45
Belgia	40,6	43,5	41,2	42,8	43,8	43,4	42,4	44	44,6
Suomi	35,3	39,1	42,9	44,5	45,8	42,1	40,8	42,8	44
Ruotsi	43,7	44,8	49,5	45,6	49	46,6	43,1	42,3	42,8
Italia	28,7	32,5	36,4	38,6	40,6	39,1	41,5	42,7	42,6
Itävalta	38,7	40,5	39,4	41	42,1	40,8	40,9	41,7	42,5
Norja	42,4	42,6	41	40,9	42,6	43,2	42,6	42,3	40,8
Saksa	36,4	36,1	34,8	36,2	36,3	33,9	35	36,5	36,7
Alankomaat	40,4	39,9	40,4	39	36,8	36,4	36,1	36,3	*
Britannia	33,5	35,6	33,9	32,1	34,7	33,8	32,8	33	32,9
Espanja	22	26,8	31,6	31,3	33,4	35,2	31,4	32,1	32,6
Viro	..	..	..	36,2	30,9	30,4	33,2	32,1	31,8
Kanada	30,4	31,9	35,3	34,9	34,9	32,3	30,5	30,7	30,6
Japani	24,8	26,7	28,5	26,4	26,6	27,3	27,6	29,5	*
Australia	26,2	27,7	28,1	28,2	30,4	29,9	25,6	27,3	*
Sveitsi	23,3	23,9	23,6	25,5	27,6	26,5	26,5	26,9	27,1
Yhdysvallat	25,5	24,6	26,3	26,7	28,4	26,1	23,7	24,4	25,4
OECD	30,1	31,7	32,2	33,6	34,3	34	32,8	33,7	34,1

* Viimeisin tieto on vuodelta 2012.

Kokonaisveroasteet vaihtelevat maiden välillä huomattavasti. Myös yksittäisen maan veroaste vaihtelee eri vuosina veropolitiikasta ja suhdannetilanteesta riippuen. Esimerkiksi Suomen kokonaisveroaste oli vuonna 1985 kahdeksas 17 OECD-maan vertailussa. 1990-luvun alun talouslama ja sen aikana toteutetut veronkiris-

tykset nostivat Suomen veroasteen kuitenkin vertailumaiden kolmen kireimmän verottajan joukkoon. Omaa luokkaansa olivat Ruotsi ja Tanska. 2000-luvun alkuvuosina talouskasvu ja harjoitettu veropolitiikka laskivat Suomen veroastetta, mutta sijoitus on noussut jälleen aivan viime vuosina. Vuonna 2013 Suomen kokonaisveroaste oli vertailumaiden neljänneksi kirein, ja pohjoismaista toiseksi kirein Tanskan jälkeen, ennen Ruotsia. Veroaste on noin yhdeksän prosenttiyksikköä korkeammalla tasolla kuin 1980-luvun alussa. Nousuun ovat vaikuttaneet muun muassa eläkerahastojen kartuttaminen ja viime vuosien verojen kiristykset.

2.2 Verorakenne ja työn verotus

Valtaosa verotuotoista kerätään OECD-maissa työn verotuksella eli henkilökoh-
taisella tuloverolla ja pakollisilla sosiaalivakuutusmaksuilla. Muita perinteisiä ve-
rotuskohteita ovat kulutusverot, yrityksiltä perittävät tuloverot sekä omaisuusve-
rot.

Taulukko 2.2. Verorakenne selvityksen maissa 2013 (tähdellä merkityt maat 2012) sekä OECD:n keskiarvo vuonna 2012, eri verolajien prosenttiosuus maan kokonaisverotuotoista, %. Lähde: OECD (2014)

	Henkilöiden tuloverot	Yritysten tuloverot	Sosiaalivak.- maksut ja palk- kasummaverot	Omai- suusverot	Kulutus- verot	Muut verot
Tanska	54,3	6,7	2,3	3,8	30,4	2,1
Ranska	18,5	5,7	40,7	8,5	24,1	2,4
Belgia	28,5	7,0	31,7	7,9	24,1	0,0
Suomi	29,3	5,4	28,9	2,9	33,1	0,1
Ruotsi	28,7	6,0	33,7	2,5	28,7	0,1
Italia	27,1	6,9	30,4	6,3	25,0	3,9
Itävalta	23,0	5,5	41,2	1,7	26,9	1,4
Norja	24,6	20,9	23,8	3,0	27,6	0,0
Saksa	26,0	5,0	38,1	2,5	27,9	0,0
Alankomaat*	20,2	5,1	41,2	3,0	29,3	0,3
Britannia	27,9	7,7	18,9	12,3	33,0	0,0
Espanja	22,5	6,2	34,6	6,6	28,0	1,7
Viro	17,3	5,5	34,8	1,0	41,0	0,0
Kanada	36,8	9,0	18,0	10,5	24,3	1,3
Japani*	18,6	12,5	41,6	9,1	18,0	0,3
Australia*	39,2	18,9	5,2	8,6	28,1	0,0
Sveitsi	31,7	10,5	24,9	6,6	22,9	3,4
Yhdysvallat	38,6	9,0	24,2	11,1	17,1	0,0
OECD*	24,5	8,5	27,3	5,5	32,8	1,4

Suomessa henkilökohtainen tulovero oli valtioille pitkään suurin yksittäinen tulonlähde. Sen merkitys on kuitenkin vähentynyt 1990-luvulta lähtien. Toisaalta samaan aikaan työnantajien ja työntekijöiden maksamien sosiaaliturvamaksujen taso ja kunnallisveroprosentit ovat nousseet. Työstä perittävien verojen osuus verotuotoista on siten pysynyt 1970-luvulta lähtien melko samana, mutta nykyisin painopiste on siirtynyt sosiaaliturvamaksujen ja kunnallisverojen suuntaan.

Valtaosassa Euroopan maita välittömät verot, välilliset verot ja sosiaaliturvamaksut tuottavat verotuotoista kukin karkeasti kolmanneksen. Maiden väliset vaihtelut verorakenteen painotuksissa ovat kuitenkin suuria, kuten taulukosta 2.2 nähdään. Suurimpia poikkeuksia on Tanska, jossa verorakenne painottuu erityisesti tuloverotukseen. Toisaalta työhön kohdistuvat sosiaalivakuutusmaksut ovat Tanskassa poikkeuksellisen matalia. Sosiaalivakuutusmaksut ovat sen sijaan kireitä muun muassa Ranskassa, Alankomaissa, Itävallassa, Espanjassa ja Virossa. Euroopan ulkopuolisissa selvityksen vertailumaissa verorakenne painottuu työn verotukseen kokonaisveroasteen ollessa toisaalta monia Euroopan maita selvästi matalampia. Kehittyvissä kansantalouksissa, kuten esimerkiksi Meksikossa ja Baltian maissa, verorakenne painottuu tyypillisesti kulutuksen verotukseen.

3 VERTAILUMAIDEN VEROMUUTOKSET 2015

3.1 Verotus selvitykseen kuuluvissa euromaissa

Alankomaat

Kulutusverot nousseet, tuloverotuksessa pienempiä muutoksia.

Alankomaiden kokonaisveroaste on hieman EU- ja euromaiden keskiarvoa matalampi. Henkilöiden ja yritysten tuloverot tuovat verotuloista noin neljänneksen ja sosiaalivakuutusmaksut reilu 40 prosenttia. Kulutusverojen osuus kokonaisverotuloista on noin 30 prosenttia. Kansainvälisen finanssikriisin alussa Alankomaiden kokonaisveroaste laski hieman, mutta sopeutustoimet pysäyttivät veroasteen laskun. Alankomaat muun muassa korotti 1.10.2012 yleisen arvonlisäverokannan 19 prosentista 21 prosenttiin ja otti käyttöön pankkiveron. Myös polttoaineiden ja alkoholin valmisteveroja sekä virvoitusjuomien kulutusveroa on nostettu. Viimeksi vuoden 2015 alusta korotettiin energia- ja tupakkaveroja.

Vuodelle 2015 tuloveroasteikon alin marginaaliveroprosentti korotettiin 36,25 prosentista 36,5 prosenttiin. Palkkaverotusta kevensi vastapainoksi työllisyyshyvityksen korotus. Sen portaittaisesta korottamisesta ja kohdentumisen muuttamisesta on sovittu vuoteen 2017 saakka.

Palkkatuloja verotetaan neliportaisella tuloveroasteikolla, jonka alin marginaaliveroprosentti on 36,5 ja ylin 52. Kahden alimman asteikkoluokan veroprosentit sisältävät kansallisen sosiaalivakuutusmaksun (28,15 % vuonna 2015), jolla rahoitetaan muun muassa eläkkeitä ja terveydenhuoltoa¹¹. Jokainen aikuinen maksaa perusterveydenhuollosta myös kiinteän perusmaksun¹², joka kompensoidaan pienituloisille. Työnantajat maksavat myös palkkasummasta riippuvaa sairausvakuutusmaksua (6,95 %).

Vuosina 2013–2014 yli 150 000 euron vuosituloilta perittiin ”kriisimaksu”, jonka suuruus oli 16 prosenttia tulorajan ylittävistä verotettavista tuloista.

Alankomaissa työn verotusta kevennetään verohyvityksillä. Kaikille myönnetään perushyvitys, jonka määrä on kuluvana vuonna maksimissaan 2 203 euroa. Perushyvityksen leikkaantumista tulojen noustessa nopeutettiin vuoden 2015 alusta.

¹¹ Alankomaiden sosiaalivakuutus koostuu kahdesta järjestelmästä. Kaikkien rahoittaman kansallisen järjestelmän ohella työntekijöiden sairaus- ja työttömyysetuudet rahoitetaan pelkästään työntekijöiltä perittäviltä sosiaalivakuutusmaksuilla. Maksun suuruus riippuu toimialasta ja bruttopalkasta.

¹² Perusterveyksmaksu on keskimäärin noin 1 250 euroa vuodessa. Vastikkeellisuuden vuoksi sitä ei lueta veroksi tässä selvityksessä, kuten ei myöskään esim. OECD:n julkaisuissa.

Työllisyshyvityksen määrä on maksimissaan 2 220 euroa. Yli 110 000 euroa ansaitsevilta hyvitys on tarkoitus poistaa vaiheittain vuoteen 2017 mennessä.

Perheille, joissa on alle 18-vuotiaita lapsia, myönnetään lapsilisää. Lapsilisän määrä riippuu lapsen iästä ja tietyissä tapauksissa myös perheen koosta. Matalammilla vuosituloilla lapsilisää kasvatetaan tulosidonnaisella osalla. Puolisoita verotetaan yksilöllisesti heidän omista tuloistaan, mutta tiettyjen tulojen (kuten asuntotulo) ja kustannusten (lastenhoitomenot) kohdalla puoliset saavat itse päättää erien keskinäisestä jakamisesta. Yksinhuoltajavanhemmille ja pienituloisille huoltajille myönnetään kiinteitä lisähyvityksiä.

Ansiotulojen ohella Alankomaissa verotetaan myös asumistuloa progressiivisilla veroasteikoilla. Sen sijaan muiden tulolähteiden, tulot huomattavista osakeomistuksista sekä säästöjen ja investointien tuotto, verotus on suhteellista. Huomattavien osakeomistusten tuottoihin sovellettava verokanta on 25¹³ ja kolmannen tulolähteen tuoton verokanta on 30.

(International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b, European Commission 2015a ja 2014)

Belgia

Pieniä muutoksia palkansaajien verotuksessa.

Belgia on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa verorakenne painottuu tuloveroihin ja sosiaaliturvamaksuihin. Kulutusverojen osuus kaikista verotuotoista alittaa sen sijaan EU:n keskiarvon, mutta omaisuuden ja perintöjen perusteella verotuottoja kerätään eurooppalaisessa mittakaavassa merkittävästi. Tuloverotusta uudistettiin Belgiassa laajalla ohjelmalla vuosina 2000–2006, mutta verouudistus kevensi työn verotusta tosiasiallisesti vain hieman lähinnä työnantajien sosiaalivakuutusmaksujen kautta.

Viime vuosien veromuutokset ovat koskeneet pääasiassa yritysten tai pääomatulojen verotusta sekä valmisteveroja. Henkilöiden tuloverotukseen on tehty inflaatiotarkistuksia. Muutoksia on tehty myös verovähennysten rakenteeseen, sillä verovähennykset on muutettu kiinteiksi verohyvityksiksi. Enää vähennyksen verohyöty ei siis riipu veronmaksajan rajaveroasteesta. Aluehallinnolle on annettu lisää autonomiaa ja reformi vaikuttaa myös tuloverotuksen toteuttamiseen ja vaikutukset vaihtelevat paikallisesti.

Verovelvollisen työtuloja verotetaan Belgiassa progressiivisella valtion tuloveroasteikolla. Veroasteikko on erittäin kireä jo varsin matalilla verotettavilla tuloilla. Kunnilla voi olla suhteellisesti määräytyviä paikallisia lisämaksuja tai ne voivat myöntää ylimääräisiä verohelpotuksia. Kunnallisten lisäverojen keskiarvo on noin

¹³ Efektiivinen veroaste on korkeampi, koska yritys maksaa jaettavista voitoista myös yritysveron.

7-7,5 prosentin välillä. Brysselin alue perii yhden prosentin ylimääräistä lisämaksua. Belgian liittovaltioluonteen vuoksi tulo- ja kiinteistöverot sekä rekisteröintimaksut eri alueilla voivat vaihdella huomattavasti.

Belgian verojärjestelmä sisältää suuren joukon erilaisia verovähennyksiä tai verohyvityksiä. Näistä keskeisiä ovat 7 090–7 380 euron perusvähennys, tulonhankkimisvähennys ja pienituloisille palkansaajille myönnettävä verohyvitys. Lisävähennyksiä saa muun muassa pienituloisuuden, lasten lukumäärän tai muiden perhetilanteeseen liittyvien tekijöiden perusteella.

Verovuonna 2005 Belgiassa siirryttiin periaatteessa puolisoiden erillisverotukseen, jossa avio- ja avoliitossa asuvien puolisoiden tulot arvioidaan molemmille erikseen. Puolisoiden verotus arvioidaan kuitenkin molemmille yhteisesti, minkä vuoksi verotus noudattaa käytännössä enemmän puolisoiden yhteisverotusta. Suurempituloinen puoliso voi esimerkiksi siirtää osan tuloistaan toiselle puolisolalle, jos vähemmän ansaitsevan puolison tulot alittavat 30 prosenttia puolisoiden yhteisistä nettoansiotuloista.

(European Commission 2015a ja 2014, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b, PWC 2015)

Espanja

Veronkiristyksistä siirryttiin keventävälle linjalle.

Finanssikriisin jälkeen vuodesta 2010 lähtien Espanja on useissa eri yhteyksissä leikannut julkisia menoja, korottanut veroja ja uudistanut sekä eläkejärjestelmäänsä että työmarkkinoita. Suurin osa tulo- ja menosopeutuksesta tapahtui vuonna 2012. Espanja muun muassa kiristi kahteen kertaan arvonlisäverotusta. Yleinen arvonlisäverokanta on nyt 21, kun vuonna 2009 se oli vielä 16 prosenttia. Lisäksi varallisuusvero palautettiin väliaikaisesti vuosiksi 2011–2014, ja sen perimistä jatkettiin myös vuodelle 2015.

Myöskään ansiotulojen verotus ei säästynyt kiristyksiltä. Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja korotettiin kautta linjan progressiivisesti nousevalla väliaikaisella lisäverolla, jonka voimassaoloa jatkettiin myöhemmin vuoden 2014 loppuun asti. Lisäveron marginaaliveroprosenttien kiristysten suuruusluokka liikkui 0,75–7,0 prosenttiyksikön välillä, ja seitsemänportaisen veroasteikon alin marginaali oli 24,75 ja ylin 52 prosenttia vielä vuonna 2014.

Vuodesta 2015 eteenpäin tuloverotusta on uudistettu laajasti veroasteikkoja muuttamalla. Tarkoituksena on etenkin pieni- ja keskituloisten työn verotuksen keventäminen portaittain. Vuonna 2015 valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentit ovat 20 ja 47 prosentin välillä.

Talouden stimuloimiseksi yritysverotuksen puolella on tehty kasvuun kannustavia kohdennettuja veromuutoksia, joista osa on ollut väliaikaisia. Yhteisöveroprosenttia alennettiin vuoden 2015 alussa 30 prosentista 28 prosenttiin.

Espanjan kokonaisveroaste on heilahdellut poikkeuksellisen paljon suhdanteiden mukana, ennen finanssikriisiä vuonna 2007 veroaste oli vielä yli 36 prosenttia bruttokansantuotteesta, mutta kaksi vuotta myöhemmin enää alle 30 prosenttia. Nyt veronkorotukset ovat nostaneet veroastetta jonkin verran, mutta Espanja on yhä Eurooppalaisittain matalan veroasteen maa.

Työtuloista ei peritä Espanjassa paikallishallinnon asettamia veroja, mutta sekä työntekijä että erityisesti työnantajat maksavat pakollisia sosiaalivakuutusmaksuja, joille on kuukausittaiset euromääräiset ala- ja ylärajat. Espanjan verojärjestelmä sisältää useita vähennyksiä ja joitakin verohyvityksiä.

Veronmaksajakohtainen perusvähennys on 5 550 euroa, minkä lisäksi työtuloista myönnetään tuloista riippuva työllisyysvähennys. Työllisyysvähennys on suurimmillaan 3 700 euroa aina alle 11 250 euron verotettavilla vuosituloilla. Kun tulot ovat vähintään 14 450 euroa, sitä ei enää saa.

Lapsivähennyksen määrää kasvatetaan lasten lukumäärän mukaan, minkä lisäksi pienistä lapsista saa vielä lisävähennyksen. Alle kolmevuotiaiden lasten palkansaajajäideille kohdennetaan oma 1 200 euron verohyvitys, jolla kannustetaan äitejä palaamaan takaisin työelämään.

(European Commission 2015a, 2015b ja 2014, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Italia

Veronkiristysten jälkeen Italiassa kevennetään kohdennetusti tuloverotusta.

Italia on ollut koko 2000-luvun korkean veroasteen maa, jossa verotusta on kiristetty entisestään finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Verotuottoja kerätään erityisesti tuloverotuksella. Osittain tuloverotuksen painoarvoa nostaa Italian ammatinharjoittajien maksama laajapohjainen paikallinen tulovero (*IRAP*). Välillisen verotuksen puolella arvonlisävero ei ole ollut niin merkittävässä roolissa kuin EU:ssa yleisesti, sen sijaan ympäristöveroilla oli aiemmin suhteellisen suuri merkitys.

Italia julkinen talous joutui koetuksille Euroopan velkakriisin myötä. Julkisen talouden sopeutustoimet painoutuivat varsinkin aluksi veronkiristykseen. Kiristykset ulottuivat välilliseen ja omaisuuden verotukseen sekä jossain määrin henkilöiden ja yritysten tuloverotukseen. Yleinen arvonlisäverokanta nousi kahdessa vuodessa 20 prosentista 22 prosenttiin. Myös polttoaineiden, alkoholin ja tupakan valmisteveroja on korotettu useampaan otteeseen.

Vuonna 2011 käyttöön otetun yli 300 000 euron verotettavista tuloista perittävän kolmen prosentin ”solidaarisuusmaksun” voimassaoloa on pidennetty vuoteen 2016 asti. Alun perin veroa oli tarkoitus periä vuoden 2013 loppuun saakka. Lisävero on tulosta vähennyskelpoinen erä.

Vuodelle 2015 alle 26 000 euroa vuodessa ansaitsevien palkansaajien verotusta kevennettiin laajentamalla vuonna 2014 käyttöön otettua tuloveronbonusta, joka on suuruudeltaan enintään 960 euroa.

Valtion tuloveron lisäksi Italian alueilla ja kunnilla on oikeus määrätä työtuloille erillinen lisävero. Palkansaajan alueelliset lisäverot vaihtelevat 1,23 ja 3,33 prosentin välillä. Alueilla, joissa on suuret budjettivajeet, on mahdollista korottaa lisävero vielä tätä ylemmäs. Kunnalliset verot voivat vaihdella nolasta 0,9 prosenttiin. Työntekijän keskimääräinen sosiaaliturvamaksu on kymmenen prosentin suuruusluokkaa riippuen bruttopalkan suuruudesta, työntekijän asemasta yrityksessä ja yritystyyppistä.

Italiassa myönnetään verohyvityksiä puolison, lasten lukumäärän, asuntolainan korkomenojen, lääkekulujen ja maksettujen pakollisten sosiaalivakuutusmaksujen perusteella. Työ- tai eläketulojen perusteella myönnetään myös hyvitys ansiotuloista. Hyvityksen määrä riippuu verovelvollisen kokonaistuloista, joiden tulee alittaa 55 000 euroa. Työtuloista myönnettävän ansiotulohyvityksen maksimimäärä on 1 880 euroa. Eläketulojen perusteella verohyvityksen määrä on maksimissaan 1 783 euroa.

(European Commission 2015a ja 2015b, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Itävalta

Veroissa ei juuri muutoksia kuluvana vuonna, mutta luvassa tuloverouudistus vuodelle 2016.

Itävallan kokonaisveroaste on varsin korkea, ja yli puolet verotuloista kerätään työn verotuksella¹⁴. Vuoden 2009 alussa Itävallassa toteutettiin tuloverouudistus, joka kevensi verotusta noin yhdellä prosenttiyksiköllä suhteessa bruttokansantuotteeseen. Kevennykset koostuivat lähinnä tuloverokevennyksestä sekä helpotuksista lapsiperheille. Veroaste on kääntynyt 2000-luvun alkupuolen laskutrendistä nousuun pikkuhiljaa viime vuosien julkisen talouden sopeutustoimien johdosta. Hallitus on toteuttanut viime vuosien aikana useita sopeutustoimia niin tulojen lisäämiseksi kuin menojen karsimiseksi. Etenkin valmisteveroja on kiristetty. Palkansaajien tuloverotusta ei ole kuitenkaan kiristetty yleisesti.

¹⁴ Perinteisten tuloverojen ja sosiaaliturvamaksujen ohella työnantajat maksavat Itävallassa palkkasummasta välillisiä veroja. Tällainen veronluonteinen maksu suoritetaan esimerkiksi rahastoon, joka tasaa vanhemmuudesta aiheutuvia kustannuksia.

Vuodesta 2013 lähtien suurten lomakorvausten verotusta kiristettiin kolmen vuoden määräaikaisella solidaarisuusverolla. Aikaisemmin kesä- ja joululomalta saatuja lisäkorvauksia verotettiin kuuden prosentin suhteellisella verokannalla, mutta nyt 24 380 euron ylittävän lomakorvauksen verotus kiristyy progressiivisesti aina 50 prosenttiin asti.

Alinta 36,5 prosentin marginaaliveroastetta maksetaan 11 000 euron verotettavista vuosituloista alkaen, ja ylin 50 prosentin marginaaliveroaste kohdistuu 60 000 euron verotettaviin vuosituloihin. Tulonhankkimisvähennyksen ohella palkkatuloista myönnetään automaattisesti verohyvitys työtuloista ja työmatkoista. Lisäksi verovelvollinen saa vähentää tulostaan maksetut sosiaaliturvamaksut ja tietyillä edellytyksillä myös korkomenot sekä lääke- ja koulutuskustannuksia.

Tuloverotukseen on tiedossa suuria muutoksia vuodelle 2016, niin asteikkoon kuin eri vähennyksiinkin. Tavoitteena on keventää etenkin pienituloisempien palkansaajien verotusta. Kaikkein suurituloisimpien, yli miljoona euroa ansaitsevien verotusta taas aiotaan kiristää väliaikaisesti.

Lapsiperheiden tuet muodostuvat tuloista riippumattomasta 58,40 euron kuukausittaisesta lapsihyvityksestä ja 220 euron vuosittaisesta lapsivähennyksestä. Lapsivähennykseen on kytketty kannustin molemmille vanhemmille osallistua työelämään. Jos molemmat vanhemmat vaativat vähennystä, heille myönnettävää vähennystä kasvatetaan 20 prosentilla. Alle 10-vuotiaiden lasten päivähoitokustannuksista saa verovähennyksen ja lastenhoidon tukea voidaan maksaa myös työnantajille. Jos puoliso on pienituloinen, perheelle myönnetään ylimääräinen 494 euron puolisohyvitys, jonka määrä nousee yksinhuoltajilla ja lasten lukumäärän kasvaessa.

(European Commission 2015a, 2015b, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Ranska

Tuloveroissa pieniä muutoksia.

Ranskan kokonaisveroaste oli EU-maiden toiseksi kirein vuonna 2013, ja erityisesti työnantajien maksamat palkan sivukulut ovat korkeat. Ranskassa sosiaalivakuutusmaksut ovatkin OECD-maiden korkeimmat suhteessa bruttokansantuotteen. Tuloverotusta Ranskassa monimutkaistavat sadat erilaiset verovähennykset ja verotuet. Myös puolisoiden yhteisverotus monimutkaistaa verotusta.

Julkisen talouden sopeutustoimina verotusta kiristettiin etenkin vuosina 2011–2013. Vuonna 2012 valtion tuloveroasteikon tulorajat jäädettiin vuosiksi 2012 ja 2013, mitä ei ole tapahtunut Ranskassa yli 40 vuoteen. Lisäksi yli 250 000 euron vuosituloille säädettiin kolmen prosentin lisävero ja yli 500 000 euroa ansaitseville

neljän prosentin lisävero. Kulutusverojen puolella kiristettiin tupakka- ja alkoholiveroa sekä luotiin uusi alennettu seitsemän prosentin arvonlisäverokanta.

Useimpien pääomatulojen, kuten osinkojen, korkotulojen ja luovutusvoittojen verotus muutettiin tietyillä rajoituksilla progressiiviseksi. Vuoden 2014 alussa yleinen 19,6 prosentin arvonlisäverokanta nousi 20 prosenttiin ja alennettu 7 prosentin verokanta 10 prosenttiin.

Valtion tuloveroasteikkoon luotiin vuonna 2013 uusi, 150 000 euron verotettavista tuloista alkava tuloluokka, jonka ylittäviä tuloja verotetaan 45 prosentin verokannalla. Tuolloin toteutettiin myös muita veromuutoksia runsaasti, vaikka Francois Hollanden vaalilupaus 75 prosentin marginaaliveroasteesta suurituloisille ei toteutunutkaan suunnitellusti Ranskan perustuslakikomitean lausunnon vuoksi¹⁵. Hollande ei ole kuitenkaan luopunut lisäverosta suurituloisille vaan vuosina 2013 ja 2014 75 prosentin vero säädettiin yrityksille, jotka maksavat yli miljoonan euron palkkakorvauksen työntekijälleen.

Vuonna 2014 tuloveroasteikkoihin tehtiin normaalit indeksitarkistukset ja pienituloisille suunnattuja vähennyksiä kasvatettiin. Vuonna 2015 verosopeutuksesta siirryttiin yhä enemmän kilpailukykyä ja talouden toimeliaisuutta avittavan veropolitiikan suuntaan, kun valtion tuloveroasteikon nykyinen alin porras poistettiin. Pidemmällä tähtäimellä yritysveroprosenttia ollaan laskemassa 33,3 prosentista 28 prosenttiin vuoteen 2020 mennessä.

Työtuloja verotetaan Ranskassa valtion progressiivisella neliportaisella tuloveroasteikolla. Verosteikkoa sovelletaan edellisen vuoden verotettaviin tuloihin kotitalouskohtaisesti. Valtion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloista sosiaaliveroja, jotka ovat tietyillä ehdoilla osittain vähennyskelpoisia muussa tuloverotuksessa. Kunnilla ei ole verotusoikeutta työtuloihin.

Pienituloisten työllistymistä alettiin kannustaa vuonna 2001 käyttöön otetulla erityisellä kotitalouskohtaisella verosta tehtävällä vähennyksellä, työllisyysbonuksella. Bonuksen määrään vaikuttavat työtulojen lisäksi muun muassa hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Työllisyysbonus on suurimmillaan minimipalkkaa ansaitsevilla työntekijöillä. Jos bonus ylittää kotitalouden maksettavaksi määrättyt verot, loppuosa vähennyksestä hyvitetään verovelvollisille. Työllisyysbonus kuitenkin poistetaan vuoden 2015 tulojen verotuksesta eteenpäin. Sen rinnalle on säädetty uusi erittäin pienituloisten työntekoa kannustava tulonsiirto.

(European Commission 2015a ja 2015b, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b, OECD 2014)

¹⁵ Perustuslakikomitea piti veroa ongelmallisena Ranskan yhteisverotuksen vuoksi, mikä olisi asettanut suurituloiset perheelliset ja perheettömät kotitaloudet taloudellisesti hyvin erilaiseen asemaan.

Saksa

Verot pysyivät Saksassa ennallaan.

Saksan kokonaisveroaste on Eurooppalaisella keskitasolla. Verotuksesta lähes 40 prosenttia muodostavat palkkasidonnaiset veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut. Vuonna 2007 toteutetusta arvonlisäverokantojen nostosta huolimatta kuluksen verot ovat sen sijaan hieman alle EU:n keskiarvon. Saksan veropolitiikka on ollut viime vuodet varsin muuttumatonta. Lähinnä perusvähennystä on hieman nostettu ja työeläkevakuutusmaksua alennettu. Muutokset ovat pitäneet tuloverotuksen suurin piirtein ennallaan.

Työtuloja verotetaan Saksassa liittovaltion progressiivisella funktiopohjaisella tuloveroasteikolla, jonka ylin marginaalivero on 45 prosenttia. Tuloveroihin lisätään 5,5 prosentin solidaarisuusmaksu. Puolisoihin verotetaan yhdessä, jos he eivät vaadi erillisverotusta. Liittovaltion tuloveron lisäksi työntekijät ja työnantajat maksavat työtuloistaan erilaisia lakisääteisiä sosiaaliturvamaksuja. Euromääräisen maksimimäärän jälkeen maksuja ei kuitenkaan enää peritä. Tuloverotuksen keskeisimmät vähennykset ovat perusvähennys, 8 472 euroa, ja tulonhankkimisvähennys. Lapsiperheet saavat tukea muun muassa lapsivähennyksen ja lapsilisän muodossa. Yksinhuoltajavanhemmat saavat korotettua tukea.

(European Commission 2015a, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Suomi

Palkkaverotus jatkoi kiristyvällä linjalla.

Suomessa veronkiristykset ovat kääntäneet kokonaisveroasteen nousuun finanssikriisin jälkeen. Vuoden 2010 pohjiin verrattuna veroaste tulee olemaan kuluvana vuonna noin 3,7 prosenttiyksikköä korkeampi. Tuloverot, kulutusverot ja sosiaalivakuutusmaksut tuovat kukin karkeasti noin kolmanneksen verotuotoista. Suomessa verotus painottuu henkilöiden tuloverotukseen eurooppalaiseen keskiarvoon ja vertailumaihin verrattuna.

Suomessa palkansaajien tuloverotusta kevennettiin vähitellen vuodesta 1996 lähtien sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla, valtion tuloveroasteikon marginaaliveroprosentteja leikkaamalla sekä kunnallisveron ansiotulovähennystä korottamalla ja laajentamalla sitä uusille tulotasoille. Vuonna 2006 kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus korvattiin uudella valtion verotuksessa tehtävällä ansiotulovähennyksellä, joka korvattiin uudella työtulovähennyksellä vuonna 2009.

Pitkä, asteittaisten tuloverokevennysten ajanjakso päättyi vuoteen 2009, jolloin palkansaajien tuloverot kevenivät tulotasosta riippuen vajaalla yhdellä prosenttiyksiköllä. Sen jälkeen palkansaajien tuloverotus pysyi Suomessa vuoteen 2012

saakka suurin piirtein ennallaan. Näin siitä huolimatta, että palkat, keskimääräinen kunnallisvero ja palkansaajan lakisääteiset sosiaalivakuutusmaksut nousivat vuosittain. Tuloverotusta automaattisesti kiristävien tekijöiden vaikutusta kompensoitiin verovelvollisille muuttamalla tuloveroasteikkoja ja kasvattamalla vero-
vähennyksiä.

Vuonna 2013 tuloverotusta lähdettiin kuitenkin kiristämään, kun ansiotuloverotukseen aikaisempina vuosina tehdyistä tarkistuksista luovuttiin. Valtion tuloveroasteikon tulorajat ja marginaaliveroprosentit pidettiin siten muilta osin ennallaan, paitsi että 100 000 euron ylittävälle verotettaville tuloille luotiin uusi tuloluokka. Tämän solidaarisuusveroksi kutsutun uuden tuloluokan marginaaliveroprosentti on 31,75, joka on kaksi prosenttiyksikköä korkeampi kuin toiseksi ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosentti. Pienituloisten asemaa kuitenkin helpotettiin kasvattamalla muun muassa työtulovähennyksen maksimimäärää ja perusvähennystä. Myös vuoden 2013 alussa televisiolupamaksun korvannut television omistamisesta riippumaton yleisradiovero kiristi tuloverotusta. Yle-vero peritään muun tuloverotuksen yhteydessä, ja yksittäisellä ihmisellä Yle-vero kasvattaa tuloveroprosenttia erityisesti aivan pienimmillä tuloilla.

Vuonna 2014 tuloverotus keskimäärin kiristyi kunnallisveroprosenttien ja työeläkemaksun noususta johtuen. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,36 prosenttiyksikköä, kun 156 kuntaa korotti tuloveroprosenttiaan. Lisäksi palkansaajilta perittävä työeläkevakuutusmaksu nousi 0,4 prosenttiyksikköä 5,55 prosenttiin (alle 53-v:n maksu).

Vuonna 2015 verotus kiristyi hieman, kun keskimääräinen kunnallisveroprosentti nousi 0,1 prosenttiyksikköä ja työeläkevakuutusmaksu sekä työttömyysvakuutusmaksu kummatkin 0,15 prosenttiyksikköä. Lisäksi suurempituloisempien verotusta kiristi solidaarisuusverotuksen alarajan lasku 100 000 euron verotettavista tuloista 90 000 euron tuloille sekä ylimpien tuloluokkien jättäminen ansiotasot/inflaatiotarkistukset ulkopuolelle. Tuloverotuksessa tapahtui myös merkittävä periaatteellinen muutos, kun käyttöön otettiin uusi lapsivähennys vuosille 2015–2017. Vähennys on 50 euroa kutakin huollettavaa alaikäistä lasta kohden neljänteen lapseen saakka, kun lapsella on kaksi huoltajaa. Yksinhuoltajalla vähennys on kaksinkertainen. Vähennys pienenee yhden prosentin 36 000 euroa ylittävän puhtaan ansiotulon osalta.

Myös kulutusverotuksen puolella veropolitiikka on ollut kiristävää. Kuluvana vuonna nostettiin muun muassa tupakan ja liikennepolttoaineiden valmisteveroja. Myös kiinteistöveron prosentteja korotettiin.

(European Commission 2014)

Viro

Työn verotaakkaa kevennettiin selvästi – valmisteveroja korotetaan.

Viron veroaste on suunnilleen samaa tasoa kuin muissa Baltian maissa, eli selvästi matalampi kuin EU-maissa keskimäärin. Kulutusverojen ja lähinnä työnantajilta kerättävien sosiaaliturvamaksujen merkitys veroasteessa on suuri. Viron veropoliitiikan tavoitteena on ollut jo pidemmän aikaa siirtää verorasitusta pois työn ja tuotannontekijöiden verotuksesta kohti kulutus- ja ympäristöveroja.

Viro laski kuluvan vuoden alusta tuloista perittävän tasaveron 21 prosentista 20 prosenttiin. Muutos koski sekä henkilöiden että yhtiöiden maksamaa veroa. Vielä vuonna 2004 veroprosentti oli 26, mutta sen jälkeen prosenttia kevennettiin vuosittain yhdellä prosenttiyksiköllä aina 21 prosenttiin asti vuonna 2008. Vuonna 2009 kansainvälinen talouslama pienensi verokertymiä ja kasvatti julkisia menoja, minkä vuoksi Viro luopui suunnitelmistaan keventää tulovero asteittain 18 prosenttiin.

Viron tuloverotus ei ole puhdas tasaverojärjestelmä, sillä jokaisen verovelvollisen kokonaistuloista vähennetään henkilökohtainen perusvähennys. Vuonna 2015 verotusta kevennettiin myös korottamalla tätä perusvähennystä, jota ei oltu muutettu sitten vuoden 2011. Perusvähennys muodostaa verojärjestelmään verotettavan tulon alarajan, joka on 1 848 euroa vuonna 2015. Toisen vanhemman perusvähennys kaksinkertaistetaan toisesta perheen alle 18-vuotiaasta lapsesta lähtien. Perusvähennystä on tarkoitus nostaa hallituksen linjauksen mukaan yhä lisää tulevana vuosina.

Vuoden 2015 alusta myös työttömyysvakuutusmaksuja alennettiin. Ainoa palkan-saajilta perittävä sosiaalivakuutusmaksu¹⁶, työttömyysvakuutusmaksu, aleni kahdesta prosentista 1,6 prosenttiin. Työnantajien maksu aleni 1 prosentista 0,8 prosenttiin. Työnantajat maksavat työntekijöiden palkkasummasta myös 33 prosentin sosiaaliveroa. Tätä maksua ollaan alentamassa asteittain siten, että vuonna 2018 se olisi 32 prosenttia. Kulutusverojen puolella valmisteveroja on korotettu vuosittain. Ja hallitus aikoo jatkaa alkoholin, tupakan ja polttoaineiden valmisteverojen korotuksia vuosina 2016–2020.

(European Commission 2015a ja 2015b, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

¹⁶ Vuoden 1983 jälkeen syntyneiden on maksettava palkastaan myös pakollista kahden prosentin maksua henkilökohtaiselle eläketilille.

3.2 Verotus vertailun muissa Euroopan maissa

Britannia

Pieniä tarkistuksia tuloverotukseen.

Britannian veroaste liikkuu EU:n keskiarvon alapuolella. Progressiivinen työn verotus on kevyttä, sillä erityisesti työn sivukulut ovat matalat. Sen sijaan omaisuudesta kertyy Britannialle verotuottoja monia muita maita enemmän. Perinteisesti kulutusveroilla on ollut Britanniassa muita EU-maita vaatimattomampi rooli, mutta muun muassa vuoden 2011 alussa toteutettu arvonlisäverotuksen kiristys on nostanut kulutusverojen merkitystä lähelle muiden EU-maiden keskiarvoa. Ympäristöverojen merkitys on pysynyt Britanniassa vakaana.

Hallitus on pyrkinyt vauhdittamaan talouskasvua luomalla yrityksille verokannustimia, kuten patenttiboksin ja keventämällä asteittain yritysveroprosenttia. Yritysverokanta on laskenut parissa vuodessa 23 prosentista 20 prosenttiin. Hallitus on yhä laskemassa yritysveroprosenttia 19 prosenttiin vuonna 2017 ja 18 prosenttiin vuonna 2020. Uudistusten yhteydessä tarkastellaan myös yritysveropohjaa.

Britannia oli finanssikriisin yhteydessä vuonna 2010 ensimmäisiä Euroopan maita, jotka kiristivät hyvätuloisten palkansaajien tuloverotusta. Kiristys toteutettiin lisäämällä valtion kaksiporaiseen tuloveroasteikkoon uusi 50 prosentin marginaaliveroaste 150 000 Englannin punnan ylittävälle verotettaville tuloille. Samalla hyvätuloisten oikeutta perusvähennykseen rajattiin siten, että vähennys alkaa pienentyä 100 000 Englannin punnan ylittäviltä tuloilta¹⁷. Hyvätuloisten verotuksen kiristäminen sai osakseen sekä kovaa kritiikkiä että ymmärrystä. Mirrlees Review'ssa (2011) arvioitiin, että ei ole varmaa tuottiko marginaaliveron korotus 50 prosenttiin lainkaan verotuloja, vai vähensikö se jopa niitä. Vero kohdistui vain noin 300 000 henkilöön.

Kun monessa muussa Euroopan maassa vielä luotiin uusia kiristyksiä hyvätuloisille, niin Britannia kääntyi vuonna 2013 kiristysten tiellä toiseen suuntaan ja laski tuloveroasteikon ylimmän marginaaliveroprosentin 50 prosentista 45:een. Verolla arvioitiin olevan haitallisia käyttäytymisvaikutuksia, minkä lisäksi hallitus näki sen heikentävän Britannian houkuttelevuutta liiketoiminnan ja kasvun sijaintipaikkana.

Keskeisiä matalammilla palkkatasoilla tuloverotusta keventäneitä muutoksia olivat perusvähennyksen selvät nostot vuosina 2013 ja 2014. Vähennyksen kasvattamisen vastapainona tuloveroasteikon alimman tuloluokan tuloajaa laskettiin. Perusvähennystä nostettiin yhä 6.4.2015 lukien 10 600 puntaan ja sen korottamista ollaan jatkamassa vuosittain.

¹⁷ Vähennys pienenee yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden rajan ylittäviltä tuloilta.

Britanniassa hallitus on käynnistänyt kannustinloukkujen purkamiseksi mittavan sosiaaliturvauudistuksen. Vähitellen käyttöön otettava uusi tukimuoto, Universal Credit, korvaa useampia vanhoja sosiaaliturvaetuuksia ja verovähennyksiä. Uudistuksen on tarkoitus tulla voimaan eri osissa maata portaittain vuoteen 2017 mennessä.

Britanniassa on ollut käytössä vuodesta 2003 lähtien nykymuotoinen pienituloisille palkansaajille tietyillä ehdoilla myönnettävä ansiotulovähennys (*working tax credit*). Vähennyksen määrään vaikuttavat muun muassa perhemuoto sekä työtuntien ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä palkansaajalla vähennys on jo lähes poistunut 13 000 Englannin punnan ylittävillä bruttotuloilla, mutta vähennys on suurempi perheellisille. Verojärjestelmä tuntee myös lapsihyvityksen, jonka määrä riippuu tuloista ja lasten lukumäärästä. Yksinkertaisimmillaan kaksilapsinen perhe saa lapsihyvityksen noin 32 000 punnan vuosituloihin asti.

(European Commission 2015a, HM Revenue & Customs 2015 ja 2012, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Norja

Ei suuria muutoksia verotuksessa tänä vuonna.

Muiden Pohjoismaiden tapaan Norja on korkean kokonaisveroasteen maa, jossa öljyn ja kaasun jalostus sekä ympäristöverot tuottavat huomattavasti verotuloja valtion budjettiin. Tulot välillisestä verotuksesta ja sosiaaliturvamaksuista suhteessa BKT:hen jäävät kuitenkin EU:n keskiarvojen alle. Työn verotus on Norjassa melko maltillista.

Norjassa on käytössä ansio- ja pääomatulojen eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa suurempia työ- ja eläketuloja verotetaan progressiivisella verokannalla ja muita tuloja etupäässä tasaverokannalla. Verotettavan tulon laskemisessa hyödynnetään kahta erilaista tulopohjaa tavallisille ja henkilökohtaisille tuloille.

”Tavallisia tuloja” ovat kaikki tulot, kuten pääomatulot ja palkkatulot, ja niitä verotetaan suhteellisella 27 prosentin verokannalla. Verokanta jakaantuu maakunta- ja kuntaveroon sekä valtion veroon. Tavallisten palkkatulojen verotuksessa otetaan huomioon tiettyjä tyypillisiä vähennyksiä, kuten tulonhankkimisvähennys ja perusvähennys. Suhteellisesti verotettujen tulojen rinnalla työhön liittyvistä tuloista joutuu maksamaan valtion progressiivista lisäveroa, jos tulot ylittävät valtion tuloveroasteikon alimman tulorajan. Tämä ”henkilökohtainen tulo” on bruttomääräinen eli siitä ei myönnetä vähennyksiä. Bruttopalkasta on maksettava myös 8,2 prosentin sosiaaliturvamaksut tiettyyn kattoon asti.

Vuodelle 2015 valtion tuloveroasteikon rajoja ja vähennyksiä korotettiin. Vuonna 2014 palkansaajien tuloverotusta oli hieman kevennetty, kun perusvähennystä korotettiin ja yleistä tuloveroprosenttia laskettiin 28 prosentista 27 prosenttiin. Tuol-

loin myös yritysten tuloveroprosentti laski prosenttiyksiköllä 27 prosenttiin, osana hallituksen kilpailukykyä parantavia muutoksia. Hallitus suunnittelee kevennyksiä tuloverotukseen vuodelle 2016 ja yritysveroprosenttia ollaan laskemassa 25 prosenttiin vuoden alusta.

Vuonna 2015 valtion lisäveroa maksetaan 550 550 Norjan kruunun ylittävistä verotettavista vuosituloista yhdeksän prosentin marginaaliveroasteella. Veroasteikon ylemmää 12 prosentin marginaaliveroprosenttia maksetaan 885 600 Norjan kruunun ylittävistä verotettavista tuloista.

(European Commission 2014, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

Ruotsi

Palkkaverouudistuksissa välivuosi.

Ruotsin kokonaisveroaste on korkea, vaikka vuodesta 2012 eteenpäin se on jäänyt jo alle Suomen tason. Ruotsi on viimeisimpien vuosien aikana keventänyt erityisesti tuloverotusta työllisyyden edistämiseksi, mutta työn verotus on yhä kansainvälisesti vertaillen kireää.

Ruotsi on keventänyt työn verotusta laajentamalla tuloverojärjestelmän vähennyksiä erityisesti pieni- ja keskituloisille ja vastaavasti kiristänyt ympäristöveroja sekä muita valmisteveroja. Muutokset ovat keventäneet kokonaisveroasteen tasoa ja muuttaneet verotuksen painopistettä välillisten verojen suuntaan. Kuntien tuloveroilla ja sosiaalivakuutusmaksuilla on kuitenkin merkittävä rooli verotuksessa.

Ruotsissa on ollut käytössä vuodesta 1991 lähtien eriytetty tuloverojärjestelmä, jossa ansiotuloja verotetaan progressiivisesti ja pääomatuloihin kohdistuu 30 prosentin suhteellinen verokanta. Valtion tuloveroasteikko on kaksiportainen, ja sen ensimmäinen 20 prosentin marginaalivero kohdistuu 430 200 Ruotsin kruunun ylittäviin verotettaviin tuloihin. Asteikon toinen tuloluokka alkaa 616 100 Ruotsin kruunun ylittävistä verotettavista tuloista, joista maksetaan 25 prosentin marginaalivero.

Kunnat ja maakäräjäkunnat (landsting) ovat Ruotsissa merkittäviä veronsaajia, sillä niiden yhteenlaskettu keskimääräinen kunnallisveroprosentti on 31,99 prosenttia. Kunnallisveroprosentti vaikuttaa muun muassa palkansaajan työtulovähennyksen ja eläkeläisten perusvähennyksen määrään.

Tärkeimmät pienituloisten verotusta keventävät vähennykset ovat perusvähennys ja työtulovähennys. Aivan pienituloisimpien verovelvollisuus poistetaan perusvähennyksellä, mutta myös suurituloiset ovat oikeutettuja perusvähennykseen. Perusvähennys on alle 65-vuotiailla maksimissaan 34 300 Ruotsin kruunua tuloista riippuen. Iäkkäämpien henkilöiden perusvähennys voi olla suurempi.

Vuonna 2007 käyttöön otettu työtulovähennys on työtuloihin perustuva verosta tehtävä vähennys. Se on ollut Ruotsin hallituksen keskeinen työn verotusta alentava instrumentti, ja vähennystä on kasvatettu merkittävästi vuosina 2008–2010. Sen jälkeen vähennyksen ala- ja ylärajoihin on tehty vuosittain inflaatiotarkistukset ja vuodelle 2014 uusi merkittävä viides tasokorotus, joka kevensi verotusta noin 12 miljardilla kruunulla. Työtulovähennys on suhteellisesti suurimmillaan pieni- ja keskituloisilla palkansaajilla. Maksimissaan verohyöty nousee kuluvana vuonna noin 26 500 kruunuun keskimääräisellä kunnallisveroprosentilla laskettuna. Ikääntyneitä, vähintään 65-vuotiaita kannustetaan pysymään töissä korotetulla työtulovähennyksellä.

Vuoden 2016 verotuksen osalta uusi hallitus esittää muutoksia tuloverotukseen. Työtulovähennystä ehdotetaan leikattavaksi suurituloisimmilta. Tällä hetkellä työtulovähennys ei pienene tulojen kasvaessa kuten Suomessa. Hallitus ehdottaa, että työtulovähennys alkaisikin pienentyä tulojen ylittäessä noin 600 000 kruunua vuodessa alle 65-vuotiaiden osalta, ja kokonaan se poistuisi 1 479 200 kruunun vuosituloilla. Tämän laskennallinen verotuottovaikutus olisi 2,71 miljardia kruunua.

Toinen tuloverotukseen ehdotettu muutos koskee tuloveroasteikon indeksitarkistusta. Indeksitarkistus on Ruotsissa hintatason muutos lisättynä kahdella prosenttiyksiköllä. Nyt vuodelle 2016 alimpaan tulorajaan ei tehtäisi lainkaan tarkistusta ja vuodelle 2017 normaalia matalampi tarkistus. Valmisteveroja ollaan laajasti korottamassa ja eläkeläisten perusvähennystä nostamassa.

Kotitalousvähennys on ollut Ruotsissa käytössä vuoden 2008 heinäkuusta lähtien. Sen perusteella tiettyjen ostettujen palvelujen hinnasta voi vähentää 50 prosenttia 50 000 kruunuun asti. Vähennystä laajennettiin korjausrakentamiseen vuoden 2009 heinäkuun alusta. Hallitus on kuitenkin rajoittamassa sitä vuodesta 2016 eteenpäin.

(European Commission 2015a, Finansdepartementet 2015 ja 2013, Statistiska Centralbyrån 2015)

Sveitsi

Tuloverot pysyivät Sveitsissä ennallaan.

Muuhun Eurooppaan verrattuna Sveitsin kokonaisveroaste on varsin matala. Veroaste on suuntautunut vahvasti välittömien verojen suuntaan, ja työn verotus kerryttääkin verotuloja suhteessa maan bruttokansantuotteeseen EU:n keskiarvojen verran. Myös pääomatulojen merkitys on huomattava.

Tuloveroprosenteista ja verovähennyksistä säädetään Sveitsissä kolmella tasolla: liittovaltiotasolla, 26 kantonissa ja noin 2 600 kunnassa. Liittovaltion ohella kantonit voivat määrätä omia verolakejaan, ja kunnat määräävät omat tuloveronsa

liittovaltion ja kantonien verojen päälle lisämaksun muodossa. Alueet keräävätkin valtaosan välittömistä veroista, kun taas liittovaltion verotuotot kertyvät pääosin välillisistä veroista. Lukuisten eri osapuolten vuoksi Sveitsin tuloverojärjestelmä on varsin omalaatuinen ja vaikeasti vertailtava. Niin kantonit kuin kunnatkin harastavat keskenään vilkasta verokilpailua, mikä on Sveitsissä laajalti hyväksyttyä¹⁸.

Palkasta maksettavat veroprosentit vaikuttavat muihin maihin nähden ensi silmäyksellä varsin matalalta, mutta todellisuudessa Sveitsin verotaso on varsin lähellä muita kehittyneitä Euroopan maita. Yksi syy on se, että keskimääräinen palkkataso on Sveitsissä selvästi korkeampi kuin Suomessa¹⁹. Jos vertailtaisiin todellisten maittaisten keskipalkkojen verotusta Suomessa ja Sveitsissä, Sveitsin verotus ei enää olisikaan yhtä keveää. Lisäksi Sveitsissä maksetaan palkasta tuloverojen ohella huomattavia ei-lakisääteisiä työeläke- ja sairausvakuutusmaksuja. Nämä vakuutusmaksut maksetaan yksityisille vakuutuslaitoksille, joten niitä ei ole huomioitu tässä selvityksessä.

Liittovaltion ansiotuloveroprosentti vaihtelee 0,77 ja 11,5 välillä. Kantonit ja kunnat asettavat verotettavalle tulolle omat veroasteensa. Kantonien ja kuntien verotus pohjautuu perusveroasteikkoon, johon soveltamalla kunkin kantonin ja kunnan omaa kerrointa saadaan selville lopullinen tuloveron määrä. Zürichin perusveroasteikko alkaa 2 prosentista päättyen 13 prosenttiin. Tuloveroasteikkoon sovellettava kantonin kerroin on Zürichissä 1,0 ja kunnallisen lisämaksun kerroin on 1,19. Tyypillisesti kantonien ja kuntien verotaso on noin kaksi kertaa liittovaltion verotaso. Neljällä seurakunnalla on oikeus kerätä veroja, mutta kirkollisvero ei ole pakollinen vero.

Liittovaltion tuloveroperusteet ovat olleet muuttumattomat jo pidemmän aikaa. Kuluvana vuonna liittovaltion tuloveroasteikon tuloarajoihin ei tehty edes inflaatiotarkistuksia. Verovähennysten suhteellinen merkitys Sveitsin verojärjestelmässä on pieni. Tyypillisiä vähennyksiä ovat tulonhankkimisvähennys, perusvähennys, puoliso- ja lapsivähennys sekä vähennykset maksettujen sosiaaliturvamaksujen perusteella. Myös vähennykset vaihtelevat alueittain huomattavasti. Sveitsissä verotetaan myös asuntotuloa.

Puolisoiden tulot verotetaan Sveitsissä yhteisverotuksella. Vuoden 2008 alusta pienempituloisen puolison kannustimia osallistua työelämään parannettiin myöntämällä vähennys pienten tulojen perusteella sekä luomalla kahden tulonsaajan perheille puolison ansiotulovähennys.

¹⁸ Sveitsin tuloverojärjestelmän erikoisuus on mahdollisuus kiinteään verotuksen (*pauschalbesteuerung, lump-sum assesment*), jossa tietyillä edellytyksillä maassa asuvat varakkaat ulkomaalaiset maksavat vuosittain veroa veroviranomaisten kanssa neuvotellun kiinteän määrän. Maksun suuruus pyritään määrittämään verovelvollisen elantokustannusten perusteella, ja veropohjaksi saatetaan asettaa esimerkiksi verovelvollisen kiinteistön arvo. Maksettavan kiinteän veron minimitasoa kartoittava laki säädettiin kuluvana vuonna, ja laki tulee voimaan vuonna 2016. Taloudellinen kriisi on lisännyt kritiikkiä varakkaiden ulkomaalaisten kiinteää verotusmahdollisuutta vastaan ja 30.11.2014 Sveitsissä äänestettiin veromenetelmän poistosta. Äänestäjät kuitenkin hylkäsivät poistoehdotuksen.

¹⁹ Keskimääräinen palkka Sveitsissä on tässä vertailussa käytetyn toiseksi ylimmän (64 300 €/v) ja ylimmän (135 800 €/v) esimerkkipalkan välissä.

(Fuentes 2013, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b, OECD 2015a, www.swissinfo.ch)

Tanska

Palkkaverotukseen lähinnä teknisiä muutoksia.

Tanskan kokonaisveroaste on Euroopan korkein, ja myös palkansaajan verotus on kireää. Tanskassa verotulot kerätään lähes yksinomaan palkkaveroilla sekä kulutuksen verottamisella²⁰, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä lähes olematon rooli. Tanskan veropolitiikka on tähdännyt viime vuosina työn verotuksen keventämiseen ja veroasteet ovat laskeneet hieman. Tanskassa on myös kattava ja moderni ympäristöverotus. Kuntien rooli tuloverotuksessa on merkittävä.

Tanskassa käynnistettiin vuonna 2010 suuri, koko vuosikymmenelle ulottuva verouudistus. Se keventää tuloveroja ja kiristää kulutusveroja suunnaten verojärjestelmän painopistettä kohti kulutusta, ympäristöä sekä kansanterveyttä rasittavia tuotteita. Vuoden 2010 valtion tuloveroasteikon muutokset laskivat pienempien tulojen marginaaliveroastetta noin 1,5 prosenttiyksiköllä 41 prosenttiin ja suuremmilla vuosituloilla noin 7 prosenttiyksiköllä 56 prosenttiin²¹. Verokevennysten vastapainona kiristettiin energia-, rasva-, makeis- ja tupakkaveroja, mutta kiristykset toteutetaan hieman hitaammalla aikataululla. Verouudistusta rahoitetaan myös karsimalla erilaisia verovähennyksiä ja verovapauksia vuosina 2012–2019.

Vuonna 2012 päätettiin uudesta verouudistuksesta, joka toteutetaan vaiheittain kymmenen vuoden aikana. Työn verotusta kevennetään tuloveroasteikon ylintä rajaa nostamalla ja tulovähennyksiä kasvattamalla. Nyt verokevennykset rahoitetaan vain osittain muita veroja nostamalla, esimerkiksi indeksoimalla eräitä valmisteveroja. Myöhemmin päätettiin myös yritysveroprosentin laskemisesta vuoden 25 prosentista (2013) 22 prosenttiin vuoteen 2016 mennessä.

Myöskään Tanskassa ei ole välttytty taloustaantumien aiheuttamilta budjettihuolilta ja niiden paikkaamiseksi päätetyiltä veronkorotuksilta. Tuloverotuksen osalta automaattisista asteikkotarkistuksista luovuttiin vuosina 2011–2013 ja valtion tuloveroasteikon ylimmän tuloajan korotusta lykättiin vuodesta 2011 vuoteen 2014.

Valtion veron lisäksi palkkatuloista maksetaan Tanskassa keskimäärin 25 prosentin kunnallisvero sekä 4 prosentin terveysmaksu. Kirkollisveroa, keskimäärin 0,7 prosenttia, maksavat vain kirkkoon kuuluvat jäsenet.

²⁰ Palkkaverot kerryttävät yli puolet maan kaikista verotuotoista.

²¹ Ylimpien marginaaliverojen verokatto laski 59 prosentista 51,5 prosenttiin vuonna 2010. Verokatto ei sisällä kirkollisveroa eikä sosiaaliturvamaksuja.

Palkkatuloista myönnetään automaattisesti perusvähennys, ansiotulovähennys sekä eräitä työhön liittyviä yleisiä vähennyksiä. Kuluvana vuonna perusvähennystä ja ansiotulovähennystä kasvatettiin. Ansiotulovähennyksenprosentti kasvoi 8,05:een ja maksimimäärä 26 800 kruunuun. Vähennysten kasvattamisen vastapainona valtion tuloveroasteikon alimman tuloveroasteikon veroprocentti nousi 6,83 prosentista 8,08 prosenttiin.

(European Commission 2015a ja 2015b, International Bureau of Fiscal Documentation 2015a ja 2015b)

3.3 Verotus Euroopan ulkopuolisissa maissa

Australia

Palkkaveroissa ei muutoksia kuluvana vuonna.

Australia on perinteisesti ollut matalan verotuksen maa. Näin siksi, että monet sosiaaliturvaan liittyvät ja useimmissa OECD-maissa julkisella sektorilla hoidettavat tehtävät kuuluvat Australiassa yksityiselle sektorille. Veroasteesta suurin osa kerätään yksityisten henkilöiden sekä yritysten tuloveroilla.

Pitkittynyt kansainvälinen talouskriisi on kääntänyt myös Australian budjetin alijäämäiseksi. Hallituksen finanssipolitiikan tavoitteena on palauttaa budjetin ylijäämä pidemmällä aikavälillä. Valmisteveroja on korotettu ja henkilöverotuksen puolella vuonna 2014 otettiin käyttöön väliaikainen kahden prosentin ”budjetinpaikkausmaksu” yli 180 000 Australian dollarin vuosituloille kolmeksi vuodeksi. Tuloverotukseen liittyviä vähennyksiä myös karsittiin. Valtion neliportainen tuloveroasteikko ei ole tehty muutoksia viimeisimpinä vuosina.

Verotettavista tuloista maksetaan liittovaltion veron lisäksi 2 prosentin Medicare-maksua, jolla rahoitetaan perusterveydenhuoltoa. Sellaisilla suurituloisilla, joilla ei ole riittävää terveystulovakuutusta, Medicare-maksua korotetaan tulotasosta riippuen joko yhdellä, 1,25:llä tai 1,5 prosenttiyksiköllä. Pienituloiset voivat saada Medicare-maksusta alennusta. Muita sosiaaliturvamaksuja Australiassa ei peritä²².

Australian verojärjestelmässä on mahdollisuus hakea useita verovähennyksiä, jos ne liittyvät työtulojen ansaintaan. Sen lisäksi verovelvollinen voi olla oikeutettu joihinkin verojen määrää pienentäviin verohyvityksiin, kuten tuloriippuvaiseen puoliso-vähennykseen, pieni- ja keskituloisille suunnattuun verohyvitykseen tai esimerkiksi hyvitykseen lääkekustannusten tai yksityisen terveystulovakuutuksen perusteella.

²² Osa eläkejärjestelmästä rahoitetaan työnantajilta perittävillä 9,25 %:n maksuilla (superannuation guarantee system). Maksua ei katsota kuitenkaan veroksi, sillä yksityisellä sektorilla on järjestelmässä liian suuri rooli.

(Australian Government 2015, Commonwealth of Australia 2015, IBFD 2009, IBFD 2015b, OECD 2014)

Japani

Palkkaverot pysyneet ennallaan, yritysverotusta kehitetään kilpailukykyisemmäksi.

Myös Japani on matalan verotuksen maa OECD-maiden joukossa, ja tuloverotus on Japanissa maltillista. Japani on kamppaillut laskevan hintatason ja vaikean kotimaisen kulutuksen kanssa jo pidemmän aikaa. Kansainvälinen talouskriisi on lisäksi kärjistänyt ongelmia. Palkansaajan veroperusteet ovat pysyneet viime vuodet suurin piirtein ennallaan.

Valtiontaloutta on pyritty tasapainottamaan nostamalla kulutusvero vuonna 2014 viidestä kahdeksaan prosenttiin, ja siitä tullaan nostamaan edelleen 10 prosenttiin huhtikuussa 2017. Muita muutoksia ovat lähdeveron nostaminen miljoonaan Japanin jeniin asti 10 prosentista 10,21 prosenttiin vuosina 2013–2037 sekä valtion tuloveroasteikon uusi ylin 45 prosentin marginaalivero vuodesta 2015 alkaen 40 milj. jenin ylittävälle tuloille. Työtuloon liittyvää ansiotulovähennystä tullaan vuodesta 2016 alkaen pienentämään kaikkein suurituloisimpien tulonsaajien osalta²³. Yritysverotusta on uudistettu talouskasvua tukemaan suuntaan yritysveropohjaa laajentamalla ja yritysveroprosenttia laskemalla vuosittain 2014–2016.

Palkansaajien tuloveroasteikkoon lisättiin kuluvana vuonna seitsemäs porrassuoritus kaikkein suurituloisimmille. Progressiivinen valtion tuloveroasteikko ulottuu viidestä prosentista nyt 45 prosenttiin. Valtion tuloveroasteikon lisäksi palkkatuloista peritään alueiden ja paikallishallinnon asukasvero sekä sosiaaliturvamaksuja eläköitymisen, työttömyyden ja sairauden varalle. Asukasvero jakaantuu kiinteään maksuun ja 10 prosentin suhteelliseen tuloista riippuvaan osaan. Tuloista vähennetään muun muassa työtuloista riippuva ansiotulovähennys, perusvähennys ja puoliso-vähennys.

(IBFD 2009, IBFD 2015b, OECD 2014, PWC 2015, Ministry of Finance Japan 2015)

Kanada

Tuloverot pysyivät Kanadassa ennallaan.

Kanadan kokonaisveroaste alittaa OECD-maiden keskiarvon. Valtaosa verotuloista kerätään työn ja kulutuksen veroilla, sillä sosiaaliturvamaksuilla on verojärjestelmässä vain vähäinen rooli. Kanadan talous on selvinnyt kansainvälisestä

²³ Vähennyksen leikkaantuminen näkyisi vain tämän selvityksen ylimmällä esimerkkipalkkatasolla, joka on noin 18 milj. jeniä vuonna 2015.

talouskriisistä melko pienin vaurioin muun muassa elvytyksen, vahvan kotimaisen kulutuksen ja vähäisen julkisen velkaantumisen ansiosta. Liittovaltion budjetia on silti tarkoitettu tasapainottaa vuosien 2015–2016 aikana. Veroja ei kuitenkaan kiristetä, vaan tasapainotustoimiin kuuluvat menosäästöt, veropohjan laajentaminen ja aggressiivisen verosuunnittelun ja veronkierron karsiminen.

Kanadan liittovaltion ohella kaikilla provinseilla ja maakunnilla on oikeus kerätä tuloveroja, joten tuloverot vaihtelevat asuinpaikan mukaan. Kanadan verojärjestelmä sisältää myös lukuisia verovähennyksiä, kuten esimerkiksi perus- ja puolisoluvähennyksen sekä lapsiperheille ja työssäkäyville suunnatut verohyvitykset. Tulonhankkimisvähennystä muistuttavan työllisyshyvityksen ohella Kanadassa on otettu käyttöön vuonna 2007 pienituloisille suunnattu ansiotulohyvitys (*working income tax benefit*). Tyypillisten verohyvitysten lisäksi verojärjestelmästä löytyy useita säästämiseen, kouluttautumiseen ja esimerkiksi vapaaehtoiseen palomiestoimintaan liittyviä verohyvityksiä.

Palkansaajan tuloverotus pysyi vuonna 2015 suurin piirtein ennallaan. Liittovaltion tuloveroasteikon tuloarajoihin ja useimpiin vähennyksiin tehtiin indeksitarkistukset. Eläkemaksu pysyi ennallaan 4,95 prosentissa ja työttömyysvakuutusmaksu 1,88 prosentissa. Sosiaalivakuutusmaksuilla on vuosittaiset vakuutettavat maksimimäärät.

Kanada laski yhteisöverokantaa 2000-luvulla moneen otteeseen. Vuonna 2012 se laski 15 prosenttiin. Tähän päälle tulee vielä provinssien määräämä vero. Yhteisöveroprosenttiin ei ole suunnitteilla uusia veronkevennyksiä, mutta hallitus on sitoutunut pitämään yritysverot matalana.

(Canada Revenue Agency 2015, Department of Finance Canada 2013, IBFD 2009, OECD 2014, PWC 2015)

Yhdysvallat

Työn verotus suurin piirtein ennallaan.

Euroopan maihin verrattuna Yhdysvaltojen kokonaisveroaste on matala. Erityisesti kulutusverot ovat epäsuosittuja Yhdysvalloissa, ja ne tuottavatkin bruttokansantuotteeseen suhteutettuna vähiten OECD maista. Omaisuuden verotus tuo verotuloista muihin OECD maihin verrattuna taas huomattavan osuuden.

Presidentti Barack Obaman veropolitiikan keskeisiä periaatteita ovat olleet verokevennysten suuntaaminen työssäkäyvälle keskiluokalle sekä selkeyden lisääminen verojärjestelmässä. Yhdysvaltojen tuloverojärjestelmä onkin varsin sekava lukuisten verohyvitysten, yhteisverotusmahdollisuuden sekä liittovaltion rakenteen vuoksi. Sekavuutta lisää myös se, että osa veroperusteista on säädetty väliaikaisiksi, mutta niiden voimassaoloa on yleensä tapana jatkaa.

Barack Obaman uudelleenvalinnan jälkeen demokraattienemmistöisen senaatin ja republikaanienemmistöisen edustajainhuoneen kiistely veropolitiikasta on jatkunut. Vuoden 2013 alusta presidentti sääti George Bushin vuonna 2001 alkaneen väliaikaisen veronkevennysohjelman pysyväksi muilta paitsi sellaisilta palkansaajilta, joiden verotettavat tulot ylittävät 400 000 dollaria. Perheellisillä palkansaajilla raja on hieman korkeampi. Näistä tuloista on jatkossa maksettava liittovaltiolle 39,6 prosentin lisävero aikaisemman 35 prosentin sijaan. Muissa tuloluokissa marginaaliveroprosentit pysyivät ennallaan. Liittovaltion tuloveroasteikon tulorajoja ja keskeisten verovähennysten määriä muutetaan Yhdysvalloissa vuosittain inflaation mukaan.

Vuonna 2015 pakollinen työntekijän eläkemaksu on 6,2 prosenttia palkasta. Eläkemaksulle on kuitenkin säädetty 118 500 dollarin vuosittainen palkkakatto, minkä jälkeen eläkemaksua ei enää peritä. Työntekijät maksavat palkastaan myös 1,45 prosentin sairausvakuutusmaksua (medicare-maksu). Barack Obaman terveydenhuoltouudistuksen rahoittamiseksi sairausvakuutusmaksun ohelle säädettiin kaksi uutta veroa, joita maksetaan 200 000 dollarin ylittävistä tuloista. Toinen 0,9 prosentin lisävero koskee palkansaajien ansiotuloja ja toinen 3,8 prosentin lisävero koskee vastaavan suuruisia investointituloja.

Yhdysvalloissa tuloverosta myönnetään muun muassa ansiotyön, lasten ja koulutuskustannusten perusteella verohyviksiä. Keskeinen työtuloista myönnettävä verohyvytys on jo vuonna 1975 käyttöön otettu ja useaan kertaan laajennettu ansiotulovähennys. Ansiotulovähennys on pienituloisille työssäkäyville palkansaajille hakemuksesta myönnettävä verohyvytys, jonka määrään vaikuttaa tulojen ohella hakijan perhetilanne ja lasten lukumäärä. Yksinäisellä hyvityksen maksimimäärä on 503 dollaria, ja hyvytys poistuu kokonaan tulojen ylittäessä 14 815 dollaria. Yli kaksilapsisilla perheillä vähennyksen maksimimäärä on suurin, 6 242 dollaria, ja hyvitystä myönnetään aina noin 53 000 dollarin tuloille asti.

Ansiotulovähennyksen lisäksi tyypillisiä vähennyksiä Yhdysvalloissa ovat perusvähennys sekä lapsihyvytys. Perusvähennys on kuluvana vuonna yksinäisellä henkilöllä 6 300 dollaria. Lapsihyvityksen määrä on yksinäisellä alle 75 000 dollarin verotettavilla tuloilla 1 000 euroa lasta kohden. Tulorajan jälkeen hyvytys pienenee asteittain viidellä prosentilla. Aivan pienituloisimmat ovat oikeutettuja ylimääräiseen lapsihyvikseen, minkä lisäksi verohyvitystä voi saada myös lastenhoitokustannusten perusteella.

Osavaltioilla on myös laajat oikeudet verottaa palkkatuloja, ja niinpä 41 osavaltiota 50 myös verottaa niitä vähintään jollakin tapaa. Myös kaupungeilla ja piirikunnilla voi olla omia paikallisia tuloveroja.

(IBFD 2015b, IRS 2015, Joint Committee on Taxation 2015, PWC 2015, OECD 2014, Tax Policy Center 2015)

4 TYÖN VEROTUS VUONNA 2015

Suomessa palkansaajien tuloverotus hieman kiristyi vuonna 2015. Verotusta kiristi kunnallisveroprosenttien sekä työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen nousu. Lisäksi suurempituloisempien verotusta kiristi solidaarisuusverotuksen alarajan lasku 100 000 euron verotettavista tuloista 90 000 euron tuloille sekä ylimpien tuloluokkien jättäminen ansiotaso-/inflaatiotarkistusten ulkopuolelle. Pienistä kiristyksistä johtuen Suomen asema vertailumaiden joukossa hieman heikkeni edellisvuodesta. Suomen asema vertailuissa muuttui myös uuden väliaikaisen lapsivähennyksen myötä. Aiemmista vertailuista poiketen Suomessa verotus eroaa nyt lapsivähennyksen myötä pienillä ja keskituloisilla palkkatasoilla yksinäisen ja perheellisen palkansaajien välillä.

Tässä luvussa vertaillaan palkansaajaan kohdistuvaa tuloverotusta selvityksen 18 maassa esimerkkilaskelmien avulla. Myös palkansaajan perheaseman merkitystä veroprosentteihin on tarkasteltu. Ensin verrataan palkansaajan maksamien verojen ja veroluonteisten maksujen osuutta bruttotuloista, eli tuloveroprosentteja. Tämän jälkeen tarkastellaan vertailumaiden marginaaliverotusta, eli tulonlisäyksestä aiheutuvaa veronlisäystä. Palkkaan kohdistuvien työnantajamaksujen merkitys otetaan myös huomioon, kun lopuksi vertaillaan koko palkkaverokiilan osuutta palkkakustannuksista. Tarkemmat ja kattavammat luvut löytyvät liitteistä 2-5.

4.1 Palkansaajan tuloveroprosentit

Suomi on vertailumaiden keskikastia pienipalkkaisen palkansaajan verotuksessa, kun tarkastellaan yksinäisen henkilön tuloveroprosentteja. Keskipalkkaisen ja sitä suurempituloisten verotuksessa Suomi nousee kireämpien verottajien joukkoon.

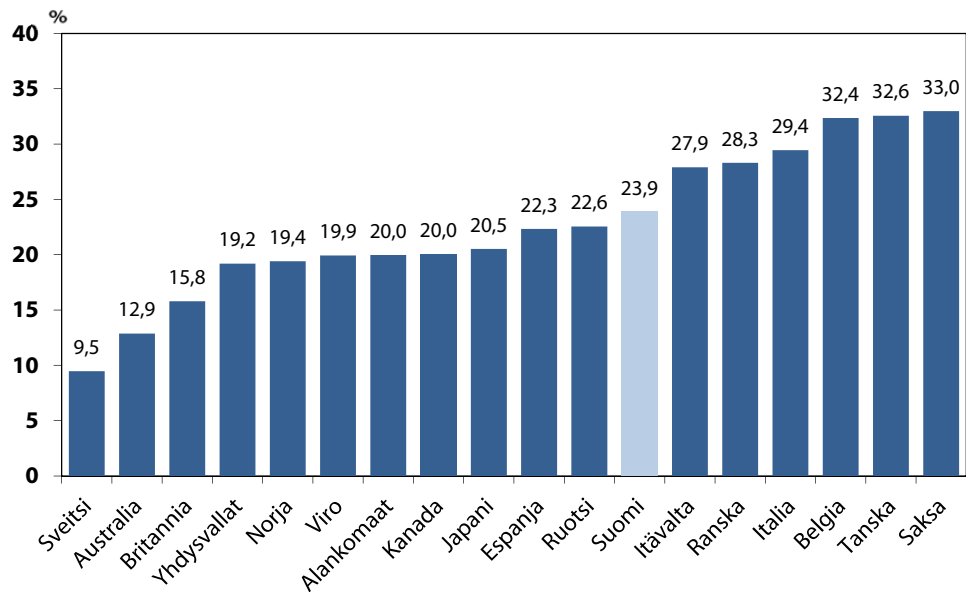
EU-maista Suomea kevyemmin pienipalkkaista verottavat Britannia, Viro, Alankomaat, Espanja ja Ruotsi (kuva 4.1). Espanjassa ja Virossa tuloverotusta kevennettiin laajasti, ja niinpä ne siirtyivät yhä kevyemmin verottavien maiden joukkoon. Suomessa verotus taas hieman kiristyi, mutta sijoitus vertailumaiden joukossa ei juuri muuttunut. Valuuttakurssimuutokset vaikuttavat hieman euroalueen ulkopuolisten maiden aseman muutoksiin.

Palkkaverotus on suhteellisesti keveämpää erityisesti EU:n ulkopuolella. Verotusta vertailtaessa täytyy kuitenkin huomioida, että esimerkiksi Sveitsissä ja Norjassa tyypilliset palkkatasot ovat tässä käytettyä esimerkkipalkkaa korkeampia. Kireintä pienipalkkaisen palkansaajan verotus on Saksassa, Tanskassa ja Belgiassa, joiden veroprosentit nousevat jo Suomen keskipalkkaisen veroprosenttia suuremmiksi.

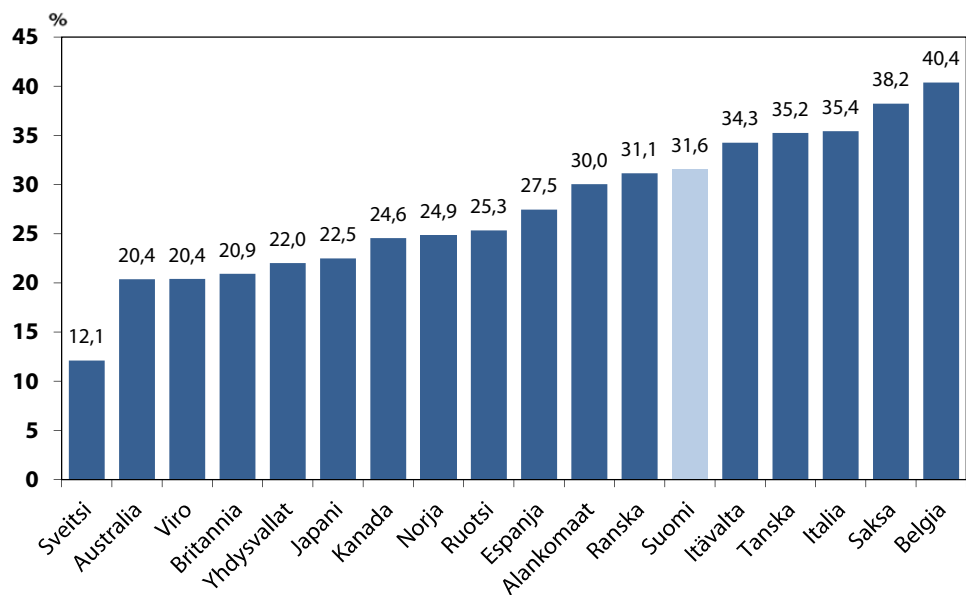
Suomalaisittain keskipalkkaisen tulonsaajan kohdalla Suomen asema suhteessa muihin vertailumaihin hieman heikkenee, sillä Suomen verotus kiristyy monia muita maita nopeammin. Kun Suomi oli seitsemänneksi kirein (kuva 4.1) pieni-

palkkaisen verottaja, niin keskipalkkaisen verottajana Suomi on kuudenneksi kiirein. Suomea keveämmin verottaa nyt edellisten lisäksi myös Ranska (kuva 4.2). Viron tasaverojärjestelmä tuottaa tällä tulotasolla suhteellisesti jo hyvin matalan veroasteen, ja Ruotsissakin veroprosentti on 6,3 prosenttiyksikköä Suomea kevyempi.

Kuva 4.1 Tuloveroprosentit vertailumaissa 2015, kun vuosipalkka on 27 300 euroa, perheen palkansaaja

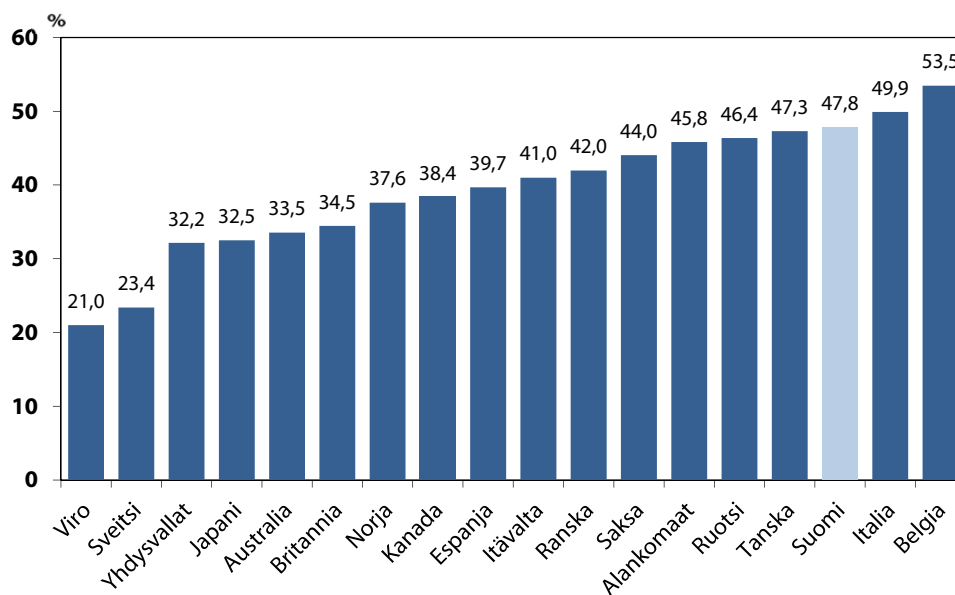

Kuva 4.2 Keskipalkkaisen, vuosipalkka 41 800 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2015

Belgia, Saksa, Tanska ja Italia ovat pieni- ja keskipalkkaisten perheettömien palkansaajien verottajina omaa luokkaansa. Ainoastaan Belgia ja Italia ovat Suomea ankarampia verottajia kaikilla vertailun tulotasoilla. Matalampien tulotasojen ankara verottaja Saksa muuttuu suurituloisen kohdalla löysemmäksi, sillä työntekijän sosiaalivakuutusmaksuille asetetut kattosäännöt loiventavat progressiota (kuva 4.3). Suomi on suurituloisen kohdalla vertailumaiden kolmanneksi kirein maa. Eli Tanskassa veroprosentti jää alle suomalaisen suurituloisimman esimerkkipalkansaajan kohdalla. Tanskassa palkkaverotusta onkin viime vuosina pyritty enemmän keventämään, kun Suomessa verotus taas on kiristynyt. Täytyy kuitenkin huomioida, että Tanskassa myös yleinen palkkataso on korkeampi kuin Suomessa.

Kuva 4.3 Suurituloisen, vuosipalkka 135 800 euroa, perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit vertailumaissa vuonna 2015

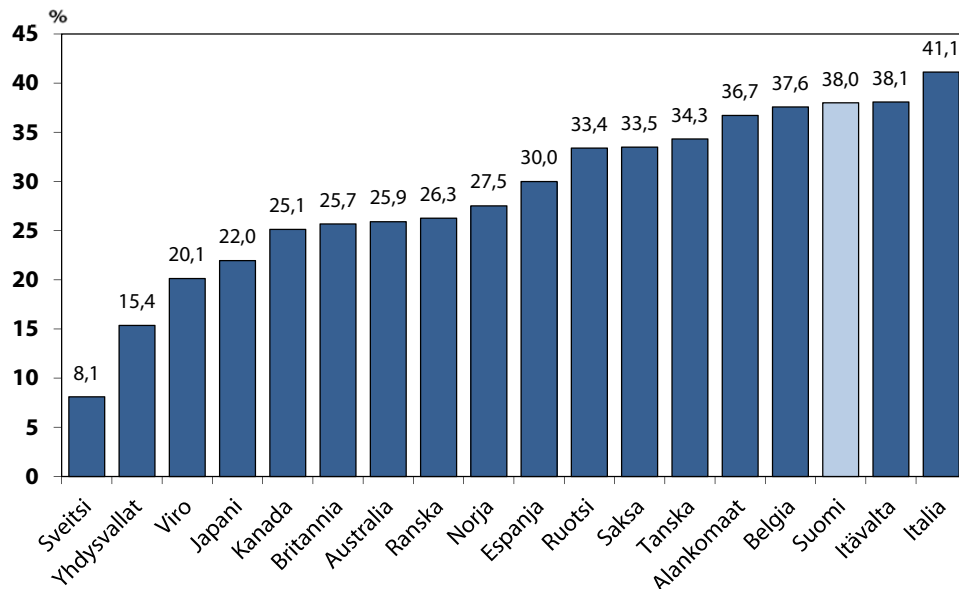

Maiden keskinäinen järjestys muuttuu, kun tarkastelu siirtyy perheettömistä palkansaajista perheellisiin palkansaajiin. Monissa maissa perhetilanteeseen liittyvät vähennykset (muun muassa lapsivähennys tai puoliso-vähennys) ja verotettavan tulon erilainen määrittely (erillisverotus vrt. yhteisverotus) lieventävät perheellisten palkansaajien verotusta suhteessa yksinäisiin palkansaajiin. Suomessa tuloverotus kohteli perheellistä palkansaajaa samalla tavalla kuin perheetöntä palkansaajaa vielä vuonna 2014, mutta kuluvana vuonna käyttöön otetun väliaikaisen lapsivähennyksen myötä näin ei enää ole vuosina 2015–2017. Kaksilapsisessa perheessä lapsivähennys keventää veroprosentteja selvityksen kahdella alimmalla tulotasolla, mutta sitä ei enää saa kahdella ylimmällä tulotasolla.

Monissa maissa veroprosentit laskevat erityisesti silloin, kun perheessä on vain yksi palkansaaja ja toinen puoliso hoitaa lapsia kotona. Niinpä kansainvälisissä vertailuissa Suomi on perheiden verottajana yhä suhteellisesti ankarampi kuin yksinäisten palkansaajien verottajana. Ilmiö korostuu etenkin keskipalkkaisilla tulotasoilla. Suomi on matalimmalla esimerkkitulotasolla neljänneksi kirein verottaja ja keskipalkkaisen osalta toiseksi kirein, kun verrataan kahden huoltajan, mutta yhden tulonsaajan kaksilapsista perhettä (kuva 4.4 ja liite 2.1).

Perheetöntä palkansaajaa kireästi verottavassa Saksassa tuloverotus on perheellillä 64 300 euron vuosituloilla lievempää kuin Suomessa²⁴. Korkeimmilla tulotasoilla kireimmin yhden tulonsaajan perheitä verottavat Suomen lisäksi Belgia, Itävalta ja Italia. Työn verotus on tyypillisesti keveää yhden tulonsaajan perheissä Sveitsissä ja Yhdysvalloissa.

Kuva 4.4 Palkansaajan, vuosipalkka 64 300 euroa, tuloveroprosentit vertailumaissa 2015, kun perheessä yksi tulonsaaja, kaksi huoltajaa ja kaksi lasta

Ruotsissa ja Alankomaissa yksinäisiä palkansaajia ja perheitä kohdellaan tuloverotuksessa samalla tavoin. Suurimmat tuloveroasteen erot perheettömään palkansaajaan verrattuna syntyvät Belgiassa, Ranskassa, Saksassa, Sveitsissä ja Yhdysvalloissa sekä matalimmilla tulotasoilla myös Britanniassa ja Italiassa.

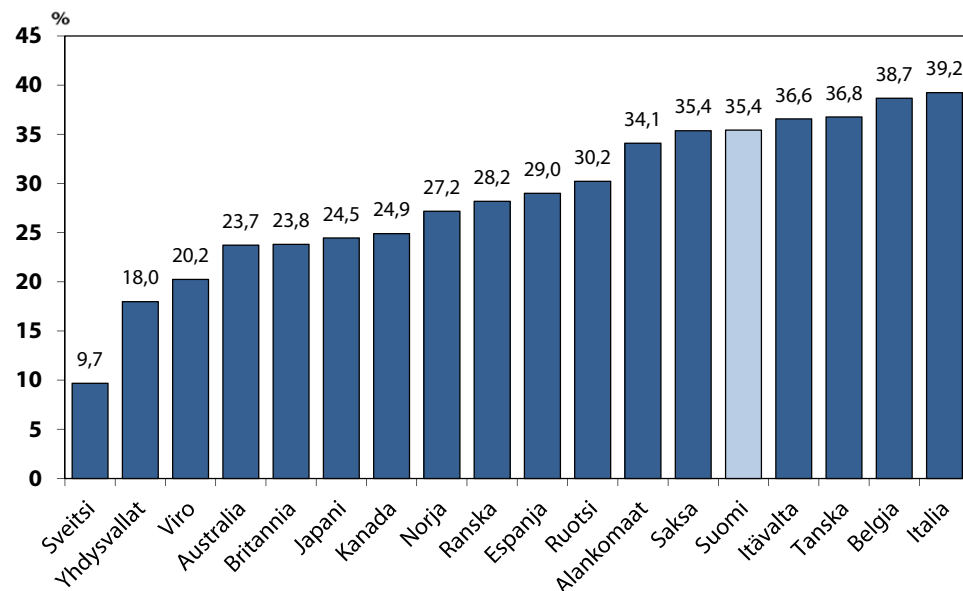
Suomi on vertailumaista kuudenneksi ja viidenneksi kirein verottaja, kun tarkastellaan kahden palkansaajan lapsiperhettä, jossa toinen puoliso on suomalaisittain

²⁴ Perheetön 64 300 euroa vuodessa ansaitseva palkansaaja maksaa Saksassa palkastaan veroa 42,7 prosenttia, kun yhden tulonsaajan kaksilapsinen perhe maksaa veroa 33,5 prosenttia. Kurjenojan (2008) perhetukivertailussa on selitetty lyhyesti 11 Euroopan maan erilaisia käytäntöjä perhetilanteen huomioon ottamisessa tuloverotuksessa.

keskipalkkainen ja toisen puolison tulot ovat 27 300 euroa tai 64 300 euroa vuodessa. Vertailumaiden keveimpiä verottajia ovat edelleen Sveitsi²⁵ ja Yhdysvallat ja kireimpiä verottajia Italia, Belgia ja Tanska. Puolisoiden tulojen yhteisverotus ja muut perhevähennykset – esimerkiksi Saksassa – eivät lievennä progressiota samalla tavoin kuin yhden tulonsaajan perheillä (kuva 4.5).

Puolisoiden yhteisverotus on voimassa esimerkiksi Sveitsissä ja Ranskassa. Norjassa, Saksassa, Yhdysvalloissa, Virossa ja Espanjassa puoliset voivat valita verotetaan heitä yhdessä vai erikseen. Esimerkiksi Norjassa valtaosa puolisoista verotetaan yhdessä, mutta Espanjassa yhteisverotus on edullisempi vain hyvin pienituloisille. Suomen ohella puolisoiden erillisverotus on voimassa esimerkiksi Ruotsissa, Britanniassa, Itävallassa, Italiassa, Tanskassa ja Alankomaissa. Tanskassa erillisverotusta lievennetään, jos toinen puoliso on erittäin pienituloinen.

Kuva 4.5 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit vertailumaissa 2015, vuosipalkat 41 800 ja 64 300 euroa, perheessä kaksi lasta

Suomi on suunnilleen eurooppalaista keskitasoa pienipalkkaisten perheettömän palkansaajan verottajana, mikä näkyy keskimääräisiä tuloveroasteita esittävästä kuviosta 4.6. Matalimman esimerkkipalkan kohdalla Suomen tuloveroprosentti on alittanut eurooppalaisten vertailumaiden keskiarvon jo vuodesta 2006 lähtien²⁶. Ero Suomen ja Euroopan keskiarvon välillä suureni hiljalleen lähes joka vuosi vuoteen 2013 saakka, jolloin pienipalkkaisten verotus kiristyi selvästi aikaisemman trendin katkaisten. Kolmatta vuotta jatkunut verotuksen kiristyminen nostaa nyt veroprosentin jo hyvin lähelle eurooppalaista keskitasoa. Suomi alittaa yhä

²⁵ Tosin tyypilliset palkat ovat Sveitsissä tätä tasoa korkeampia.

²⁶ Palkansaajan tuloveroaste kevenyi 1990-luvun laman jälkeen lähes joka vuosi aina vuoteen 2009 asti (Punakallio 2011).

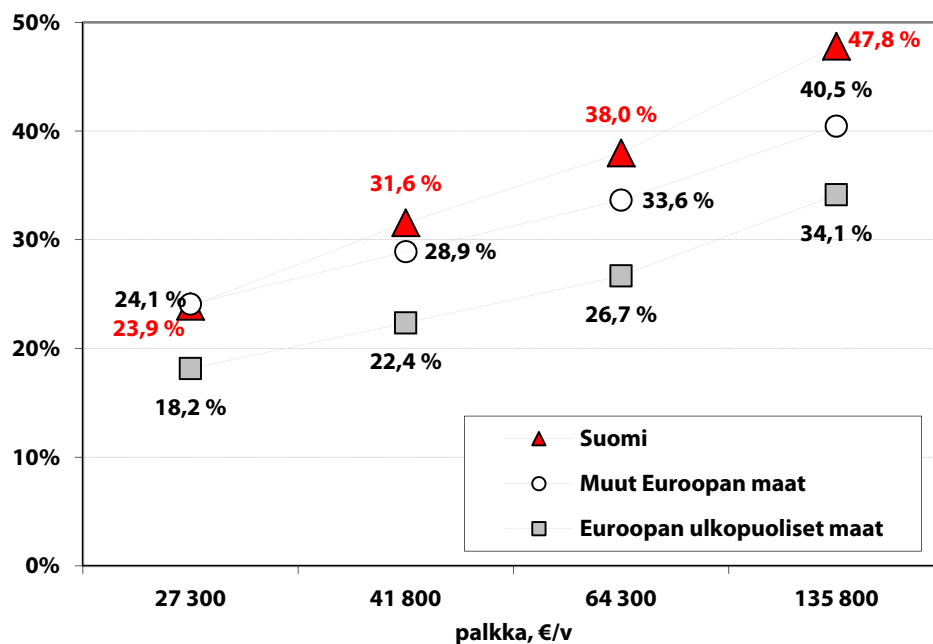
Pohjoismaiden keskiarvon, joka on hieman korkeampi kuin Euroopan maiden keskiarvo.

Suomen asema suhteessa muun Euroopan keskiarvoon heikkenee tulojen kasvaessa. Suomalaisittain keskituloisella, 41 800 euron vuosipalkalla tuloverotus on 2,7 prosenttiyksikköä kireämpää ja vertailun korkeimman esimerkkipalkan kohdalla se on jopa 7,3 prosenttiyksikköä kireämpää kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin.

Suomen tuloverotus on erityisen kireää, kun sitä vertaillaan Euroopan ulkopuolisiin maihin. Pienipalkkaisten verotus on Suomessa 5,7 prosenttiyksikköä kireämpää kuin keskimäärin Euroopan ulkopuolisissa vertailumaissa. Suomalaisittain keskipalkkaisten ero on venähtänyt jo 9,2 prosenttiyksikköön ja korkeimmalla palkkatasolla eroa on lähes 14 prosenttiyksikköä.

Suomen tuloverotuksen progressiivisuus suhteessa Euroopan maihin ja Euroopan ulkopuolisiin maihin korostuu tuloveroprosenttien noustessa jyrkästi suuremmille tuloille siirryttäessä..

Kuva 4.6 Perheettömän palkansaajan tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2015

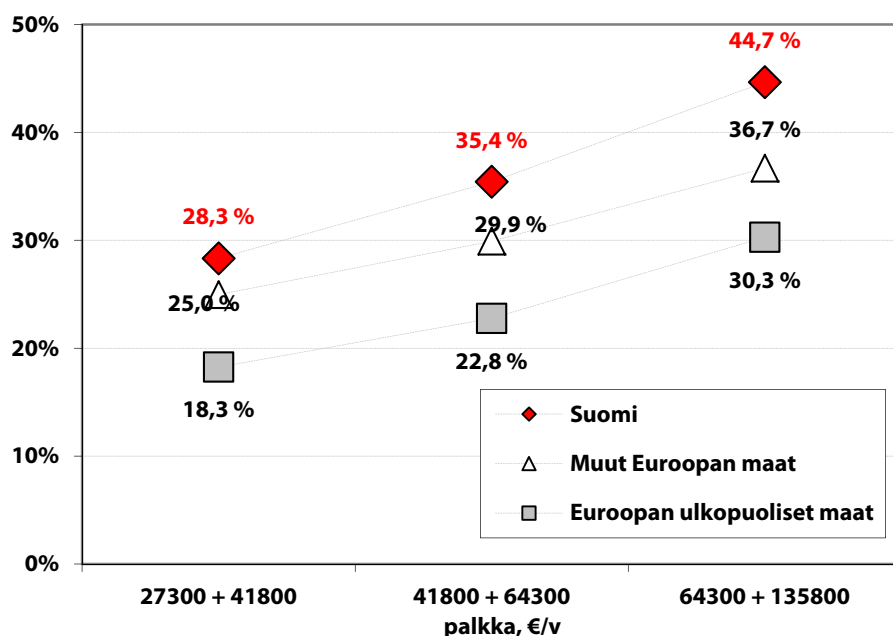
Suomen tuloverotuksen kireys näkyy myös kuvassa 4.7, jossa esitetään kahden tulonsaajan kaksilapsisten perheiden keskimääräiset tuloveroasteet Suomessa ja muissa selvityksen maissa kolmella esimerkkituloitasolla.

Suomalaisen palkansaajaperheen tuloverot eivät alita Euroopan vertailumaiden keskiarvoa alimman palkkayhdistelmänkään kohdalla, sillä monissa maissa käy-

tössä on merkittävämpiä perheiden verotusta keventäviä vähennyksiä tai muita vastaavia keinoja. Alimmilla esimerkkitulo- ja palkkatasoilla pariskunta maksaa Suomessa reilu kolme prosenttiyksikköä enemmän tuloveroa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja 10 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa keskimäärin. Pohjoismaiden keskiarvoon verrattuna Suomessa tuloveroprosentti on 1,3 prosenttiyksikköä korkeampi.

Varsin hyvätuloisessa perheessä (64 300 + 135 800 euroa) vastaavat erot ovat 7,3 ja 14,4 prosenttiyksikköä. Vertailun muiden Pohjoismaiden keskiarvo on 40,4 prosenttia, joten Suomen verotus on tulojen kasvaessa muodostunut 4,3 prosenttiyksikköä kireämmäksi kuin muissa Pohjoismaissa keskimäärin.

Kuva 4.7 Kahden tulonsaajan palkansaajaperheen tuloveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2015, kaksi lasta

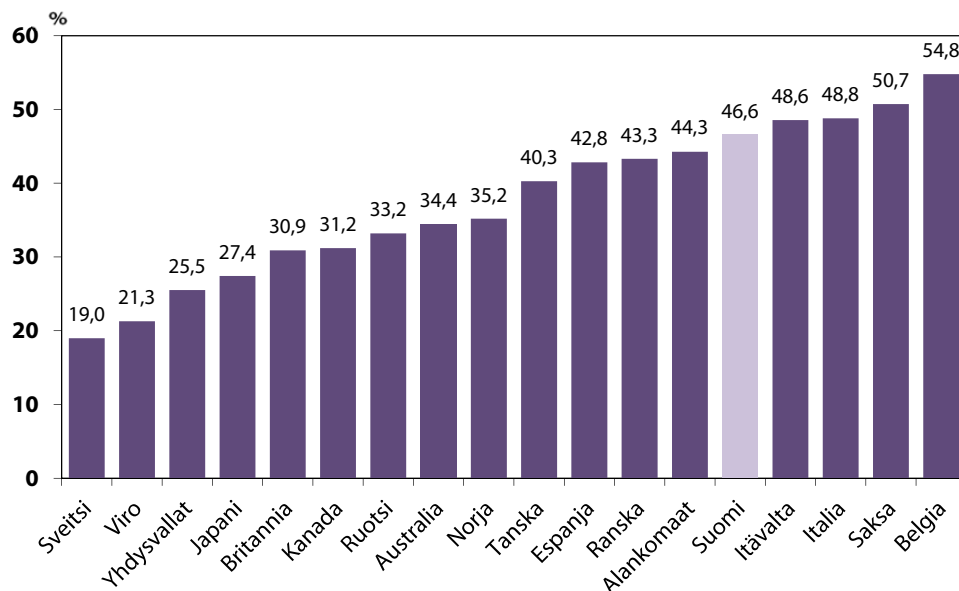
4.2 Palkansaajan marginaaliverotus

Tulonlisäykseen kohdistuva marginaaliveroprosentti, eli verojen nousun osuus tulonlisäyksestä, antaa kuvan verojärjestelmän kannustimista esimerkiksi tehdä lisätyötä, tavoitella parempaa palkkaa tai hankkia enemmän koulutusta.

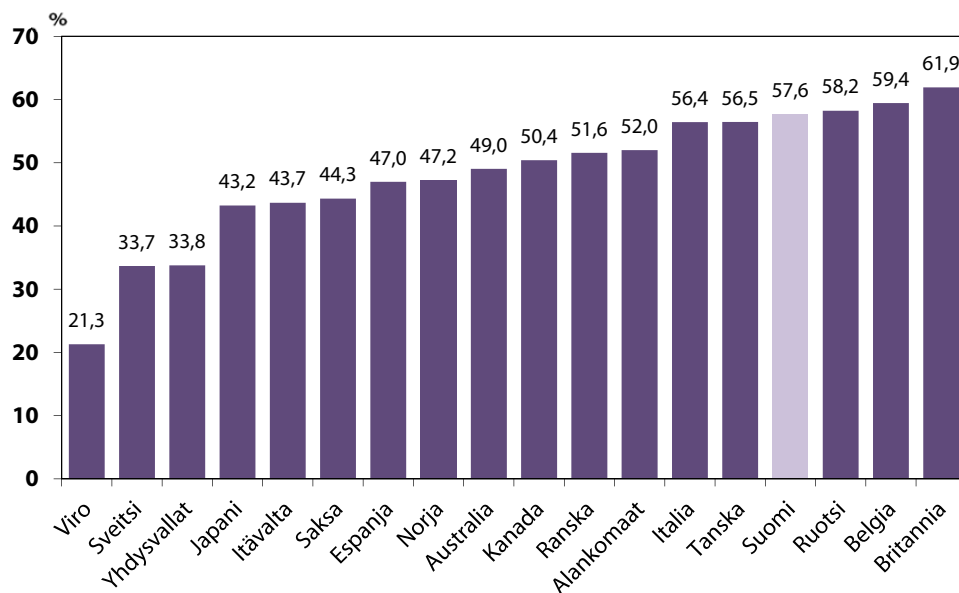
Kuvasta 4.8 näkyy suomalaisittain keskipalkkaiselle kohdistuva marginaaliveroaste vertailun eri maissa. Lisätulojen verotus on kireintä Belgiassa ja Saksassa, joissa tulonlisäyksestä yli puolet menee veroihin. Marginaalivero on kireä myös Italiassa, Itävallassa ja Suomessa. Sen sijaan Ruotsissa ja Norjassa marginaaliverotus on tällä palkkatasolla selvästi matalampaa kuin Suomessa, jossa keskipalkkaisen työ-

markkina-aseman parantaminen ei ole siis yhtä kannattavaa. Lisätuloa verotetaan erityisen kevyesti tasaverojärjestelmän käyttöönottoaneessa Virossa.

Kuva 4.8 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa 2015, vuosipalkka 41 800 euroa

Kuva 4.9 Perheettömän palkansaajan marginaaliveroprosentit vertailumaissa vuonna 2015, vuosipalkka 135 800 euroa

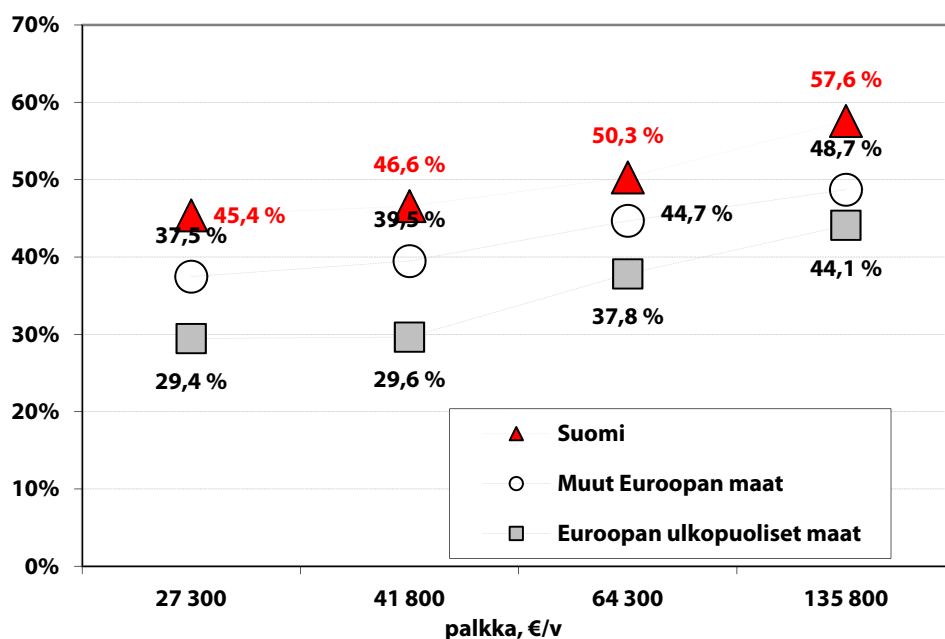

Erittäin hyvätuloisen esimerkkipalkansaajan marginaaliveroaste on Suomessa 57,6 prosenttia. Suomea korkeampia marginaaliveroprosentit ovat Britanniassa, Belgiassa ja Ruotsissa (kuva 4.9). Tanskan vuoden 2010 veronkevennysohjelman ansi-

osta ylimmät marginaaliveroprosentit kevenivät 63 prosentista noin 56 prosenttiin. Britanniassa kireä marginaaliverotus aiheutuu erityisesti perusvähennyksen nopeasta poistumisesta noin 100 000–120 000 punnan verotettavilla tuloilla²⁷, mikä nostaa maan yhdestä vertailun keveimmistä lisäverottajista vertailun kireimpään kärkeen. Edellä mainitun tulovälin jälkeen Britannian marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 46 prosenttiin.

Kireät marginaaliveroasteet ovat tyypillisiä Suomen verojärjestelmälle jo matalilta tulotasoilta alkaen. Vuonna 2015 marginaaliveroprosentti nousee 35,2 prosentista 45,4 prosenttiin noin 27 000 euron vuositulotasosta ylöspäin. Täten selvityksen alimmalla 27 300 euron palkkatasolla marginaaliveroaste on juuri 45,4 prosenttia (kuva 4.10). Se on 7,9 prosenttiyksikköä enemmän kuin selvityksen muissa Euroopan maissa, ja peräti 16 prosenttiyksikköä enemmän kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa.

Kuva 4.10 Keskimääräiset marginaaliveroprosentit Suomessa ja muissa vertailumaissa palkkatasoittain vuonna 2015, perheetön palkansaaja

Myös suomalaisittain keskipalkkaisten eteenpäin pyrkimistä verotetaan kireästi (kuva 4.10). Keskipalkkaisten marginaaliveroprosentti on 7,1 prosenttiyksikköä korkeampi kuin muualla Euroopassa keskimäärin ja 17 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisissa maissa. Myös vertailuun kuuluvien Pohjoismaiden keskiarvo (36,2 %) alittaa Suomen marginaaliveroprosentin reippaasti.

²⁷ Perusvähennys pienenee 100 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista lähtien yhdellä punnalla jokaista kahta puntaa kohden.

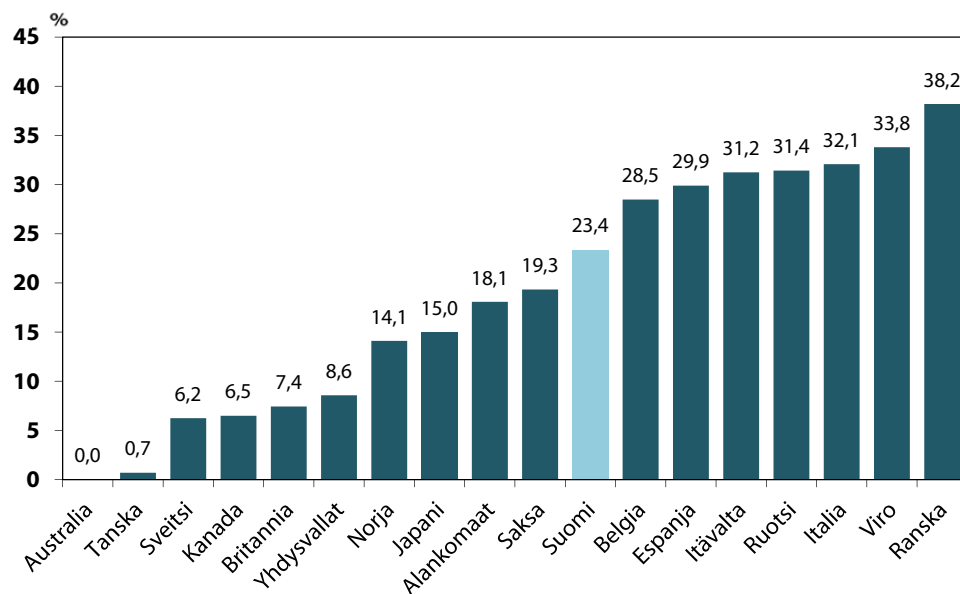
Vertailun korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla suomalaisen palkansaajan marginaaliveroprosentti on 8,9 prosenttiyksikköä suurempi kuin muualla Euroopassa ja 13,5 prosenttiyksikköä suurempi kuin Euroopan ulkopuolella keskimäärin. Myös Pohjoismaiden keskiarvo (54 %) alittaa yhä Suomen marginaaliveroasteen.

Palkansaajan lisätuloon kohdistuvaa marginaaliveroastetta²⁸ esitetään tarkemmin liitteessä 3.

4.3 Työnantajan sosiaalivakuutusmaksut

Työnantajien palkkasidonnaiset, pakolliset ja veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut ovat Suomessa jotakuinkin vertailumaiden keskitasoa (kuva 4.11). Suomessa työnantajan keskimääräiset työeläke-, työttömyys-, tapaturma- ja sairausvakuutusmaksut nousivat kuluvana vuonna yhteensä 0,32 prosenttiyksikköä. Työnantajamaksujen määrä on Suomessa noin 23,38 prosenttia bruttopalkasta, mikä on suunnilleen samaa tasoa kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin keskipalkkaisella. Työnantajamaksujen määrä esimerkibruttopalkkoista esitetään tarkemmin liitteessä 4.

Kuva 4.11 Työnantajan veronluonteiset sosiaalimaksut 41 800 euron bruttopalkasta 2015, perheetön palkansaaja

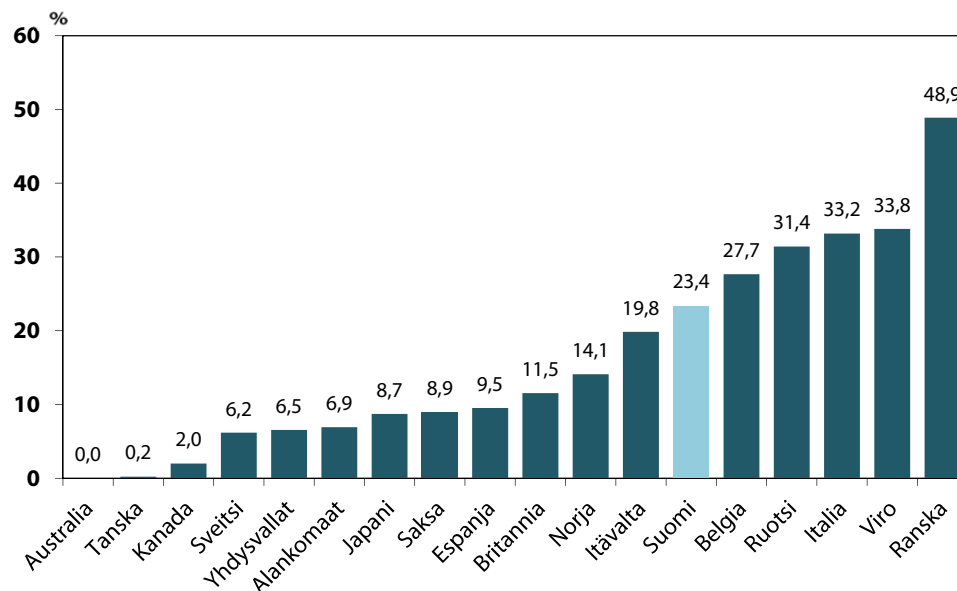

Vertailumaissa on hyvin erilaisia tapoja verottaa työntekijöitä ja työnantajia. Esimerkiksi Virossa, Ruotsissa, Ranskassa ja Espanjassa työnantajat maksavat suuren osan työn verotuksesta palkkaperusteisten sosiaalivakuutusmaksujen muodossa. Sen sijaan esimerkiksi kireän palkkaverotuksen maa Tanska perii lähes olematto-

²⁸ Tulonlisäys eli palkankorotus on laskettu yhden prosentin suuruiseksi kaikilla tulotasoilla.

mia työnantajamaksuja. Muita keveän työnantajamaksupolitiikan maita ovat esimerkiksi Australia, Sveitsi ja Kanada.

Kuva 4.12 Työnantajan veronluonteiset sosiaalivakuutusmaksut 135 800 euron vuosipalkasta 2015, perheetön palkansaaja

Muissa maissa melko yleiset sosiaalivakuutusmaksujen kattosäännöt eivät Suomessa rajoita korkeammista palkoista perittäviä sosiaalivakuutusmaksuja. Maksut määräytyvät meillä saman prosentin mukaan kaikkensuuruisista palkoista, minkä vuoksi työnantajamaksut ovat suhteessa muihin vertailumaihin Suomessa korkeampia suurituloisista kuin pienituloisista työntekijöistä. Maksukattojen vuoksi Espanjan ja Itävallan työnantajamaksut suurituloisista työntekijöistä jäävät pienemmiksi kuin Suomessa (kuva 4.12). Muissa Euroopan vertailumaissa työnantajamaksut ovat korkeimmalla palkkatasolla keskimäärin 19,4 prosenttia.

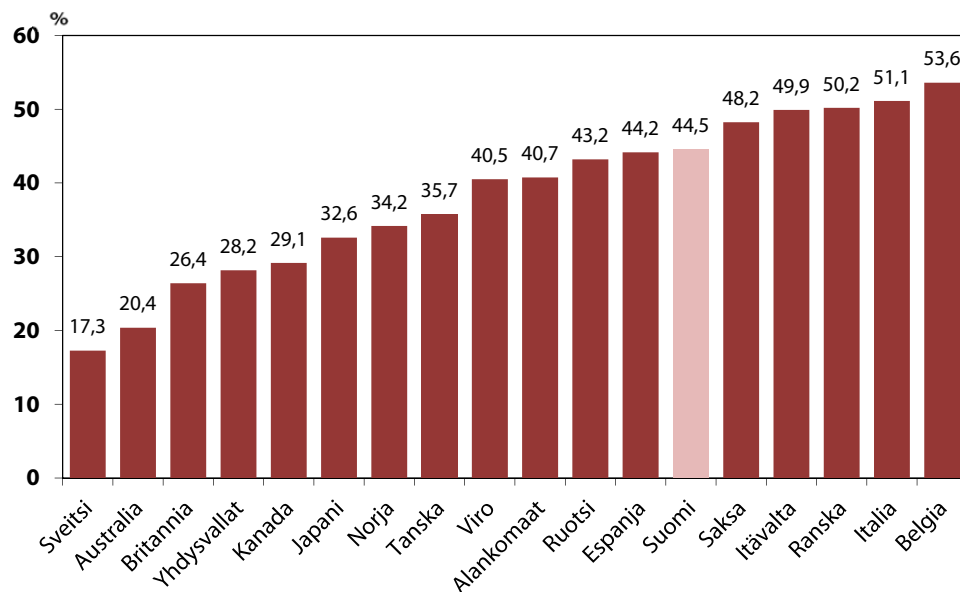
4.4 Palkkaverokiila – työvoimakustannukseen kohdistuvat palkkasidonnaiset verot yhteensä

Palkkaverokiila kertoo kaikkien palkkaan kohdistuvien tuloverojen ja veronluonteisten maksujen osuuden työnantajan palkkakustannuksesta. Työvoimakustannus muodostuu työntekijän bruttopalkasta ja työnantajan palkkasidonnaisista veronluonteisista maksuista. Palkkaverokiila mittaa työhön kohdistuvan verotuksen kireyttä, ja se on kansainvälisissä vertailuissa laajasti käytetty mittari. Liitteissä 5.1 ja 5.2 on esitetty vertailumaiden palkkaverokiila laajemmin.

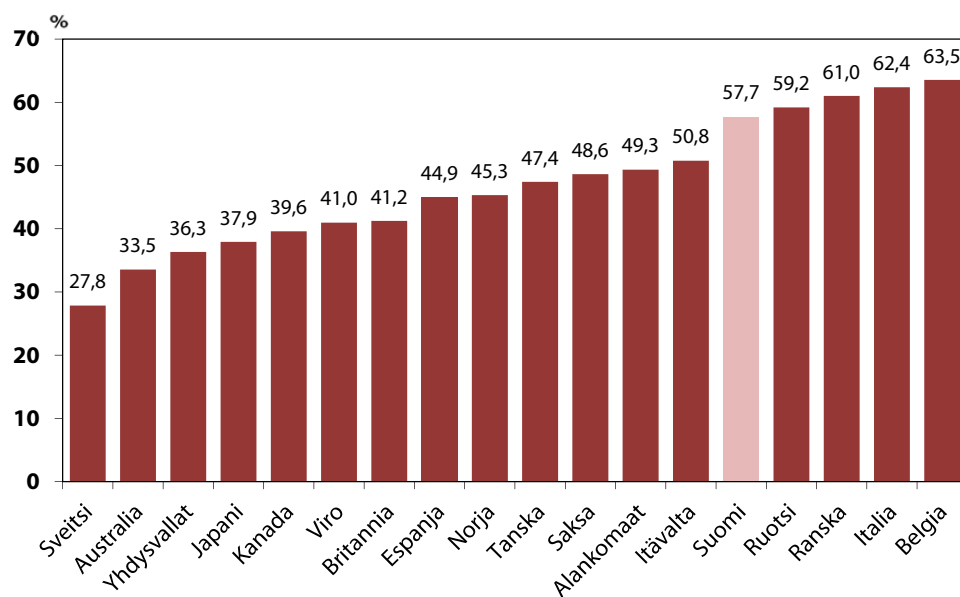
Kuvassa 4.13 esitetään suomalaisittain keskipalkkaiseen bruttopalkkaan kohdistuva palkkaverokiila. Palkkaverokiila on levein Belgiassa. Sen perässä tulevat Italia,

Ranska, Itävalta ja Saksa melko samansuuruisella verokiilalla ennen Suomea, jossa on kuudenneksi kirein työn verotus. Hieman pienempiin lukuihin asettuvat korkeiden työnantajamaksujen Ruotsi ja Viro. Palkkaverokiila on Suomea kapeampi kireän palkkaverotuksen maassa Tanskassa, jossa työnantajamaksut taas ovat hyvin matalat.

Kuva 4.13 Palkkaverokiila, % työvoimakustannuksesta perheettömällä palkansaajalla vuonna 2015, vuosipalkka 41 800 euroa

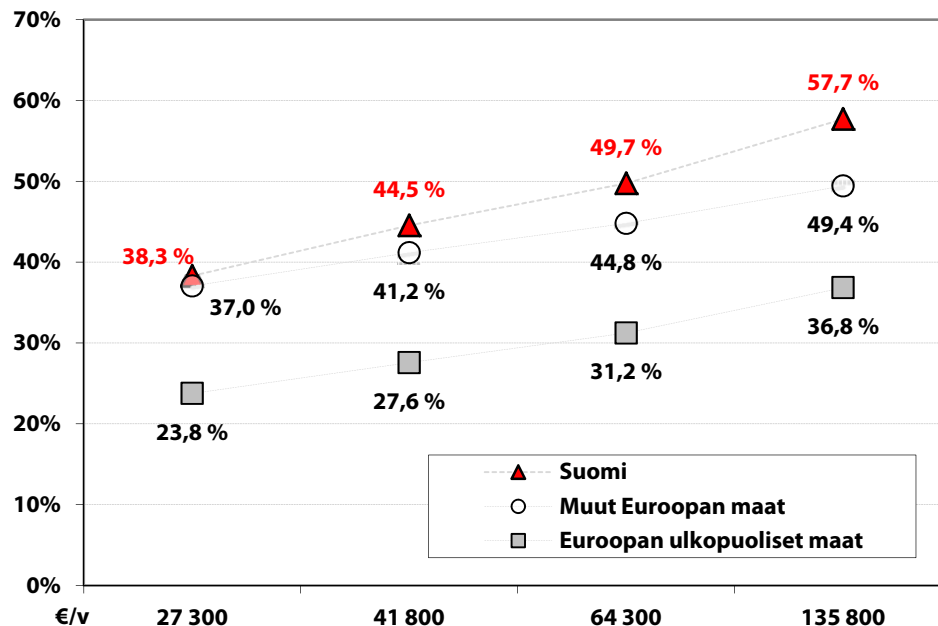
Kuva 4.14 Suurituloiseen palkkaan, vuosipalkka 135 800 euroa, kohdistuva palkkaverokiila vuonna 2015, perheetön palkansaaja, % työvoimakustannuksesta

Koska progressio on Suomessa kireää eikä meillä ole työnantajamaksuja rajoittavia kattosääntöjä, työhön kohdistuva palkkaverokiila on sitä suurempi mitä enemmän tuloja palkansaajalla on. Korkeasti palkatun työn palkkaverokiila onkin Suomessa vertailumaiden viidenneksi korkein (kuva 4.14). Ruotsissa palkkaverokiila on Suomea leveämpi korkeimmalla tulotasolla alittaen kuitenkin 60 prosentin tason. Belgiassa, Italiassa ja Ranskassa palkkaverokiila ylittää 60 prosenttia. Vertailumaiden pienimmät palkkaverokiilat löytyvät Euroopan tai euroalueen ulkopuolisista maista.

Kuvasta 4.15 nähdään, että pienimmän esimerkkipalkan palkkaverokiila on Suomessa hieman muiden Euroopan maiden keskiarvoa korkeampi. Suomalaisittain keskipalkkaisen palkkaverokiila on Suomessa 3,3 prosenttiyksikköä eurooppalaista keskiarvoa korkeampi. Ero muihin vertailumaihin kasvaa tulojen lisääntyessä. Korkeimmalla esimerkkipalkkatasolla palkkaverokiila on Suomessa jo 8,3 prosenttiyksikköä leveämpi kuin muissa Euroopan maissa keskimäärin ja lähes 21 prosenttiyksikköä korkeampi kuin Euroopan ulkopuolisten maiden keskiarvo. Muiden Pohjoismaiden keskiarvo on eurooppalaista keskitasoa alempana lukuun ottamatta ylintä palkkatasoa, jolla se on hieman korkeampi (50,6 %), mutta silti selvästi matalampi kuin Suomen taso.

Kuva 4.15 Palkkaverokiila Suomessa ja muissa vertailumaissa keskimäärin palkkatasoittain vuonna 2015, perheetön palkansaaja

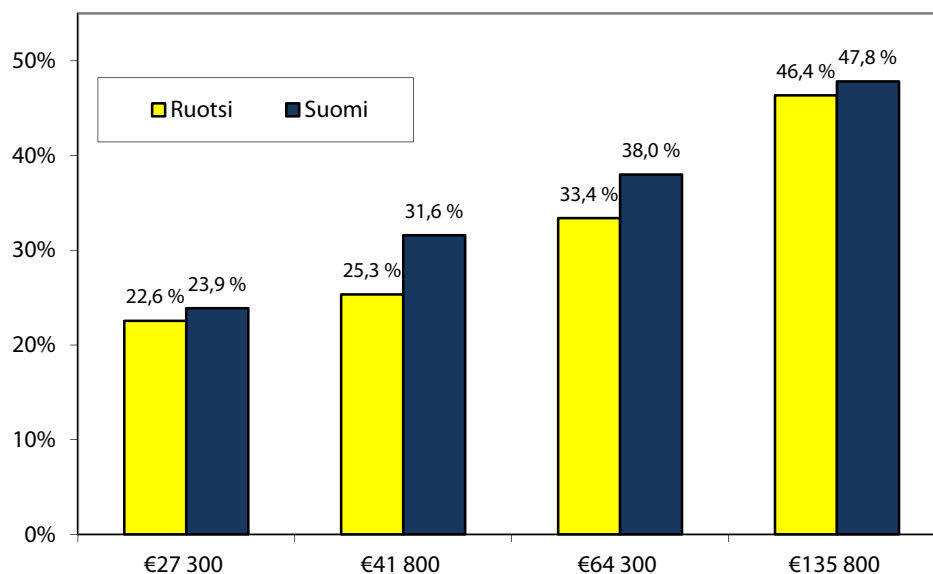

5 SUOMEN PALKKAVEROTUS VERRATTUNA SKANDINAVIAAN, VIROON, SAKSAAN JA BRITANNIAAN

Ruotsi

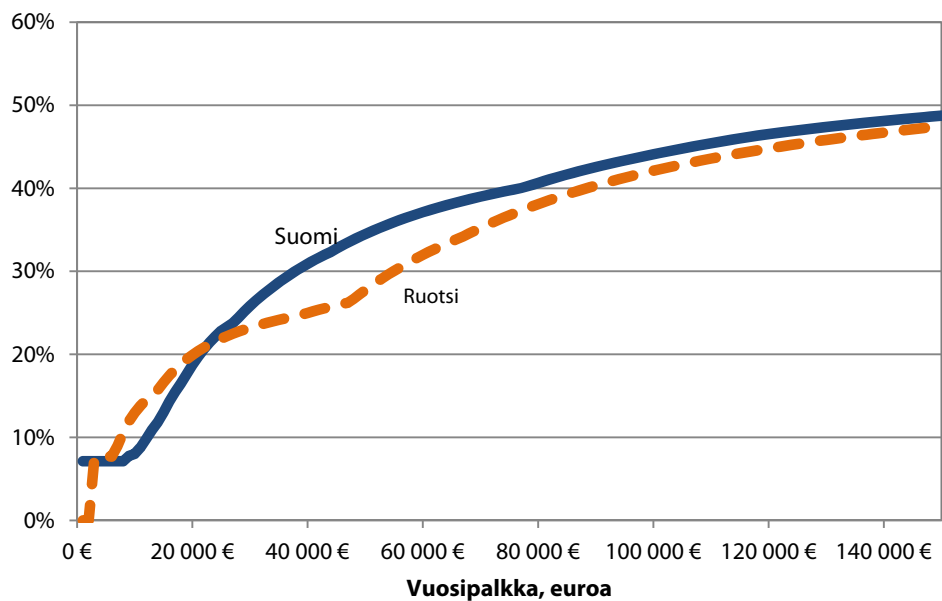
Palkkaverotus on Ruotsissa Suomea keveämpää kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Ero korostuu etenkin keskituloisella ja hieman sitä korkeammilla palkkatasoilla. Esimerkiksi suomalaisen keskipalkan verotus on meillä 6,3 prosenttiyksikköä kireämpää kuin Ruotsissa (kuva 5.1). 41 800 euron vuosipalkalla Ruotsissa jää palkansaajalle käteen siis vuodessa 2 600 euroa enemmän kuin Suomessa. Muutamien viime vuosien aikana Ruotsissa on toteutettu tuloveronkevennyksiä, kun Suomessa palkansaajan verotus on pikemminkin kiristynyt. Vuonna 2015 Suomessa tuloverotus hieman kiristyi, mutta Suomen ja Ruotsin vertailuasema muuttui edellisen vuoden selvitykseen verrattuna lähinnä valuuttakurssimuutoksen takia: Ruotsin kruunun arvo heikkeni euroon nähden, mikä nosti kruunumäärästä palkkaa ja siten tässä esitettyjä Ruotsin veroprosentteja.

Kuva 5.1 Palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2015

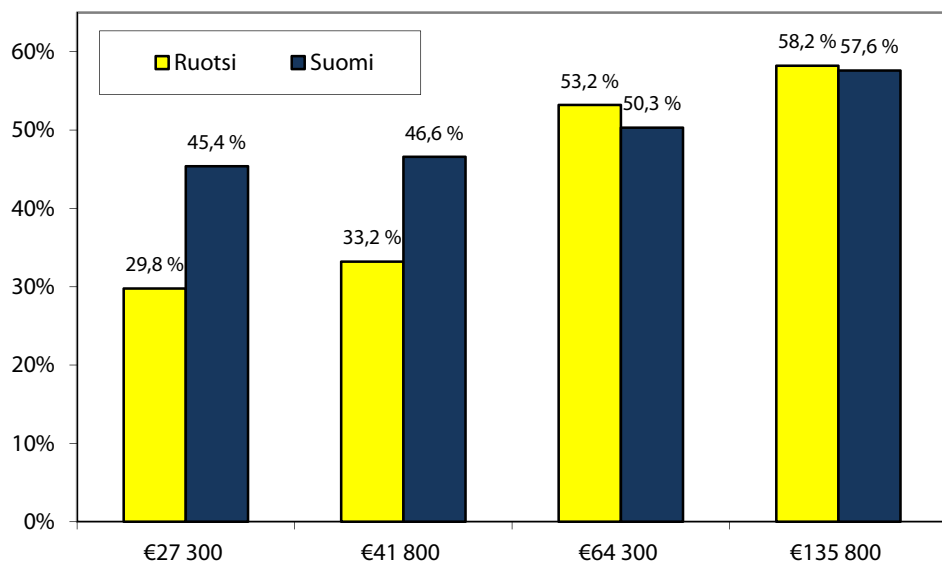
Kuvasta 5.2 erottuu kattavammin Suomen ja Ruotsin palkkaveroasteen muotoutuminen. Suomalaisittain keskipalkkaisilla ja sitä korkeammilla tulotasolla Ruotsin verotus on selkeästi keveämpää melko korkeille tulotasolle saakka. Tätä selittää se, että marginaaliveroprosentti nousee Ruotsissa päälle 33,2 prosentin vasta yli keskipalkkaisella, kun Suomessa jo matalimmalla tulotasolla marginaaliveroprosentti on yli 45 prosenttia (kuva 5.3). Veroprogressio on Suomessa siis selvästi jyrkempi pieni- ja keskituloiselle.

Kuva 5.2 Palkansaajan tuloveroasteet Suomessa ja Ruotsissa 2015 vuosipalkan mukaan

Verojärjestelmien eroavuus tulee ilmi siis myös esimerkkipalkkojen marginaaliverotuksessa. Suomessa pieni- ja keskituloisten marginaaliverotus on selvästi kiireämpää kuin Ruotsissa. Pienipalkkaisen kohdalla ero on Suomen tappioksi yli 15 prosenttiyksikköä. Kahdella korkeimmalla tulotasolla Suomen marginaaliveroasteet ovat sen sijaan hieman pienemmät kuin Ruotsissa.

Kuva 5.3 Työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Ruotsissa neljällä eri vuosipalkalla 2015

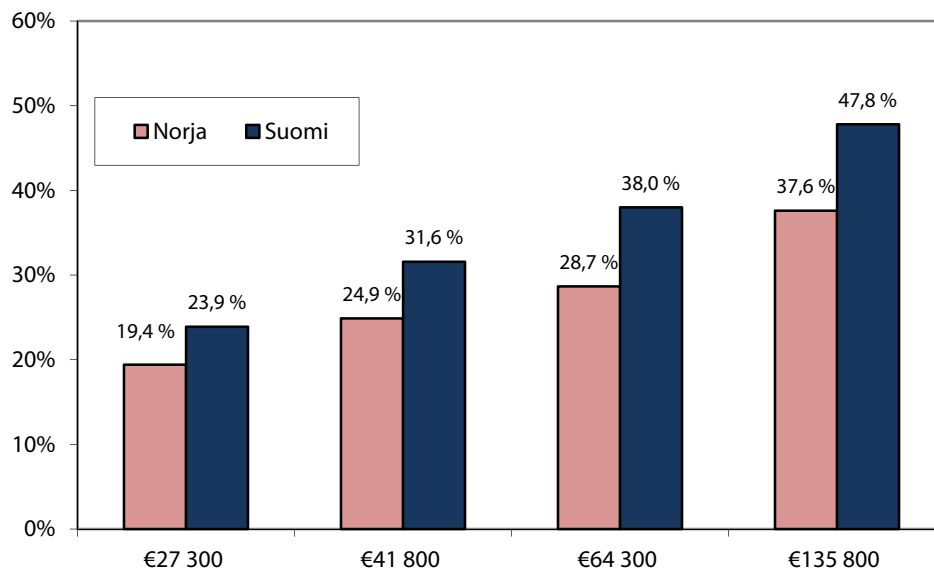
Matalammilla ja keskipalkkaisilla tulotasoilla (27 300 euroa ja 41 800 euroa) lisätulojen hankinta on Ruotsissa Suomea selvästi houkuttelevampaa, mutta korkeammilla esimerkkituloilla Ruotsi nousee Suomen ohi kireimpien marginaaliverotajien joukkoon.

Suomalaisittain pieni- ja keskipalkkaisen työntekijän veronluonteiset työnantajamaksut ovat kuitenkin Ruotsissa suuremmat kuin palkasta perittävät tuloverot. Kun työnantajamaksut otetaan huomioon, työn verotuksen ero palkkaverokiilalla mitattuna ei olekaan maiden välillä yhtä suuri kuin palkansaajan maksamissa tuloveroissa.

Norja

Norjassa palkkatuloja verotetaan selkeästi kevyemmin kuin Suomessa. Tämän verovertailun maiden joukossa Norja on perinteisesti sijoittunut keskikastiin tuloverottajana. Ero Suomen verotukseen korostuu, kun tarkastellaan perheiden verotusta, sillä puoliset voivat Norjassa valita yhteisverotuksen. Toisin kuin Ruotsissa ja Suomessa, Norjassa on tuettu kahden vanhemman, mutta yhden tulonsaajan perheitä korotetulla perusvähennyksellä

Kuva 5.4 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

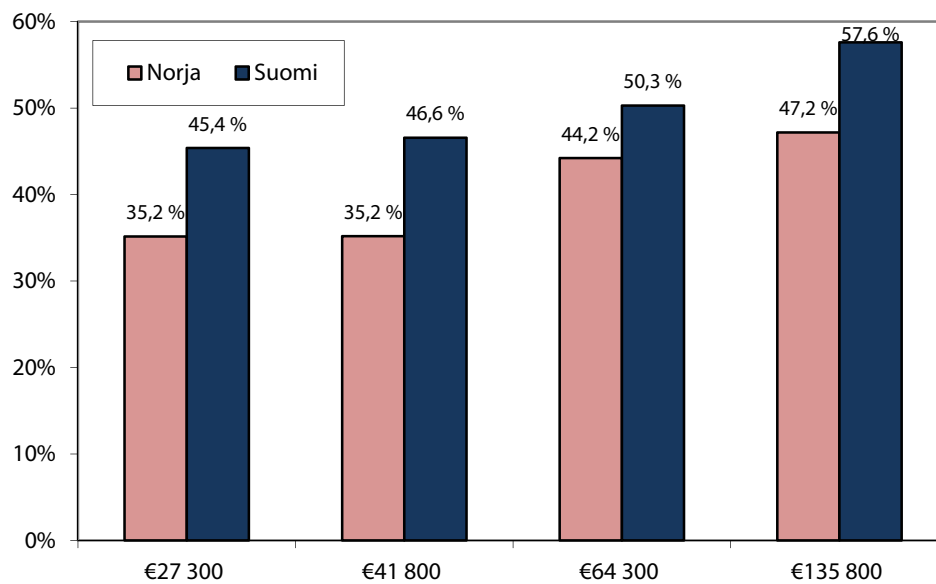

Suomen palkkaverotuksen ero Norjaan on suuri jo pienipalkkaisen tulonsaajan kohdalla, ja ero kasvaa tulojen noustessa (kuva 5.4). Kun pienipalkkaista tulonsaajaa verotetaan Suomessa 4,5 prosenttiyksikköä ankarammin kuin Norjassa, niin ero keskipalkkaisella kasvaa 6,7 prosenttiyksikköön. Tätä korkeammilla tulotasoilla ero on jo yli yhdeksän prosenttiyksikköä. Vertailussa on kuitenkin syytä huomioida, että vasta toiseksi ylin esimerkkipalkka vastaa norjalaista keskituloista

palkansaajaa. Suomeen verrattuna myös marginaaliverotus on Norjassa kevyttä. Ylimmän esimerkkipalkan marginaaliveroprosentti jää Norjassa reippaasti alle 50 prosentin, kun se Suomessa on 57,6 (kuva 5.5).

Työstä kerättävät verot ja veronluonteiset maksut painottuvat Norjassa enemmän palkansaajan verotukseen kuin työnantajamaksuihin. Tässä Norja ja Suomi poikkeavat Ruotsista, jossa veronluonteisilla työnantajamaksuilla on suurempi paino.

Kuva 5.5 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Norjassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

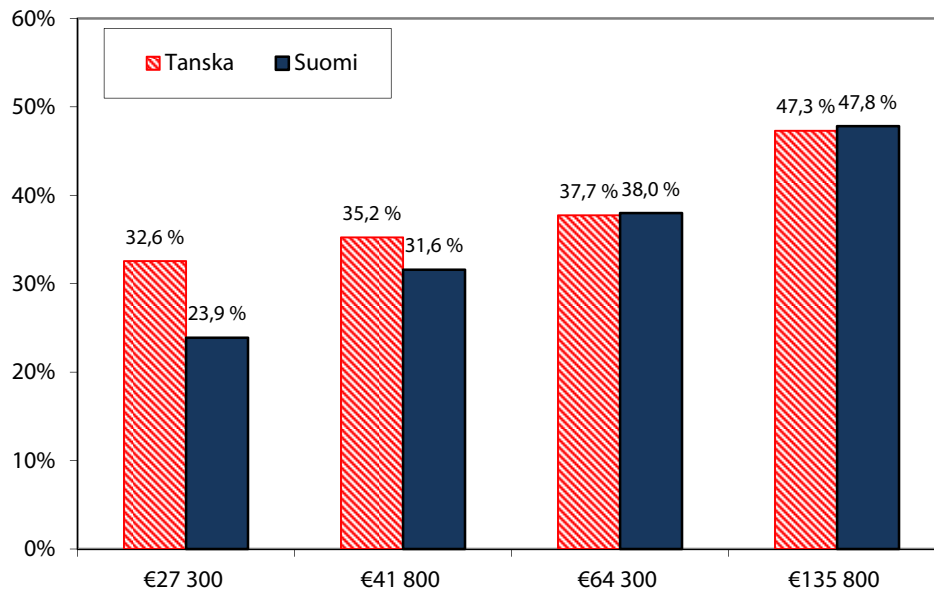

Tanska

Tanskassa palkkaverotus on erityisen ankaraa pienimmällä esimerkkipalkkatasolla, jolla Tanskan verotus ylittää Suomen 8,7 prosenttiyksiköllä (kuva 5.6). Ero kaventuu muilla esimerkkipalkkoilla jääden kahdella korkeimmalla palkkatasolla Suomen tuntumaan. Yhden tulonsaajan palkansaajaperheitä Tanska verottaa kuitenkin kevyemmin kuin Suomi alinta tulotasoa lukuun ottamatta.

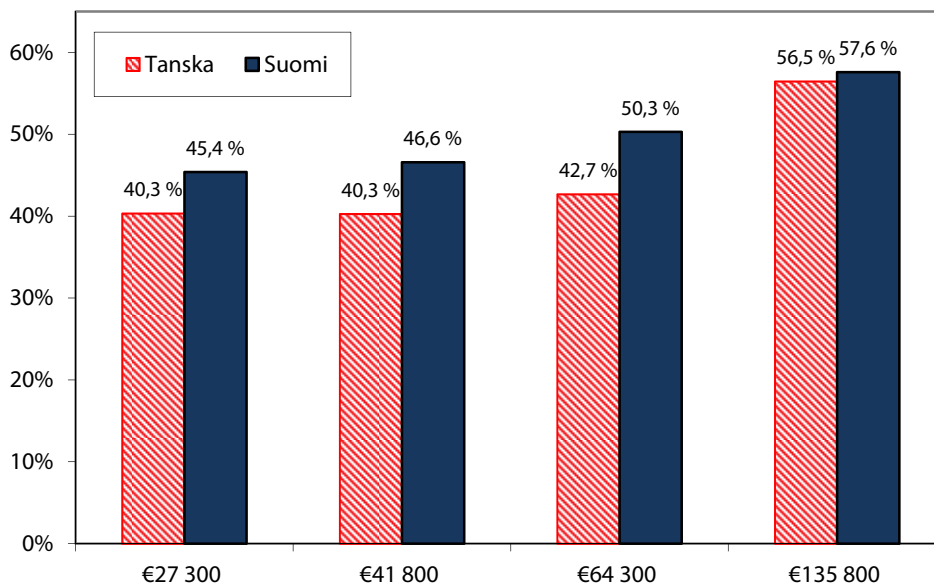
Kokonaisuutena työn verotus ei ole Tanskassa niin kireää kuin mitä ensi tuntuksella näyttää. Työnantajan maksamien poikkeuksellisen matalien sosiaalivakuutusmaksujen vuoksi Tanska palkkaverokiila jää kaikilla esimerkkipalkkatasoilla Suomea matalamme tasolle, vertailumaiden keskiarvojen läheisyyteen.

Kuva 5.6 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

Tanskan palkkaverotuksen ankaruus näkyy myös korkeina marginaaliveroprosentteina jo matalilla tulotasoilla (kuva 5.7). Silti Suomen marginaaliveroprosentti ylittää Tanskan kaikilla esimerkkipalkkatasoilla.

Kuva 5.7 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Tanskassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

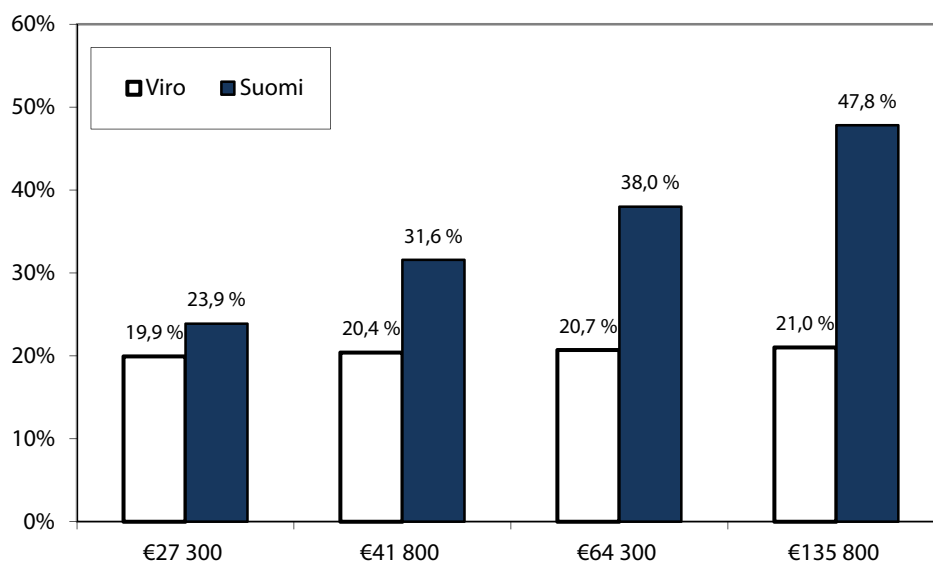

Viro

Viro on Norjaakin kevyemmän palkkaverotuksen maa tässä vertailussa käytettävillä esimerkkipalkkoilla. Todellisuudessa Viro ei ole kuitenkaan asukkailleen erityisen lempeä palkkaverottaja, sillä tyypilliset palkat ovat Virossa huomattavasti matalammalla tasolla kuin Suomessa. Esimerkiksi maan keskipalkka on vuositasolla 12 000-13 000 euron tuntumassa. Viron tasaverojärjestelmän vuoksi verotus on tällaisella palkkatasolla huomattavasti kireämpää kuin Suomessa.

Kuluvan vuoden alussa Viro kevensi tuloverotusta merkittävästi tasaveroprosenttia ja sosiaalivakuutusmaksuja alentamalla sekä perusvähennystä nostamalla. Palkansaajan veroprosentti ja palkkaverokiila laskivat yli prosenttiyksikön kaikilla selvityksen palkkatasoilla. Virossa on nyt käytössä 20 prosentin tasavero, jota varsinkin pienimmissä palkoissa lieventää tuloista tehtävä perusvähennys. Tuloveron päälle palkansaajat maksavat 1,6 prosentin työttömyysvakuutusmaksua. Pääsääntöisesti Suomen palkkaverotus on selvästi kireämpää kuin Virossa, sillä suomalaisittain keskimääräisestä palkkatasosta maksetaan Suomessa yli 11 prosenttiyksikköä enemmän veroja kuin Virossa (kuva 5.8).

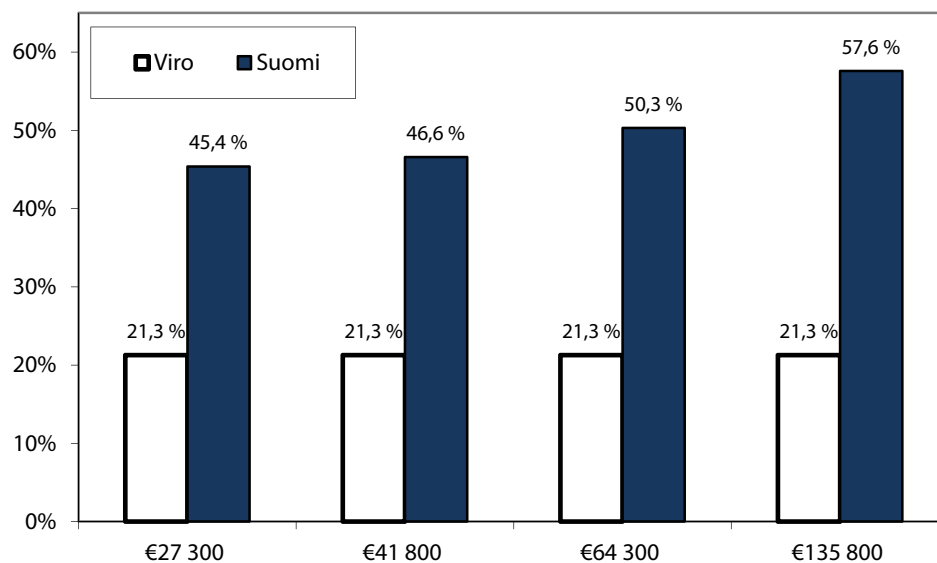
Kuva 5.8 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2015

Tasaverojärjestelmän vuoksi Virossa on vain maltillinen veroprogressio perusvähennyksen myötä. Työssä eteneminen ja lisätulojen ansaitseminen on siis verotuksellisesti kannustavaa kaikilla esimerkkipalkkatasoilla. Viron marginaaliveroprosenttien ero Suomen prosentteihin onkin huima, myös aivan pienemmillä palkkatasoilla (kuva 5.9). Pienimmän esimerkkipalkan marginaaliverotus on Suomessa 24,1 prosenttiyksikköä Viron verojärjestelmää kireämpää, ja tulojen lisääntyessä ero kasvaa 36,3 prosenttiyksikköön.

Työn verotus kohdistuu Virossa työntekijöitä voimakkaammin työnantajille, jotka maksavat työntekijän bruttopalkasta vielä lähes 34 prosenttia sosiaali- ja työttömyysvakuutusmaksuja. Kun palkansaajan veroihin lisätään työnantajien maksut, niin työn verotus ei kokonaisuudessaan näyttäydy Virossa enää erityisen keveänä. Suomalaisittain pienipalkkaisen työntekijän palkkaverokiila on Virossa noin kaksi prosenttiyksikköä Suomen korkeampi, mutta korkeammilla palkkatasoilla asetelma muuttuu Viron eduksi.

Kuva 5.9 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Virossa neljällä eri vuosipalkalla 2015

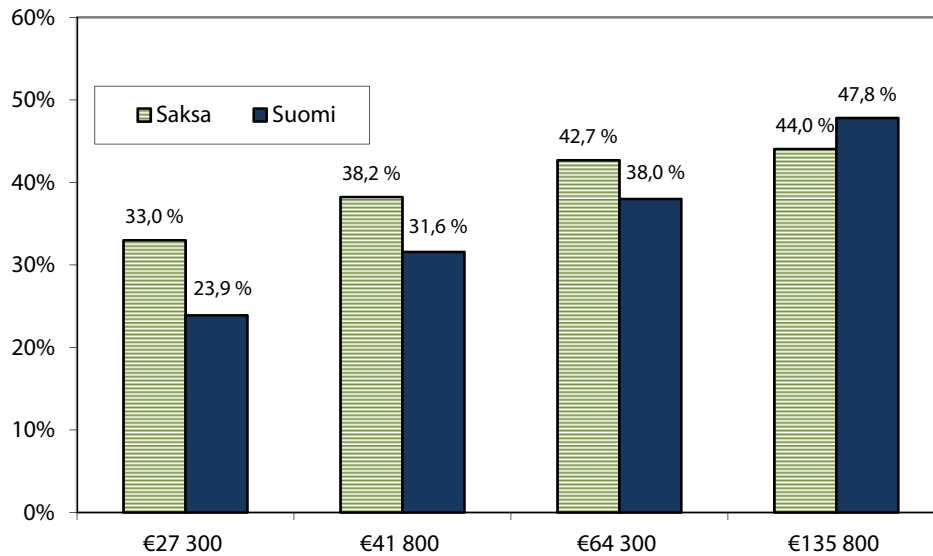

Saksa

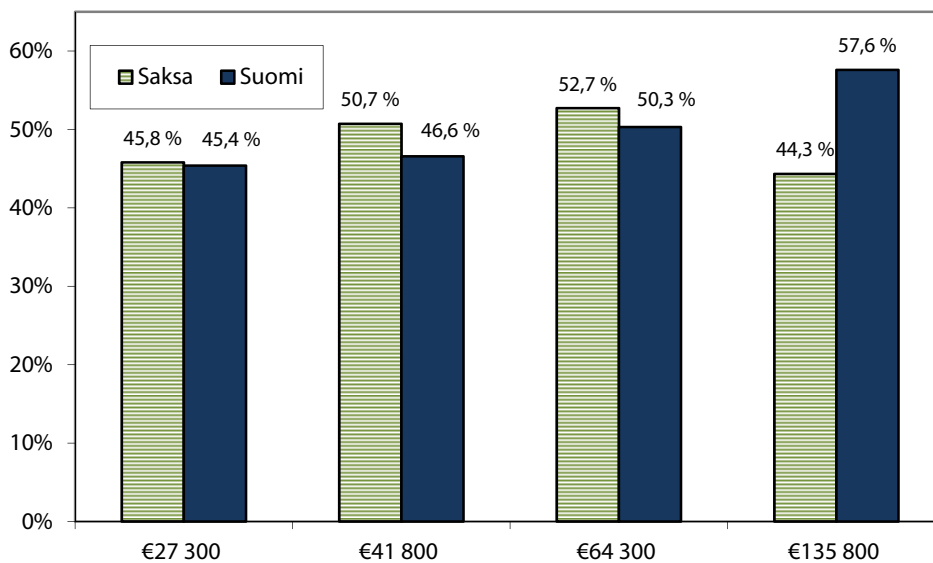
Saksa on ollut etenkin perheettömien palkansaajien työntekoa kireästi verottava maa. Saksan tuloverotus onkin kireämpää kuin Suomessa selvityksen kolmella alimmalla esimerkkipalkkatasolla. Sen sijaan ylimmän esimerkkipalkan kohdalla asetelma muuttuu, ja Suomen verotus nousee lähes neljä prosenttiyksikköä Saksaa kireämmäksi. Perheellisten verottajana Saksan verokohtelu on lempeämpää. Yhden tulonsaajan palkansaajaperheen verotus onkin Saksassa Suomea kevyempää lukuun ottamatta alinta tulotasoa, jolla verotus on samaa tasoa.

Myös lisätuloja verotetaan Saksassa ankarasti. Kolmen alimman esimerkkipalkan marginaaliverot ovat Saksassa jälleen Suomea korkeammat. Ylimmän esimerkkipalkan kohdalla Suomen marginaalivero on sen sijaan selvästi Saksaa kireämpi. Saksassa onkin enimmäistulorajat sekä työntekijän että työnantajan sosiaalivakuutusmaksuille. Tämän vuoksi Saksan marginaaliverotus ei enää kiristy enimmäistulorajan jälkeen, kun maksettujen sosiaalivakuutusmaksujen osuus tuloista pienenee palkan kasvaessa. Varsinkin suurehkoilla palkoilla lisätulojen ansaitseminen on siten Saksassa selvästi kannustavampaa kuin Suomessa (kuva 5.11).

Kuva 5.10 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

Kuva 5.11 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Saksassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

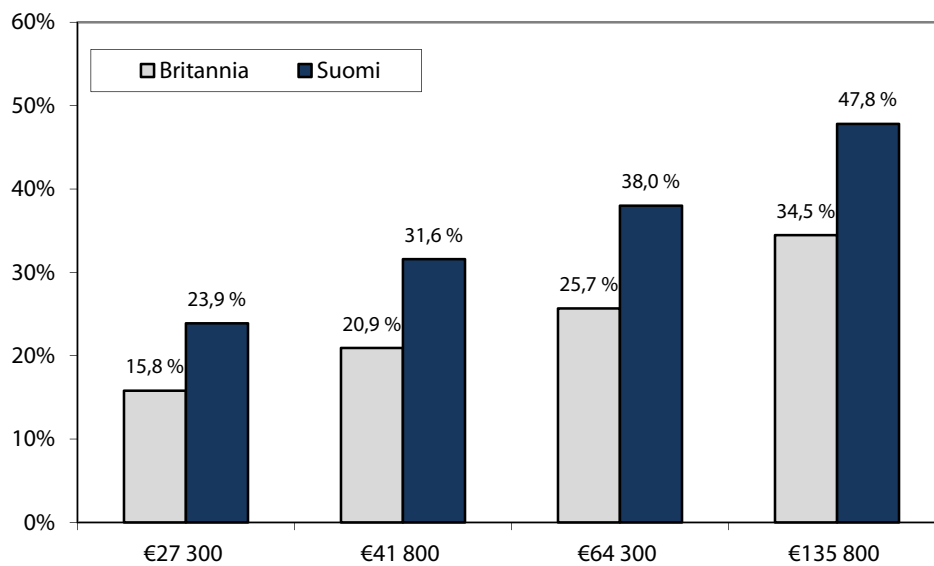
Britannia

Britanniassa työn verotus on kevyttä verrattuna Suomeen tai moneen muuhun Euroopan maahan. Veroprosenttien ero Suomen ja Britannian välillä kasvaa palkkatason noustessa (kuva 5.12). Pienimmän esimerkkipalkan kohdalla Suomen verotus on 8,1 prosenttiyksikköä Britanniaa kireämpää. Korkeammilla palkkatasoil-

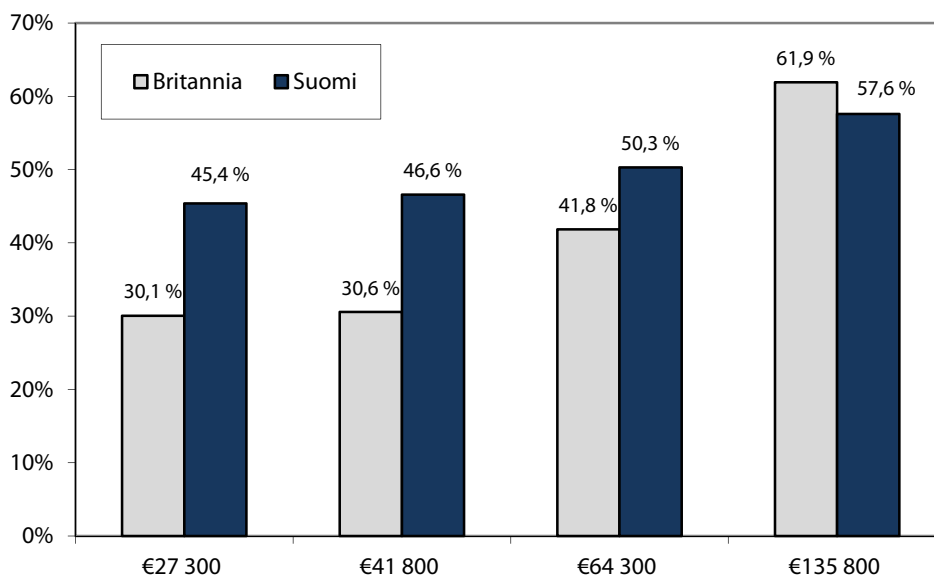
la Britannian ero Suomeen on jo yli kymmenen prosenttiyksikköä. Työnantajamaksut ovat Britanniassa matalat.

Britanniassa tuetaan perheellisiä pienituloisia palkansaajia lapsihyvityksen ja tun-
tuvan ansiotulovähennyksen avulla. Perheellisten verottajana Britannia onkin yksi
vertailun lempeitä verottajia niin yhden kuin kahden tulonsaajan pienempitulois-
ten perheiden osalta.

Kuva 5.12 Perheettömän työntekijän tuloveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

Kuva 5.13 Perheettömän työntekijän marginaaliveroasteet Suomessa ja Britanniassa neljällä eri vuosipalkalla 2015

Perusvähennyksen supistuminen näkyy selvityksen korkeimman esimerkkipalkan kohdalla kireänä 61,9 prosentin marginaaliverona (kuva 5.13).²⁹ Matalammilla tulotasoilla lisätulojen ansaitseminen on Britanniassa Suomea edullisempaa. Kahden alimman esimerkkipalkan kohdalla ero Suomen ja Britannian välillä on noin 15 prosenttiyksikköä.

²⁹ 100 000–120 000 punnan verotettavilla tuloilla perusvähennyksen leikkaantuminen nostaa marginaaliveroprosenttia merkittävästi. Tämän tulovälin jälkeen marginaaliveroprosentti palautuu 41 prosentin tuntumaan, kunnes se nousee jälleen 150 000 punnan ylittävistä verotettavista tuloista 46 prosenttiin.

6 LOPUKSI

Verotus on ollut muutospaineessa finanssikriisin jälkeisinä vuosina. Etenkin Euroopassa julkistaloudelle on pyritty hankkimaan lisätuloja veronkorotuksien avulla. Selvityksen maat ovat tukeutuneet ensisijaisesti kulutusverojen korotuksiin. Yleiset palkkaverotuksen kiristykset ovat olleet harvinaisempia.

Jatkuvien veronkorotusten sijaan monessa maassa on viime aikoina alettu pohtia kasvuhakuisempaa veropolitiikkaa. Saataisiinko verotuksen rakennemuutoksilla vahvistettua hitaaksi jäänyttä talouskasvua? Useammassa maassa tuloverotusta ennemminkin kevennetään kuin kiristetään kilpailukyvyn ja kokonaiskysynnän vauhdittamiseksi.

Tähän selvitykseen kuuluvista eurooppalaisista maista tuloverotusta vuonna 2015 kevensivät etenkin Espanja ja Viro. Suomessa palkkaverotus kiristyi kaikilla selvityksen tulotasolla jo kolmatta vuotta perätysten. Tänä vuonna tuloverotus kiristyi kuitenkin varsin maltillisesti, vähemmän kuin kahtena edeltävänä vuotena.

Vertailumaihin verrattuna Suomi on keskimääräistä kireämmän tuloverotuksen maa. Matalimmalla palkkatasolla verotus on suunnilleen Euroopan maiden keskiarvon tasolla yhden tulonsaajan lapsettomalla henkilöllä, mutta perheeseen kasvaessa Suomen sijoitus heikkenee, koska perheellisyys keventää monissa maissa verotusta enemmän kuin vuonna 2015 Suomessa käyttöön otettu lapsivähennys.

Kokonaiskuva ei juuri muutu vertailtaessa työn verotusta perinteisesti palkkaverokiihlalla, eli ottamalla huomioon myös työhön kohdistuvat työnantajamaksut. Työnantajamaksut ovat meillä eurooppalaista keskitasoa.

Suomessa marginaalivero on yksi korkeimmista matalimmalla tulotasolla, mikä nostaa tuloveroprosenttia jyrkästi pienituloisen tulojen kasvaessa. Myös ylimmällä tulotasolla marginaalivero on neljänneksi korkein, lähes 58 %. Matalimmalla ja ylimmällä palkkatasolla marginaaliveroprosentit ovat 7,9–8,9 prosenttiyksikköä korkeammat kuin muissa Euroopan vertailumaissa keskimäärin.

Työuralla eteenpäin yrittämistä rasisetakaan verotuksella ankarasti Suomessa tulotasosta riippumatta. Vaikka pienehköjen työtulojen verotus on meillä eurooppalaista tasoa, tulojen kasvattamista esimerkiksi korkeammalla koulutuksella tai parempipalkkaiseen työpaikkaan siirtymällä ei verotuksella ainakaan kannusteta. Tästä kertoo myös se, että pohjoismaiden joukossa pieni- ja keskipalkkaisten marginaaliveroprosentit ovat Suomessa kaikkein korkeimmat.

Selvityksen EU-maista Euroopan komission (2015b) veroraportin mukaan työn verotuksen keventämistarve on suurin Belgiassa, Ranskassa, Italiassa ja Suomessa. Myös OECD (2015b) ja IMF (2015) näkevät, että Suomen tapauksessa työn verotusta keventämällä toteutettaisiin talouskasvua tukevaa veropolitiikkaa.

LÄHTEITÄ

AUSTRALIAN GOVERNMENT (2015). Taxation Office. <http://www.ato.gov.au/> viitattu 17.11.2015.

AUTIO SIRKKA (2000). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2000. Verotietoa 22, Veronmaksajain Keskusliitto.

AUTIO SIRKKA ja KURJENOJA JAANA (2001). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 2001. Verotietoa 26, Veronmaksajain Keskusliitto.

CANADA REVENUE AGENCY (2015). www.cra.gc.ca, viitattu 17.11.2015.

COMMONWEALTH OF AUSTRALIA (2015). The 2015/2016 Budget.

DEPARTMENT OF FINANCE CANADA (2013). Jobs, Growth and long-term Prosperity. Economic Action Plan 2013. March 21, 2013.

EUROPEAN COMMISSION, EUROSTAT (2014). Taxation trends in the European Union. 2014 edition.

EUROPEAN COMMISSION (2015a): Taxation Reforms database. http://ec.europa.eu/economy_finance/indicators/economic_reforms/taxation_reforms_database/, viitattu 10-19.11.2015.

EUROPEAN COMMISSION (2015b): Tax Reforms in EU Member States 2015. Tax policy challenges for economic growth and fiscal sustainability. INSTITUTIONAL PAPER 008. SEPTEMBER 2015.

FINANSDEPARTEMENTET (2015). Budgetpropositionen för 2016. Prop. 2015/16:1.

FINANSDEPARTEMENTET (2013). Budgetpropositionen för 2014. Prop. 2013/14:1.

FUENTES A. (2013). "Making the Tax System Less Distortive in Switzerland", OECD Economics Department Working Papers, No. 1044, OECD Publishing.

HM REVENUE & CUSTOMS (2015). A guide to Child Tax Credit and Working Tax Credit.

HM REVENUE & CUSTOMS (2012). The Exchequer effect of the 50 per cent additional rate of income tax, March 2012.

IMF (2015). Finland: Selected Issues. Country Report No. 15/312. 17.11.2015.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2009). Global Individual Tax Handbook. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2015a). European Tax Handbook 2014. Global Tax Series. Amsterdam, IBFD.

INTERNATIONAL BUREAU OF FISCAL DOCUMENTATION (2015b). Tax News Service online. IBFD.

IRS (2015). <http://www.irs.gov/>, viitattu 17.11.2015.

JOINT COMMITTEE ON TAXATION (2015). Overview of the Federal tax system as in effect for 2015. March 30, 2015.

KIRKKO-JAAKKOLA MIKAEL (2014): Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014. Verotietoa 70. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (1998). Verokiila pysyy leveänä. Verokiilan kehitys vuosina 1987–1999. Verotietoa 11. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2003). Lapsiperheiden verokurimus. Lapsiperheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 37. Veronmaksajain Keskusliitto.

KURJENOJA JAANA (2008). Työn verotus ja perheet Euroopassa. Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoito 11 Euroopan maassa. Verotietoa 53, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995a). Palkankorotuksen verokiila vuonna 1995. Verotietoa 1, Veronmaksajain Keskusliitto.

LEHTINEN TEEMU (1995b). Kansainvälinen palkkaverotusvertailu 1995. Verotietoa 2, Veronmaksajain Keskusliitto.

MINISTRY OF FINANCE JAPAN (2015). FY2015 Japan Tax Reform, March 2015.

MIRRLEES REVIEW (2011). Tax by Design. Ch. 4, (toim.) J. Mirrlees, S. Adam, T. Besley, R. Blundell, S. Bond, R. Chote, M. Gammie, P. Johnson, G. Myles and J. Poterba, Oxford University Press.

OECD (2014). Revenue Statistics 1965-2013. Paris, OECD.

OECD (2015a). Taxing Wages 2013-2014. Paris, OECD.

OECD (2015b). Going for Growth 2015 – Finland. 9.2.2015.

PUNAKALLIO MINNA (2011). Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut? Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. Verotietoa 61. Veronmaksajain Keskusliitto.

PWC (2015). Worldwide Tax Summaries. <http://taxsummaries.pwc.com/> viitattu 17.11.2015.

STATISTISKA CENTRALBYRÅN (2015). <http://www.scb.se/>, viitattu 16.11.2015.

www.swissinfo.ch/eng/lump-sum-initiative_voters-retain-tax-perks-for-rich-foreigners/41135066, viitattu 16.11.2015.

TAX POLICY CENTER (2015). Urban Institute and Brookings Institution. <http://www.taxpolicycenter.org/>, viitattu 17.11.2015.

TILASTOKESKUS (2015). Palkat ja työvoimakustannukset. <http://www.stat.fi/til/pal.html>, viitattu 19.11.2015.

VERTAILUN PALKKATULOT ERI VALUUTOISSA

Maa	Valuutta	Markkinakurssi 2015 1. neljännes
Australia	AUD	1,4313
Britannia	GBP	0,7434
Japani	JPY	134,1206
Kanada	CAD	1,3957
Norja	NOK	8,7318
Ruotsi	SEK	9,3800
Sveitsi	CHF	1,0722
Tanska	DKK	7,4501
Yhdysvallat	USD	1,1261

Lähde: Suomen Pankki

Tarkastellut tulotasot muunnettuina eri valuutoiksi, markkinakurssit

Maa	Valuutta	Tulo euroissa				Keskimääräinen palkka 2014**
		27 300	41 800 *	64 300	135 800	
Alankomaat	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	48 856
Australia	AUD	39 074	59 828	92 032	194 369	79 070
Belgia	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	46 464
Britannia	GBP	20 294	31 072	47 798	100 948	35 633
Espanja	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	26 162
Italia	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	30 463
Itävalta	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	42 573
Japani	JPY	3 661 493	5 606 243	8 623 957	18 213 582	4 881 994
Kanada	CAD	38 103	58 342	89 746	189 540	49 481
Norja	NOK	238 378	364 989	561 455	1 185 779	542 386
Ranska	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	37 427
Ruotsi	SEK	256 074	392 084	603 134	1 273 803	407 974
Saksa	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	45 952
Sveitsi	CHF	29 271	44 819	68 943	145 607	90 522
Tanska	DKK	203 389	311 416	479 044	1 011 730	397 484
Viro	EUR	27 300	41 800	64 300	135 800	12 436
Yhdysvallat	USD	30 744	47 073	72 411	152 930	50 075

* Tähdellä merkitty tulotaso vastaa suurin piirtein keskipalkkaa Suomessa.

** Lähde: OECD (2015) Taxing Wages 2013-2014.

TULOVEROASTEET 2015**YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE****Yksinäinen tulonsaaja**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	20,0 %	30,0 %	36,7 %	45,8 %
Australia	12,9 %	20,4 %	25,9 %	33,5 %
Belgia	32,4 %	40,4 %	46,6 %	53,5 %
Britannia	15,8 %	20,9 %	25,7 %	34,5 %
Espanja	22,3 %	27,5 %	31,6 %	39,7 %
Italia	29,4 %	35,4 %	43,3 %	49,9 %
Itävalta	27,9 %	34,3 %	39,4 %	41,0 %
Japani	20,5 %	22,5 %	25,7 %	32,5 %
Kanada	20,0 %	24,6 %	27,8 %	38,4 %
Norja	19,4 %	24,9 %	28,7 %	37,6 %
Ranska	28,3 %	31,1 %	35,4 %	42,0 %
Ruotsi	22,6 %	25,3 %	33,4 %	46,4 %
Saksa	33,0 %	38,2 %	42,7 %	44,0 %
Suomi	23,9 %	31,6 %	38,0 %	47,8 %
Sveitsi	9,5 %	12,1 %	15,6 %	23,4 %
Tanska	32,6 %	35,2 %	37,7 %	47,3 %
Viro	19,9 %	20,4 %	20,7 %	21,0 %
Yhdysvallat	19,2 %	22,0 %	27,3 %	32,2 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	20,0 %	30,0 %	36,7 %	45,8 %
Australia	10,9 %	20,4 %	25,9 %	33,5 %
Belgia	18,3 %	27,7 %	37,6 %	49,2 %
Britannia	-3,8 %	20,9 %	25,7 %	34,5 %
Espanja	18,6 %	25,0 %	30,0 %	38,9 %
Italia	21,5 %	30,8 %	41,1 %	49,9 %
Itävalta	24,9 %	32,2 %	38,1 %	40,3 %
Japani	16,1 %	18,8 %	22,0 %	29,9 %
Kanada	14,5 %	20,9 %	25,1 %	37,1 %
Norja	16,7 %	23,1 %	27,5 %	37,1 %
Ranska	23,2 %	23,1 %	26,3 %	33,4 %
Ruotsi	22,6 %	25,3 %	33,4 %	46,4 %
Saksa	23,6 %	29,5 %	33,5 %	36,3 %
Suomi	23,5 %	31,5 %	38,0 %	47,8 %
Sveitsi	6,2 %	6,2 %	8,1 %	15,3 %
Tanska	24,5 %	30,0 %	34,3 %	45,7 %
Viro	18,6 %	19,5 %	20,1 %	20,7 %
Yhdysvallat	8,0 %	9,5 %	15,4 %	24,8 %

VERONMAKSAJAT

TULOVEROASTEET* 2015**KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	27 300	41 800	64 300
+ 2. puoliso	41 800	64 300	135 800
= yhteensä	69 100	106 100	200 100
Alankomaat	26,1 %	34,1 %	42,9 %
Australia	17,4 %	23,7 %	31,1 %
Belgia	29,6 %	38,7 %	48,3 %
Britannia	18,9 %	23,8 %	31,6 %
Espanja	24,0 %	29,0 %	36,6 %
Italia	31,3 %	39,2 %	47,8 %
Itävalta	30,5 %	36,6 %	40,0 %
Japani	21,7 %	24,5 %	30,3 %
Kanada	20,6 %	24,9 %	34,1 %
Norja	22,7 %	27,2 %	34,7 %
Ranska	25,1 %	28,2 %	34,0 %
Ruotsi	24,2 %	30,2 %	42,2 %
Saksa	30,9 %	35,4 %	38,3 %
Suomi	28,3 %	35,4 %	44,7 %
Sveitsi	7,5 %	9,7 %	15,4 %
Tanska	34,2 %	36,8 %	44,2 %
Viro	19,7 %	20,2 %	20,7 %
Yhdysvallat	13,3 %	18,0 %	25,6 %

*) tuloveroaste yhteensä = puolisoitten yhteenlaskettujen verojen osuus yhteenlasketuista tuloista.

LISÄTULON MARGINAALIVEROASTEET 2015**YKSINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE****Yksinäinen tulonsaaja**

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	55,0 %	44,3 %	55,8 %	52,0 %
Australia	34,6 %	34,4 %	38,9 %	49,0 %
Belgia	61,2 %	54,8 %	59,1 %	59,4 %
Britannia	30,1 %	30,9 %	41,8 %	61,9 %
Espanja	34,8 %	42,8 %	41,7 %	47,0 %
Italia	39,9 %	48,8 %	51,6 %	56,4 %
Itävalta	44,3 %	48,6 %	48,8 %	43,7 %
Japani	24,1 %	27,4 %	30,9 %	43,2 %
Kanada	31,2 %	31,2 %	45,7 %	50,4 %
Norja	35,2 %	35,2 %	44,2 %	47,2 %
Ranska	33,3 %	43,3 %	43,4 %	51,6 %
Ruotsi	29,8 %	33,2 %	53,2 %	58,2 %
Saksa	45,8 %	50,7 %	52,7 %	44,3 %
Suomi	45,4 %	46,6 %	50,3 %	57,6 %
Sveitsi	16,1 %	19,0 %	24,4 %	33,7 %
Tanska	40,3 %	40,3 %	42,7 %	56,5 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	28,0 %	25,5 %	35,8 %	33,8 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	55,0 %	44,3 %	55,8 %	52,0 %
Australia	32,5 %	34,4 %	38,9 %	49,0 %
Belgia	46,2 %	50,5 %	59,1 %	59,4 %
Britannia	71,1 %	30,9 %	41,8 %	61,9 %
Espanja	34,8 %	42,8 %	41,7 %	47,0 %
Italia	41,8 %	50,5 %	54,7 %	56,4 %
Itävalta	44,3 %	48,8 %	48,8 %	43,7 %
Japani	24,1 %	24,2 %	30,9 %	43,2 %
Kanada	31,2 %	31,2 %	42,3 %	50,4 %
Norja	35,2 %	35,2 %	44,2 %	47,2 %
Ranska	23,4 %	21,3 %	31,6 %	43,4 %
Ruotsi	29,8 %	33,2 %	53,2 %	58,2 %
Saksa	37,0 %	43,1 %	41,1 %	44,3 %
Suomi	45,4 %	47,6 %	50,3 %	57,6 %
Sveitsi	6,5 %	6,3 %	13,9 %	27,1 %
Tanska	40,3 %	40,3 %	42,7 %	56,5 %
Viro	21,3 %	21,3 %	21,3 %	21,3 %
Yhdysvallat	8,0 %	9,5 %	25,0 %	30,5 %

TYÖNANTAJAN SOSIAALIVAKUUTUSMAKSUT 2015
PERHEETÖN PALKANSAAJA

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	18,1 %	18,1 %	14,6 %	6,9 %
Australia	0,0 %	0,0 %	0,0 %	0,0 %
Belgia	26,4 %	28,5 %	28,7 %	27,7 %
Britannia	5,9 %	7,4 %	9,0 %	11,5 %
Espanja	29,9 %	29,9 %	20,1 %	9,5 %
Italia	32,1 %	32,1 %	34,9 %	33,2 %
Itävalta	31,4 %	31,2 %	31,2 %	19,8 %
Japani	15,0 %	15,0 %	13,8 %	8,7 %
Kanada	7,1 %	6,5 %	4,2 %	2,0 %
Norja	14,1 %	14,1 %	14,1 %	14,1 %
Ranska	38,0 %	38,2 %	44,0 %	48,9 %
Ruotsi	31,4 %	31,4 %	31,4 %	31,4 %
Saksa	19,3 %	19,3 %	17,4 %	8,9 %
Suomi	23,4 %	23,4 %	23,4 %	23,4 %
Sveitsi	6,2 %	6,2 %	6,3 %	6,2 %
Tanska	1,1 %	0,7 %	0,5 %	0,2 %
Viro	33,8 %	33,8 %	33,8 %	33,8 %
Yhdysvallat	9,1 %	8,6 %	9,5 %	6,5 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2015**

**YKSIINÄINEN PALKANSAAJA JA YHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN
PALKANSAAJAPERHE**

Yksinäinen tulonsaaja

Maa	Palkkatulo vuodessa euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	32,2 %	40,7 %	44,8 %	49,3 %
Australia	12,9 %	20,4 %	25,9 %	33,5 %
Belgia	46,5 %	53,6 %	58,5 %	63,5 %
Britannia	20,5 %	26,4 %	31,8 %	41,2 %
Espanja	40,2 %	44,2 %	43,0 %	44,9 %
Italia	46,6 %	51,1 %	57,9 %	62,4 %
Itävalta	45,1 %	49,9 %	53,8 %	50,8 %
Japani	30,9 %	32,6 %	34,7 %	37,9 %
Kanada	25,4 %	29,1 %	30,7 %	39,6 %
Norja	29,4 %	34,2 %	37,5 %	45,3 %
Ranska	48,0 %	50,2 %	55,1 %	61,0 %
Ruotsi	41,1 %	43,2 %	49,3 %	59,2 %
Saksa	43,8 %	48,2 %	51,2 %	48,6 %
Suomi	38,3 %	44,5 %	49,7 %	57,7 %
Sveitsi	14,8 %	17,3 %	20,6 %	27,8 %
Tanska	33,3 %	35,7 %	38,0 %	47,4 %
Viro	40,2 %	40,5 %	40,7 %	41,0 %
Yhdysvallat	25,9 %	28,2 %	33,6 %	36,3 %

Puolisot, joista toinen on tuloton, kaksi lasta

Maa	Työssäkäyvän puolison palkkatulo euroina			
	27300	41800	64300	135800
Alankomaat	32,2 %	40,7 %	44,8 %	49,3 %
Australia	10,9 %	20,4 %	25,9 %	33,5 %
Belgia	35,4 %	43,8 %	51,5 %	60,2 %
Britannia	1,9 %	26,4 %	31,8 %	41,2 %
Espanja	37,3 %	42,3 %	41,7 %	44,2 %
Italia	40,6 %	47,6 %	56,3 %	62,4 %
Itävalta	42,8 %	48,3 %	52,8 %	50,2 %
Japani	27,0 %	29,4 %	31,4 %	35,5 %
Kanada	20,2 %	25,7 %	28,1 %	38,3 %
Norja	27,0 %	32,6 %	36,5 %	44,8 %
Ranska	44,4 %	44,3 %	48,8 %	55,3 %
Ruotsi	41,1 %	43,2 %	49,3 %	59,2 %
Saksa	36,0 %	40,9 %	43,3 %	41,5 %
Suomi	38,0 %	44,4 %	49,7 %	57,7 %
Sveitsi	11,8 %	11,8 %	13,5 %	20,2 %
Tanska	25,3 %	30,5 %	34,6 %	45,8 %
Viro	39,1 %	39,8 %	40,3 %	40,8 %
Yhdysvallat	15,6 %	16,6 %	21,8 %	29,5 %

**PALKKAVEROKIILA ELI VEROJEN YHTEENLASKETTU OSUUS
TYÖVOIMAKUSTANNUKSISTA 2015
KAHDEN TYÖSSÄKÄYVÄN VANHEMMAN PALKANSAAJAPERHE, KAKSI LASTA**

Palkkatulot vuodessa euroina			
1. puoliso	27 300	41 800	64 300
+ 2. puoliso	41 800	64 300	135 800
= yhteensä	69 100	106 100	200 100
Alankomaat	37,4 %	43,2 %	47,8 %
Australia	17,4 %	23,7 %	31,1 %
Belgia	44,8 %	52,3 %	59,6 %
Britannia	24,1 %	29,7 %	38,3 %
Espanja	41,5 %	42,7 %	43,8 %
Italia	48,0 %	54,6 %	60,9 %
Itävalta	47,1 %	51,6 %	51,4 %
Japani	31,9 %	33,9 %	36,9 %
Kanada	25,6 %	28,5 %	35,8 %
Norja	32,3 %	36,2 %	42,8 %
Ranska	45,8 %	49,3 %	55,7 %
Ruotsi	42,4 %	46,9 %	56,0 %
Saksa	42,1 %	45,3 %	44,7 %
Suomi	41,9 %	47,7 %	55,1 %
Sveitsi	13,0 %	15,0 %	20,3 %
Tanska	34,7 %	37,1 %	44,4 %
Viro	40,0 %	40,4 %	40,8 %
Yhdysvallat	20,3 %	24,3 %	30,8 %

Verotietoa-sarjassa aikaisemmin ilmestynyt:

45. **Jaana Kurjenoja: Työvoimakustannuksen verokiila 2005.** 31.8.2005
46. **Jaana Kurjenoja: Veronkevennyksillä ostovoimaa**
Palkansaajan tuloverotus ja ostovoima 1991-2006. 3.1.2006
47. **Jenni Oksanen: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2006**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2006. 24.1.2006
48. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2006**
Miten Suomi verottaa nyt työtä? 16.8.2006
49. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2007**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2007. 13.12.2006
50. **Minna Punakallio: Verottaja ostajan kukkarolla**
Kulutusverot Suomessa ja muissa maissa. 4.10.2007
51. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2007**
Suomi palkkaverottajana. 25.10.2007
52. **Minna Punakallio: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2008**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa vuonna 2008. 30.1.2008
53. **Jaana Kurjenoja: Työn verotus ja perheet Euroopassa**
Perheiden verotus, lapsilisät ja päivähoido 11 Euroopan maassa. 11.2.2008
54. **Jaana Kurjenoja: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2008**
Suomi työn verottajana. 15.9.2008
55. **Jaana Kurjenoja: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 10.2.2009
56. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2009**
Suomen asema työn verottajana. 16.11.2009
57. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot Suomen maakunnissa 2010**
Laskelmia kunnallisista veroista 19 kaupungissa ja maakunnassa. 7.1.2010
58. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeet, verot ja ostovoima**
Esimerkilaskelmia eläketulon verotuksesta ja nettoeläkkeen ostovoimasta 2000-luvulla. 15.6.2010
59. **Minna Punakallio: Suomi ja muut maat työn verottajina**
Kansainvälinen palkkaverovertailu 2010. 9.11.2010
60. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2011 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 13.12.2010
61. **Minna Punakallio: Mitä tuloverotuksessa on tapahtunut?**
Palkansaajan verot ja ostovoima 1990-luvun alun laman jälkeen. 4.7.2011
62. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Mitä eläkeverotuksessa on tapahtunut?**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2011. 4.8.2011
63. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2011** 19.12.2011
64. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kuntien verot 2012 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 16.2.2012
65. **Minna Punakallio: Kiristysten aika**
Kulutusverot meillä ja muualla. 4.9.2012
66. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkeverotus muutoksessa**
Eläkkeensaajan verot ja ostovoima 2000-2013. 4.12.2012
67. **Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2012.** 13.12.2012
68. **Mikael Kirkko-Jaakkola, Minna Punakallio: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2013.** 12.12.2013
69. **Niina Suutarinen: Kuntien verot 2014 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 11.6.2014
70. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Kansainvälinen palkkaverovertailu 2014.** 13.11.2014
71. **Leena Savolainen: Kuntien verot 2015 - missä maksat eniten?**
Laskelmia kunnallisista veroista maakunnissa, niiden keskuskaupungeissa ja Helsingin seudulla. 4.2.2015
72. **Leena Savolainen: Verottaja kuluttajan kukkarolla**
Kulutusverot meillä ja muualla. 8.4.2015
73. **Mikael Kirkko-Jaakkola: Eläkkeensaajan verotus ja ostovoima 2000-luvulla** 12.5.2015

Veronmaksajain Keskusliitto + Verotieto Oy
Kalevankatu 4, 00100 HELSINKI, puhelin (09) 618 871, fax (09) 608 087
www.veronmaksajat.fi

VERONMAKSAJAT
Puolenpitoa.